

rys. Ryszard Kuba GRZYBOWSKI

WYDAWCA:
ŁÓDZKI DOM KULTURY

ADRES REDAKCJI:
ŁDK, 90-113 Łódź, ul. Traugutta 18
www.ldk.lodz.pl
tel. 42 633 63 80, 42 633 98 00 w. 272, 273
tel./fax 42 633 70 01
e-mail: kalejdoskop@ldk.lodz.pl,
m.karbowiak@ldk.lodz.pl

REDAGUJĄ:
Małgorzata Karbowiak (*redaktor naczelny*)
Aleksandra Talaga-Nowacka, Bogdan Sobieszek

KALENDARIMUM
Ewa Jagiełło – Ośrodek Literacko-Wydawniczy ŁDK
tel. 42 633 98 00 w. 241
e-mail: literacki@ldk.lodz.pl

PROJEKT GRAFICZNY:
Anna Wrzesień

REDAKCJA TECHNICZNA:
Krzysztof Miniak

KOREKTA:
Elżbieta Januszko

DRUK:
Drukarnia PASAŻ, 30-363 Kraków, ul. Rydlówka 24
tel. 12 260 20 00, www.pasaz.com

PRENUMERATA – str. 64

Informacje o imprezach podajemy na odpowiedzialność ich organizatorów

I str. okładki: EWELINA RUCIŃSKA z PWSFTViT, laureatka nagrody „Kalejdoskopu” za kulturę słowa na XXX Festiwalu Szkół Teatralnych w Łodzi

Foto i projekt: PIOTR PARDUS

Spis treści

▼ Wydarzenia	2
▼ Premiery filmowe	6
▼ Varia	7
A. Poniedziałki: <i>Słowik malinowy</i>	8
M. Nowakowska: <i>Europa w Nagawkach</i>	9
P. Grobliński: <i>Pytania</i>	11
<i>Tworzenie marki</i>	12
A. Seliga: <i>Brawo!</i>	14
M. Jagiełło: <i>Obłoki płyną</i>	15
M. Filipowicz: <i>Na przykład Szymborska</i>	17
B. Sobieszek: <i>Region w Unii</i>	18
A. Talaga-Nowacka: <i>Malowane światłem</i>	20
R. Nolbrzak: <i>Emocje</i>	22
T. Romanowicz: <i>Dzieje się</i>	23
W. Nowicki: <i>OPERACJA (10)</i>	25
M. Karbowiak: <i>Zatrucie władzą</i>	27
P. Wojtaszek: <i>Bar z sensem</i>	29
K. Tościa: <i>Kolorowe mury</i>	31
B. Sobieszek: <i>Tu Mazowsze uczyło się tańczyć</i>	32
A. Talaga-Nowacka: <i>Inne miejsce</i>	33
M. Sasin: <i>Na pointach w świat</i>	34
A. Świerkocka: <i>Upór</i>	36
OPINIE	36
M. Cholewiński: <i>Dobro i piękno. I Laibach</i>	38
T. Cieślak: <i>Kawałki ziemi</i>	40
J. Perlińska-Szebesta: <i>Szał nadruków</i>	42
R. Bonisławski: <i>Z granatem w herbie</i>	43
M. Sondej: <i>W Zgierzu</i>	44
Nowa książka	47
▼ Teatry	49
▼ Muzea	53
▼ Galerie	58
▼ Inne propozycje	60

Precz!

W związku z tym, że „Kalejdoskop” bywa podejrzewany o niereformowalność (a zmiany w objętości, formacie, koncepcji merytorycznej, graficznym układzie, zasięgu tematycznym to co?), ogłaszam rewolucję! Precz z łączeniem „z automatu” magazynu i szczegółowego kalendarium imprez kulturalnych! Wystarczy przecież jedno kliknięcie, by spadł deszcz informacji – po co powielać je u nas? Precz z formatem pochodzącym z 2005 roku, bo to było tylko „po drodze” do standardu jak się patrzy! Precz z nadmiarem informacji, które są wszędzie! Przy dziesiątkach portali, łatwości dostępu do „chmury internetowej”, trzeba przecież chronić i pielęgnować to, co jest specyfiką magazynu takiego jak nasz. Czyli komentarz do faktu czy zdarzenia – w formie felietonu, recenzji, artykułu publicystycznego, reportażu. Chcemy w ten sposób lansować styl niesnobistycznego, coraz bardziej niezbędnego, obcowania ze sztuką. A nie upowszechniać tę namiastkę kultury, która hektolitrami wylewa się ze stacji telewizyjnych i komercyjnych gazet. Niech żyje rewolucja! Oczywiście na łamach...

A teraz konkretnie. Za jakiś czas nie będzie w piśmie oddzielnie funkcjonującego kalendarium imprez. Zostaną natomiast rekomendacje zapowiadające najważniejsze wydarzenia kulturalne, hity Łodzi i regionu. Jednocześnie oferujemy miejsce dla płatnych (po ulgowych cenach) anonsów lub miesięcznych repertuarów.

I najważniejsze. Mamy już zgodę wybitnego artysty grafika na pokierowanie projektem nowej formuły graficznej „Kalejdoskopu” w znacznie powiększonym formacie. Czytajcie następny numer!

Małgorzata Karbowiak

Miasto się bawi

▶ Na dni 19-20 V zapowiedziano **Święto Łodzi**. Pierwszy raz artystyczny kształt święta będzie dziełem wyłącznie lokalnych twórców. Na głównej scenie na wysokości Pasażu Rubinsteina 19 V zagrają m.in.: Psychocukier, Trubadurzy, Revlovers. Potem rozpocznie się koncert, podczas którego artyści związani z grupami Rezerwat, NOT, Hedone, L.Stadt, Moskwa, Psychocukier, Trubadurzy, Normalisi, 19 Wiosen połączą siły, tworząc łódzką supergrupę, która wykona przeboje z różnych okresów. Na scenie pojawią się także Anita Lipnicka, Michał Urbaniak, Jacek Bieleński, Paweł Serafiński. Muzyce towarzyszyć będzie oprawa scenograficzno-multimedialna odwołująca się do łódzkiej architektury i charakterystycznych dla Łodzi neonów i murali. Zaprojektuje ją Grzegorz Gonsior.

Drugiego dnia odcinek Piotrkowskiej w pobliżu sceny zamieni się w kawiarnię – przy stolikach będzie można posłuchać koncertów łódzkich jazzmanów pod kierunkiem Pawła Serafińskiego. Zaprezentują się też: Tomasz Gołębiowski z zespołem, chór gospel i Orkiestra Poczтовая. Program głównej sceny uzupełnią kameralne prezentacje muzyczne, plastyczne czy taneczne na Trawnikach Kultury na ul. Piotrkowskiej i w Pasażu Rubinsteina. Wystąpią m.in.: Lech Dyblik, Los Potatos, Zbyszek Nowacki, Jacek Bieleński oraz młodzi muzycy, reprezentujący domy kultury i koła muzyczne. Nie zapomniano o najmłodszych. Dla nich przygotowane zostaną place zabaw, gry, zajęcia plastyczne. Za organizację całości odpowiada Fundacja dla Kultury Lightcraft Kemyd.

Nocne łowy na kulturę

► Tegoroczną **Noc Muzeów** zaplanowano na **19/20 V**. Wezmą w niej udział placówki (również galerie) z Łodzi i województwa – będą otwarte dodatkowo w godz. 18-24 lub 18-1. Można będzie nie tylko oglądać zbiory, wystawy stałe i czasowe, ale też brać udział w specjalnie przygotowanych imprezach (wstęp wolny). W pałacu w Nieborowie o godz. 22 rozpocznie się np. muzyczny wieczór przy świecach i pochodniach (Camerata Mazovia wykona utwory z epoki baroku). W Muzeum w Łowiczu przewidziano filmową noc; w bogatym programie m.in. przegląd pozycji etnograficznych, ekspozycja pt. „100 lat kina w Łowiczu”, projekcja bajek dla dzieci, koncerty czy wystawa... guzików sławnych aktorów. Muzeum Ziemi Rawskiej weźmie udział w projekcie Noc Muzeów tydzień później – 26 V. Na dziedzińcu Zamku Książąt Mazowieckich w Rawie Mazowieckiej zorganizuje Sarmacki Wieczór Muzealny: zostanie odtworzony fragment obozu wojskowego z czasów Rzeczypospolitej Szlacheckiej, będą pokazy walk i zabawy plebejskie.

Missa Pro Pace

► Teatr Wielki w Łodzi zaprasza **3 V** do łódzkiej archikatedry na koncert muzyki **Wojciecha Kilara** – w 80. rocznicę urodzin kompozytora. W programie utwory: „Bogurodzica”, „Missa Pro Pace” oraz „Victoria”. Wykonają je soliści: Monika Cichocka, Agnieszka Makówka, Mirosław Niewiadomski, Grzegorz Szostak oraz chór i orkiestra łódzkiej opery. Dyrygent – Jacek Boniecki. Wstęp wolny.

Foto święto

► Łódź Art Center w dniach **10-20 V** organizuje 11. edycję **Międzynarodowego Festiwalu Fotografii**. Na ekspozycji pt. „Obraz zmian” zostanie zaprezentowanych siedem projektów. 10 V dowiemy się, kto zdobędzie Grand Prix Fotofestiwalu – i obejrzymy wystawę jego prac. Wyjątkowym wydarzeniem będzie pierwsza publiczna prezentacja wybranych dzieł z jednej z największych polskich kolekcji fotograficznych – w Muzeum Miasta Łodzi. Organizatorzy zapraszają też na pierwszą edycję warsztatów Masterclass – spotkania z wybitnymi fotografami i specjalistami.

Wystawy towarzyszące będzie można oglądać w całej Łodzi, a realizację większości wydarzeń przygotowano w willi Grohmana (ul. Tylna 9/11).

W wiecznym mieście

► Filharmonia Łódzka zaprasza **18 V** na ostatni w tym sezonie koncert uniwersytecki. Usłyszymy zainspirowaną Rzymem kompozycję Włocha Ottorina Respighiego, *Uroczystości rzymskie* (z 1929 r.), a poza tym Symfonię C-dur Georges'a Bizeta oraz Koncert kontrabasowy Sergiusza Kusewickiego. Gwiazdą wieczoru będzie znakomity kontrabasista młodego pokolenia, **Krzysztof Firlus**, orkiestrę FŁ poprowadzi włoski dyrygent Francesco La Vecchia.

Ciało i ruch

► W dniach **23-26 V** odbędzie się w Łodzi **33. Ogólnopolski Przegląd Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych „Dziatwa '12”**, organizowany przez Bałucki Ośrodek Kultury. Od tegorocznej edycji, poświęconej problemom przestrzeni i ruchu w teatrze, przegląd nie będzie miał charakteru konkursu. Zamiast oceniania występów – dyskusje. Poza tym m.in. warsztaty dla dzieci i młodzieży ph.

„Ciało – ruch – rytm” i plenerowa akcja teatralna pt. „Korowód”. www.bok.lodz.pl

Olivia, Orsino i inni

► Teatr Nowy zaprasza **17 V** na premierę sztuki Williama Szekspira pt. „**Wieczór Trzech Króli**”. Pieniądże są ważne, ale liczy się też miłość. Czasem trzeba między nimi wybrać i o tym właśnie opowiada ta komedia.

Reżyseria – **Katarzyna Raduszyńska**, dramaturgia – **Jagoda Hernik-Spalińska**, scenografia i kostiumy – **Paweł Wodan**, muzyka – **Dominik Strycharski**, choreografia – **Aleksandra Borys**. Wystąpią: **Monika Buchowiec**, **Mirosława Olbińska**, **Olga Szostak-Janicka** (gościnnie), **Michał Bieliński**, **Marek Cichucki**, **Przemysław Dąbrowski**, **Łukasz Goślawski**, **Mateusz Janicki**, **Michał Kruk**, **Tomasz Kubiawicz**, **Piotr Łukaszczyk** (gościnnie), **Sławomir Sulej**.

Dziecko rządzi?

► Teatr Arlekin zaprasza **26 V** na premierę sztuki pt. „**Niewielki niemały król**” na podstawie książki Janusza Korczaka pt. „**Król Maciuś I**”. Opowieść

Projekt kostiumu do spektaklu „Niewielki niemały król”

o królu-dziecku zbyt naiwnym, by władać państwem, nie jest łatwa do przełożenia na język teatru. Autorzy spektaklu zadają pytanie, czy dziś dziecko jest pełnoprawnym członkiem społeczeństwa i czy poglądy „starego doktora” są powszechną normą wychowania i nauczania. Przedstawienie dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym (klasy I-IV).

Reżyseria – **Bogdan Nauka**, scenariusz – **Joanna Kulmowa**, scenografia – **Paweł Hubiczka**, muzyka – **Paweł Helebrant**.

Zapis akcji

► Galeria Atlas Sztuki otworzy **11 V** wystawę prac wideo **Josepha Beuysa** z lat 1964-1984 (przygotowaną we współpracy z Joseph Beuys Medien-Archiv w Berlinie). To głównie dokumentalne zapisy akcji artystycznych niemieckiego twórcy – rzeźbiarza, performerera, autora instalacji (jego słynna akcja „Polentransport 1981” polegała na osobistym przekazaniu swoich prac do kolekcji Muzeum Sztuki w Łodzi). Wystawa będzie czynna do 24 VI.

Bolesław Biegas, *Sarkofag lub Śpiący Bóg*

Malarz, rzeźbiarz, dramaturg

► W Aneksie Jednego Mistrza przy Galerii Mistrzów Polskich w Muzeum Miasta Łodzi **23 V** zostanie otwarta ekspozycja pt. „**Bolesław Biegas (1877-1954) – Mistrz autokreacji**”. To retrospektywna wystawa malarstwa i rzeźby obejmująca 15 prac z lat 1902-1929 wypożyczonych z polskich kolekcji prywatnych. Przybliży najważniejsze etapy twórczości artysty, od młodopolskiego symbolizmu i secesji, przez neoromantyczne wizje, obrazy sferyczne, rzeźby inspirowane kubizmem, po por-

tretę kosmogoniczną. Wystawę dopełnią wybrane dramaty i teksty o sztuce autorstwa Biegasa.

Cztery Refy i Sąsiedzi

W dniach **25-26 V** w Łódzkim Domu Kultury zaplanowano **XXVIII Łódzkie Spotkania z Piosenką Żeglarską KUBRYK 2012**. W programie koncert ballad i muzyki folk oraz koncert szant i pieśni morskich. Udział wezmą laureaci ogólnopolskich festiwalu, przeglądów oraz czołówka wykonawców polskiej sceny szantowej i folkowej. Wystąpią m.in.: Cztery Refy, Banana Boat, Bukanierzy, Flash Creep, North Wind, Sąsiedzi.

www.kubryk.szanty.pl, www.ldk.lodz.pl

Rockowe zawody

Organizowany jedenasty raz przez Młodzieżowe Centrum Kultury w Skierniewicach **Rock May Festival** odbędzie się w dniach **30 IV-1 V**. Najpierw na scenie MCK zaprezentują się lokalne formacje rockowe. Następnego dnia w koncercie finałowym zagra 12 zespołów młodzieżowych z całej Polski, wyłonionych na podstawie nadesłanych nagrań demo. Występy oceni jury, w skład którego wchodzi m.in. dziennikarze muzycy. Po części konkursowej usłyszymy laureata zeszłorocznej edycji – zespół [deleted] z Poznania, a na zakończenie wystąpi gwiazda festiwalu – Hey.

Eksperymenty

W ms² w Manufakturze **25 V** zostanie otwarta

wystawa pt. **„Dźwięki elektrycznego ciała”**. Na ekspozycji znajdują się najważniejsze dzieła eksperymentalnej sztuki i muzyki, powstające w Europie Wschodniej od lat 50. ub.w. Zaprezentowane zostaną filmy, rzeźby dźwiękowe, instalacje oraz partytury najbardziej innowacyjnych artystów tego okresu. Wśród nich są: Krzysztof Wodiczko z Polski, Dvizhenie z byłego ZSRR, Milan Adamčiak i Alex Mlynářčyk z byłej Czechosłowacji, Vladimir Bonačić z byłej Jugosławii oraz Dora Maurer z Węgier. Wystawa będzie czynna do 26 VIII.

Wokół książek

Poleski Ośrodek Sztuki zaprasza w dniach **8-10** i **14-17 V** na **10. Festiwal Literatury Prope Mercatum**. Czyt. str. 17.

Wejdą w interakcje

Piotrków Trybunalski od **7** do **11 V** będzie polskim centrum performance'u za sprawą odbywającego się tam **XIV Międzynarodowego Festiwalu Sztuki „Interakcje”**. Czyt. str. 22.

Znów graffiti

Łódzki Dom Kultury również w tym roku organizuje cykl warsztatów street artu. W dniach **27 IV – 31 V** w ramach projektu **„Graffiti – sztuka miasta 3”** zaplanowano warsztaty i malowanie graffiti w Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim, Łęczycy, Piotrkowie Trybunalskim. Finał w Łodzi – 14 VII. Czyt. str. 31.

Zaśpiewa

Ukazała się 13. płyta **Krzysztofa Cwynara** pt. „Wędrowiec”, zawierająca 21 utworów. Łódzki piosenkarz, przedstawiciel poezji śpiewanej, rozpoczął trasę koncertową po Polsce promującą album **26 IV** o godz. 19 wystąpi w Łódzkim Domu Kultury (sala 221).

Krzysztof Cwynar, który debiutował w 1964 r., jest też kompozytorem i autorem tekstów. Wielokrotnie występował na festiwalach w Opolu, Sopocie i Kołobrzegu. Jako kompozytor współpracował m.in. z Anną German, Ireną Santor, Krystyną Giżowską, Jerzym Połomskim, Ewą Śnieżanką, Edwardem Hulewiczem. Od 1992 r. zajmuje się pracą z uzdolnionymi muzycznie osobami niepełnosprawnymi – stworzył Studio Integracji, które działa w ŁDK.

► **„Księżstwo”**, biograficzny, Polska, reż. Andrzej Barański, obsada: Olga Kalicka, Henryk Gołębiewski, Rafał Zawierucha. *Ekranizacja autobiograficznej powieści Zbigniewa Masternaka „Niech żyje wolność”. Biedny chłopak mentalnie odbija się od środowiska, w którym się wychowywał. Nie ma lekkiego życia...*

► **„Koriolan”**, thriller/historyczny/dramat, Wielka Brytania, reż. Ralph Fiennes, obsada: Gerard Butler, Ralph Fiennes, Vanessa Redgrave. *Uwspółcześniona adaptacja jednej z mniej znanych tragedii Szekspira. Obywatelom rzymskim zostają odebrane zapasy zboża, co wywołuje zamieszki. Generał Gnejusz Marcjusz (Koriolan), bohater wojenny, okazuje pogardę zbuntowanemu ludowi i zostaje wygnany z Rzymu.*

„Dorwać gringo”

► **„Dorwać gringo”**, akcja/dramat, USA, reż. Adrian Grunberg, obsada: Mel Gibson, Peter Stormare, Dean Norris. *Historia pewnego kryminalisty, który zostaje schwytyany przez meksykańskie władze i osadzony w więzieniu, w którym szerzy się korupcja, handel narkotykami i inne przestępstwa. Mężczyzna uczy się, jak przeżyć w tych okolicznościach, a jego jedynym wsparciem jest dziewięcioletni chłopiec.*

► **„Mroczne cienie”**, thriller/horror/dramat, USA, reż. Tim Burton, obsada: Johnny Depp, Chloë Grace Moretz, Helena Bonham Carter. *Pełnometrażowa wersja serialu telewizyjnego z lat 60. W 1752 r. Collinsowie z synem Barnabaszem uciekają przed klątwą z Anglii do Ameryki. Dwie dekady później Barnabas jest już bogaty i potężny, do czasu, aż popełnia wielki błąd, łamiąc serce czarownicy. Ta zamienia go w wampira i grzebie żywcem. Dwa wieki później Barnabas zostaje uwolniony z grobowca. Odkrywa, że jego majątek popadł w ruinę, a członkowie rodziny skrywają mroczne sekrety.*

► **„Trzy”**, komediodramat/romans, Niemcy, reż. Tom Tykwer, obsada: Devid Striesow, Sophie Rois, Sebastian Schipper. *Simon i Hanna są parą od 20 lat. Atrakcyjni, bezdzietni, mocno stąpają po ziemi. Oboje zakochują się w tym samym mężczyźnie...*

► **„Uwodziciel”**, dramat, Wielka Brytania, reż.: Declan Donnellan, Nick Ormerod, obsada: Robert Pattinson, Uma Thurman. *Biedny młody dziennikarz swoją bezwzględnością, urokiem osobistym i romansami z najbardziej wpływowymi kobietami Paryża zdobywa tytuł jednego z najpopularniejszych mężczyzn w stolicy Francji.*

► **„Dyktator”**, komedia, USA, reż. Larry Charles, obsada: Sacha Baron Cohen, Anna Faris, Ben Kingsley. *Dyktator ryzykuje życiem, byle tylko zapobiec zaplanowaniu demokracji w jego kraju. Cohen występuje w podwójnej roli: bezwzględnego dyktatora i pastusza kóz.*

► **„Avengers”**, akcja/fantasy/komiksowy, USA, reż. Joss Whedon, obsada: Scarlett Johansson, Mark Ruffalo, Robert Downey Jr. *Film, w którym siły połączonej grupy największych komiksowych superbohaterów Marvela, m.in. Kapitan Ameryka, Thor i Iron Man.*

Mamy 8 zaproszeń do kina Bałtyk dla Czytelników, którzy do 2 V jako pierwsi skontaktują się z nami (kalejdoskop@ldk.lodz.pl) i 2 dla tych, którzy zatelefonują 2 V o godz. 11 (42 633 63 80)

podając nazwisko, adres i numer telefonu.

Syn pani prezydent

W Centralnym Muzeum Włókiennictwa (budynek D, III piętro) do 3 VI jest czynna **OTWARTA WYSTAWA 2002-2012**. Można na niej oglądać prace 22 łódzkich twórców biorących udział w różnych edycjach projektu „otwartych pracowni”, m.in.: Dariusza Fieta, Pawła Hajncla, Pawła Maciaka, Artura Malewskiego, Jana Ju-baala Wasińskiego, Roberta Zdanowskiego.

Słowa na ulicy

Ośrodek Literacko-Wydawniczy Łódzkiego Domu Kultury już piąty raz organizuje „**Poetyckie gry uliczne**”. W tym roku ta społeczno-kulturalna zabawa łącząca elementy detektywistyczne, turystyczne i literackie odbędzie się w terminie **26 V – 6 VI**. Szczegóły w czerwonym numerze „Kalejdoskopu”.

Wspólne śpiewanie

Koncert **chórów ziemi łódzkiej** w hołdzie Janowi Pawłowi II odbędzie się **29 IV** w kościele pw. św. Rafała i Michała w Aleksandrowie Łódzkim (ul. Wojska Polskiego 3). Wystąpi jedenaście zespołów, a wśród nich te najstarsze, działające od końca XIX wieku: Stowarzyszenie Śpiewacze „Echo” oraz Stowarzyszenie Śpiewacze im. Stanisława Moniuszki, a także chóry młodzieżowe, akademickie i parafialne. Usłyszymy śpiewaków z Łodzi, Aleksandrowa Łódzkiego, Pabianic, Krośniewic, Uniejowa, Koła i Woli Zaradzyńskiej.

Święto czytelników

Partnerstwo na rzecz Aleksandrowa Łódzkiego w dniach **8-25 V** organizuje **Tydzień Bibliotek ph. „Biblioteka ciągle w grze”** (pod patronatem „Kalejdoskopu”). Wraz z Biblioteką Publiczną im. Jana Machulskiego przygotowało wiele wydarzeń. Będzie m.in. zabawa w kalambury (9 V), kiermasz książek (8-15 V), spotkanie

z Krzysztofem Sowińskim poświęcone jego powieści pt. „Esplanada” (11 V), warsztaty literacko-plastyczne dla młodzieży (23 V), spotkanie z podróżniczką Małgorzatą Kotwicą (25 V) oraz wystawa reprodukcji ekslibrisów bibliotek publicznych w Polsce.

„Bohemian Rhapsody” na żywo

Klub Wytwórnia zaprasza **24 V** na projekt „**Muzyka zespołu Queen symfonicznie**”, którego premiera odbyła się w tym miejscu w listopadzie ub.r. Utwory brytyjskiej grupy wykonają: salonowa orkiestra Alla Vienna oraz 16-osobowy chór Vivid Singers. W pierwszej części koncertu – w klasycznych aranżacjach, w drugiej części – w rockowych. Usłyszymy m.in. „Bohemian Rhapsody” w unikalnym wykonaniu całości na żywo (nawet podczas koncertów Queen część operowa odtwarzana była z taśmy).

Dla czytelnika, który zadzwoni 11 V o godz. 11 (42 633 63 80), mamy podwójne zaproszenie na koncert.

TVP ŁÓDŹ

MAGAZYN KULTURALNY

w soboty 12, 26 maja o godz. 17.15

ŁÓDZKIE WIADOMOŚCI DNIA

WYDANIE GŁÓWNE - godz. 18.30

TVP ŁÓDŹ

Z M I E N I A M Y S I Ę D L A C I E B I E

Słowik malinowy

Maj. Ze słowikiem w herbie. I herbowymi trelami w tle. Oto jedna z możliwych wersji wydarzeń.

Słowik

Słowik – to prawie jak człowi(e)k

Lubi zaplątać się

W maju

W jakimś przygąszczu, zagaju

W jakich malinach czy krzakach

– to nie jest przestrzeń dla ptaka

więc – się poobija, porani

piórka pomierzwi okrutnie

na koniec o ziemię dupnie (łupnie)

Jak tylko wszędzie księżyc

Uczepi się jakiej gałęzi

I opowiada o tym

I gorzko przy tym szlocha

A ludzie słuchają

Jak pięknie! – się zachwycają

Oj, czas – mówią – czas się zakochać

Andrzej Poniedziałki

Europa w Nagawkach

► Monika Nowakowska

Do niewielkiej wsi w powiecie brzezińskim od strony Łodzi dojechać teraz niełatwo, trwa bowiem budowa autostrady A2. Warto jednak się tam wybrać, by odwiedzić Żywy Skansen – Centrum Folkloru Polskiego, kompleks turystyczno-rekreacyjny zajmujący prawie trzy hektary. Choć tablica informacyjna kieruje tu turystów tylko od strony Brzezin, wytrwali zostaną nagrodzeni. Działający od października 2011 roku skansen przywita ich regionalnym jadłem z unijnymi certyfikatami, stylowymi pokojami gościnnymi urządzonymi przez projektantów Ikei oraz malowniczym otoczeniem. Kompleks położony jest w dolinie rzeki Mrogi, na pograniczu otuliny Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich. Przeniesiono tu zagrożone zniszczeniem zabytkowe obiekty drewniane: dworek z Grodziska, plebanię mariawicką z Lipki, dom tkacza ze Zgierza i chatę z Dobronia. Obok zbudowano baseny, amfiteatr i plac zabaw. Wielkie otwarcie zaplanowano na długi majowy weekend. Koszt całego przedsięwzięcia wynosi 25 mln zł, w tym 10 mln z pochodzi z funduszy unijnych.

Maria Sadzewicz-Nowak, społeczniczka i wieloletnia prezeska Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Dmosińskiej (właściciela skansenu), jest przekonana, że są to doskonale ulokowane pieniądze. Służą promocji Nagawek, ziemi łódzkiej i Polski w świecie. W skansenie siedzibę ma Ludowy Zespół Pieśni i Tańca „Mrożanie”,

działający najpierw w latach 1977-1990, następnie reaktywowany w 2003 roku – chluba Nagawek. „Mrożanie”, kilkunastoosobowa grupa taneczno-wokalna z kapelą, choć borykają się z brakiem pieniędzy, odnoszą w ostatnich latach sukces za sukcesem (o zespole pisaliśmy w „Kalejdoskopie” nr 6/2010). Ich najnowszy projekt to współpraca z Zespołem Pieśni i Tańca „Śląsk”, zakładająca organizację ogólnopolskiego festiwalu folklorystycznego, oczywiście w Nagawkach. Występy odbywać się będą w amfiteatrze letnim oraz w zimowej sali widowiskowej na 200 miejsc, jaka powstaje w dawnej plebanii mariawickiej. Gości obsłużyć mogą dodatkowo dwie już funkcjonujące sale bankietowe oraz pokoje hotelowe, docelowo na 160 miejsc, w ofercie skansenu jest również spanie na... sianie.

Marii Sadzewicz-Nowak marzy się też festiwal cygański, rozpoczęła już nawet rozmowy z polskimi Romami na temat przeniesienia do Nagawek imprezy z Ciechocinka. 1 maja w skansenie wystąpi zespół Romów z Płocka. Kolejne plany wiążą się z muzyką żydowską. – *Nie zapominamy też o fanach piłki nożnej. Z myślą o nich przygotowujemy Klub Kibica* – mówi pani prezes.

Centrum folkloru w Nagawkach promuje się na portalu www.targiturystyczneonline.pl – to nagroda za zdobycie tytułu Odkrycie Turystyczne 2012 roku na tegorocznych XVII Mię-

Stajnia-wozownia

Foto: MONIKA NOWAKOWSKA

dzynarodowych Targach Turystycznych „Na styku kultur”, jakie odbyły się w Łodzi pod koniec lutego. Nagawki promowały tam regionalne jadlo, ludową muzykę i rzemiosło, zachęcając do odwiedzin skansenu także pod kątem turystyki konnej, gdyż w stajni (jedyne murywany obiekt, wybudowany od podstaw z cegły i polnego kamienia) znajduje się miejsce dla 10 koni i czterech bryczek. Jak zapewnia Maria Sadzewicz-Nowak, skansen już na siebie zarabia, można wynajmować pokoje, odbywają się tu szkolenia, konferencje, bankiety, wesela, komunie (na maj nie ma już wolnych terminów), co pozwala stowarzyszeniu spłacać kredyt zaciągnięty na wkład własny, konieczny do aplikowania o pieniądze z Unii.

Większość budynków dostosowywana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Do końca 2012 roku w skansenie ma stanąć zrekonstruowany neogotycki kościół – Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Dmosińskiej szuka na ten cel półtora mln zł – oraz zrekonstruowana daw-

na leśniczówka. W ramach programu Kapitał Ludzki, wdrażanego przez Urząd Marszałkowski w Łodzi, stowarzyszenie planuje starać się o fundusze na uruchomienie w dawnej kuźni (ulokowanej poza skanseniem) Akademii Rzemiosła Tradycyjnego.

Ze skanseniem współpracują łódzkie uczelnie – uniwersytet i politechnika. Na temat lokalnego folkloru powstają prace magisterskie a nawet doktoraty, zaś w ramach warsztatów integracyjnych studenci-obcokrajowcy uczą się w Nagawkach rzeźbienia w glinie i tradycyjnej rosyjskiej gry na łyżkach. – *Pamiętajmy, że skansen to także nowe miejsca pracy* – zapewnia Maria Sadzewicz-Nowak. – *Docelowo mamy stałe zatrudnienie kilkudziesięciu osobom z naszej gminy, co przy panującym u nas bezrobociu jest wartością nie do przecenienia.*

Towarzystwo Przyjaciół Łodzi uhonorowało Żywy Skansen Medalem „Pro publico bono” im. Sabiny Nowickiej 2012 – za wybitne zasługi dla kultury polskiej, Łodzi i ziemi łódzkiej.

Pytania

Pamiętasz, drogi czytelniku, awanturę o Gombrowicza na liście lektur? Okrutny minister Giertych chciał wyrzucić dzieła wielkiego pisarza z licealnego kanonu. Wszystkie media żyły tym tematem kilka tygodni, młodzież demonstrowała przed ministerstwem, listy otwarte i petycje zapychały Internet.

Czasami warto sprawdzić, co było dalej. Specjalnie dla Państwa prześledziłem zmiany na liście lektur. Kiedy uczyłem w liceum na przełomie wieków, na liście lektur była *Ferdydurke*, ale nie było *Trans-Atlantyku*. W 2005 roku na poziomie podstawowym były już tylko fragmenty *Ferdydurke* (9 rozdziałów), a na poziomie rozszerzonym – *Trans-Atlantyk*. W 2007 roku minister Giertych chciał z Gombrowicza zrezygnować, ale zrezygnowano z niego. Latem ministrem został Ryszard Legutko i zaproponował chyba najlepszą, choć nieco zbyt rozbudowaną listę lektur (*Ferdydurke* była – i to w całości – na liście lektur podstawowych, *Trans-Atlantyku* nie było w ogóle). Niestety, Legutko był ministrem tylko przez trzy miesiące, po czym nastąpiła kolejna zmiana polityczna i... *Ferdydurke* znowu przycięto do fragmentów (bez żadnych protestów i reakcji w mediach). Obecnie (matura 2012) wróciliśmy do sytuacji z roku 2005. Co będzie po kolejnej reformie?

Pomińmy sprawę *Trans-Atlantyku*, który moim zdaniem nie nadaje się do liceum. W kwestii *Ferdydurke* protestujący obrońcy Gombrowicza (przeciwnicy Giertycha) wcale nie okazali się takimi miłośnikami jego twórczości. Licealistom każą czytać jedynie fragmenty (przez siebie wybrane) jego sztandarowej powieści, podczas gdy konserwatywny minister Legutko chciał lektury całości, wychodząc ze słusznego założenia, że autor zbędne części usunąłby sam.

Czytanie książek we fragmentach to w ogóle jakaś plaga – na przykład z *Nie-Boskiej komedii* trzeba przeczytać część I oraz poszczególne sceny z części III i IV. Pomijana część druga liczy kilkanaście stron i dodam, że są tam smakowite kawałki (może przeczyta to jakiś uczeń i zajrzy do tekstu, zwabiony moją uwagą). Na liście lektur we fragmentach pojawiają się też *Chłopi* i *Nad Niemnem*. Jak można w oficjalnym dokumencie kazać czytać „fragmenty tomu III: rozmowa Andrzejowej Korczyńskiej z synem, rozmowa Benedykta Korczyńskiego z synem”? Dobrze, że nie pięć ostatnich kwestii rozmowy Benedykta z synem.

Piszę o tej sprawie, gdy w Krakowie trwa głośna protestacyjna w obronie historii w reformowanym kolejny raz programie polskiej szkoły średniej. Według najnowszych koncepcji przedmiot pod nazwą historia będzie tylko w pierwszej klasie liceum. W drugiej i trzeciej dla tych, którzy nie wybiorą profilu humanistycznego, będzie „historia i społeczeństwo”. Przedmiot o takiej nazwie będzie oferował kilka bloków tematycznych do wyboru, np. blok *Swojskość i obcość* albo *Kobieta i mężczyzna, rodzina*. Czyli co? Przegląd historycznych form rodziny od matriarchatu do rodzin jednopłciowych? Bardzo jestem ciekawy podręcznika i metod egzekwowania wiedzy. Już widzę te gorączkowe przygotowania „ścisłych” do sprawdzianu z kobiety i mężczyzny. Poza tym wątki są do wyboru – do wyboru przez kogo? Nauczyciela, rodziców, uczniów? Chcecie *Swojskość i obcość*? A może samą obcość?

Lektury są dziś zadawane we fragmentach, historia będzie we fragmentach, zainteresowanie mediów też jest fragmentaryczne. Całości jakiegokolwiek zagadnienia nikt już nie jest w stanie ogarnąć. I tylko wschodnia medycyna pamięta, że człowiek jest integralną całością, że nakłucie igłą do akupunktury w jednym miejscu daje skutki w innym. Że kultura jest podobną całością – nie pamięta nikt. Chciałbym przeciw temu zaprotestować.

Piotr Grobliński

Tworzenie marki

Zapytaliśmy prezydentów i burmistrzów miast województwa łódzkiego o ich flagowe imprezy, z którymi chcą być kojarzeni w Polsce. Oto kolejne wypowiedzi w naszym cyklu.

GABRIEL SZKUDLAREK burmistrz Łasku:

Od 15 lat w drugą sobotę czerwca Łask staje się na chwilę kulturalnym centrum regionu. Teren rekreacyjny przy ul. Narutowicza 28 wypełniają liczne kramiki i kiermasze zmieniające ulicę w prawdziwy deptak. Degustacje regionalnych potraw, koncerty (w tym roku wystąpią m.in. zespoły T.Love i Enej) oraz wystawy od świtu do nocy stanowią już tradycję i wizytówkę łaskich jarmarków. Podczas imprezy zwyczajowo zostaje przywitany nowy król Bractwa Strzelców Kurkowych, a przybyli goście oprócz gwarancji świetnej zabawy mają także szansę zapoznać się z ofertą handlową lokalnych wystawców. Spośród miejscowych produktów warto wymienić cieszące się coraz większą popularnością tradycyjne piwo Koreb, kwas chlebowy oraz wyroby Łaskiej Spółdzielni Mleczarskiej.

Impreza finansowana jest głównie z budżetu gminy oraz ze środków pozyskanych od sponsorów. Ma integracyjny i rodzinny charakter.

Dlatego do jej przygotowania trzeba nie tylko czasu, ale i serca.

Przez ostatnie lata **Jarmark Łaski** przeszedł długą drogę od skromnej lokalnej imprezy do jednego z największych wydarzeń w regionie. W czerwcu odwiedza nas ponad 10 tysięcy osób zarówno z Łasku, jak i wielu okolicznych miejscowości. Goście przybywają skuszeni licznymi atrakcjami i rozrywką na najwyższym poziomie.

PIOTR SĘCZKOWSKI burmistrz Poddębic:

Poddębice od pewnego czasu wiele wysiłku wkładają w wykreowanie swojej marki „Kraina bez barier – modelowe rozwiązanie dla osób niepełnosprawnych”. Skierowany do mieszkańców projekt ma promować nasze miasto oraz współpracę z osobami niepełnosprawnymi, którzy znajdują u nas przyjazną atmosferę. Na realizację przedsięwzięcia, jakim jest promocja marki, samorząd otrzymał z funduszy unijnych

dofinansowanie w wysokości 800 tys. zł. W ramach projektu organizujemy m.in. cykl imprez, podczas których wspólnie z artystami polskiej estrady wystąpią osoby niepełnosprawne. Już 19 maja zapraszamy na „Słoneczną majówkę”. Tego dnia zaplanowaliśmy koncert formacji Video. To będzie główna atrakcja imprezy, ale oprócz tego przewidziano m.in. występy grup tanecznych, wokalistów oraz zespołów ludowych. Z kolei 9 czerwca zagra w Poddębicach popularny zespół Kombii. Dzięki środkom unijnym mieszkańcy będą mogli pobawić się przy dobrej muzyce.

PIOTR NIEDŹWIECKI prezydent Zduńskiej Woli:

Jarmark Zduńskowolski jako wydarzenie kulturalno-gospodarcze cieszy się już od lat dużą popularnością zarówno wśród mieszkańców miasta i regionu, jak i samych wystawców. W tym roku odbędzie się 26 maja. Adresowany

jest głównie do rodzimych producentów i handlowców, którzy mają okazję do promowania swoich wyrobów i usług. Mieszkańcy mają do wyboru kilkadziesiąt stoisk rozlokowanych na Pasażu Rajczaka i ul. Kobusiewicza. Można tam znaleźć przedmioty codziennego użytku, rękodzieło i sztukę ludową oraz różnego rodzaju wyroby kulinarne. Aby mieszkańcy spędzili ten dzień rodzinnie, przygotowujemy dla nich wiele atrakcji, między innymi występy estradowe i wesołe miasteczko dla najmłodszych.

To, co przede wszystkim utrudnia przygotowanie tak dużego przedsięwzięcia, to ograniczona powierzchnia wystawiennicza i budżet, które nie pozwalają na zrealizowanie wszystkich pomysłów.

Mimo to z dumą twierdzę, że jest to jedna z największych i najlepiej przygotowanych imprez w regionie. Świadczą o tym choćby odwiedzający, których z roku na rok przybywa. A sami przedsiębiorcy jeszcze podczas trwania jarmarku rezerwują stoiska na przyszły rok.

11. Międzynarodowy Festiwal Fotografii – Eran Gilat, 3, *Life Science B*

Brawo!

► Aleksandra Seliga

Wielu próbowało odpowiedzieć na pytanie, w jaki sposób pogodzić respektowanie praw autorskich z ideą „wolnego Internetu”. Wydaje się, że pewnej grupie młodych ludzi związanych z Łodzią udało się znaleźć wyjście.

MegaTotal.pl jest pierwszym polskim serwisem crowdfundingowym. Znaczenie tego tajemniczego, pochodzącego z języka angielskiego słowa wyjaśnia współtwórca projektu Aleksander Pawlak: – *Jest to strona, na której artyści zbierają środki na realizację swoich projektów dzięki wsparciu społeczności. Crowdfunding znaczy dosłownie „fundowanie przez tłum”.*

Serwis MegaTotal.pl pozwala muzykom zamieszczać swoją twórczość na stronie internetowej. Internauci wybierają najlepszych – zdaniem większości – artystów, zapewniając im tym samym możliwość wydania płyty czy nakręcenia teledysku.

– *Pomysł jest absolutnie nowatorski, nie opieraliśmy się na żadnym zagranicznym wzorze. Wiele osób z naszego otoczenia związanych jest z branżą muzyczną. Zobaczyliśmy, że źle się dzieje – świetne kapele nie mają możliwości wybicia się. Chcieliśmy im taką możliwość stworzyć.*

Każdy zespół może umieścić swoją muzykę na serwerze, pod warunkiem, że nie łamie praw autorskich. Covery, przeróbki czy zwykłe plagiaty nie wchodzi w grę. Po zaprezentowaniu utworów internautom zaczyna się rywalizacja – wygra kapela, która zbierze najwięcej „megacentów” – wirtualnej waluty, wymienianej następnie na prawdziwe pieniądze. – *Do tej pory my, jako wytwórnia, nadzorowaliśmy proces wydawniczy. Od lutego funkcjonuje nowa wersja serwisu. Po zebraniu odpowiedniej puli zespół dostaje pieniądze i może rozporządzać nimi w dowolny sposób.*

Liczbę punktów ustalały progi – aby wydać singiel, kapela musiała zebrać 5000 głosów. W przypadku albumu i teledysku – aż 40000! Teraz artyści sami ustalają swój próg, po przekroczeniu którego otrzymują pieniądze.

Serwis MegaTotal.pl dąży do wspierania lokalnej kultury i promowania regionu łódzkiego. – *Staramy się patronować jak największej liczbie wydarzeń. Zorganizowaliśmy dwie imprezy. Pierwsza z nich to Taperzy XXI wieku – w ramach festiwalu Cinergia. Przez cały tydzień w kinie Charlie zespoły wykonywały do filmów muzykę na żywo. Natomiast wspólnie z Radiem Łódź zrealizowaliśmy cykl koncertów pod nazwą „Radioalternatywy”. Grały przede wszystkim kapele wypromowane przez MegaTotal.pl.*

Serwis wydał płyty wielu łódzkich zespołów. Znalazły się wśród nich: Samokhin Band, wariacje.pl, Evenement czy Tosteer. – *Jednak nasza działalność jest ogólnopolska. Stąd albumy grupy NeLL ze Śląska, Krafców z Krakowa czy Gry Pozorów z Warszawy. Od 2007 roku udało się zebrać środki na wydanie 86 płyt.*

Fani nie faworyzują żadnego z nurtów muzycznych. Promują zarówno rock, piosenkę poetycką, jak i elektronikę. – *Wspólnie z Uniwersytetem Łódzkim przeprowadziliśmy badania ankietowe, z których wynika, że ulubionym przez internautów gatunkiem jest szeroko pojęty rock.*

MegaTotal.pl planuje rozszerzyć działalność na rynek europejski. Przygotowywana jest angielskojęzyczna wersja strony internetowej, twórcy podejmują współpracę z serwisami zagranicznymi, np. MySpace, publikują także na Facebooku. Co więcej, postanowili zajmować się nie tylko muzyką. Jeszcze w tym roku będzie możliwość zbierania na portalu wytwórni funduszy na wydanie opowiadań, książek, krótkometrażowych filmów czy nawet programów i gier komputerowych.

Idea jest jedna – Internet powinien służyć promocji młodych i zdolnych ludzi, którzy dotąd nie mieli możliwości zaistnienia w świecie sztuki. – *Jesteśmy platformą, która pośredniczy między społecznością wspierającą wszystkie te projekty a ich twórcami. Chcemy pomagać.*

Obłoki płyną

W marcu w Teatrze Nowym Centrum Dialogu im. Marka Edelmana zorganizowało koncert pieśni Aleksandra Galicza.

Wystąpili: Lech Dyblik, znakomity wykonawca rosyjskich „błatnych” – bandyckich piosenek, Iljz Zmiejew, aktor i dziennikarz, Aleksiej Siemieniszczew, aktor i bard oraz Hanka Kossowska, aktorka Teatru Żydowskiego w Warszawie.

Siedziałem na sali i słuchałem piosenki „Obłoki płyną do Abakanu”. Emeryt siedzi sobie w restauracji, je kurczę „tabaka” i obserwuje płynące obłoki. Cieszy się życiem. Obłoki płyną nad Kołymę, gdzie emeryt przesiedział w łagrach wiele lat. Ale nie narzeka. Dwa razy w miesiącu dostaje emeryturę. I w te dwa dni pół kraju siedzi w knajpach, pije wódkę, patrzy na obłoki i wspomina łagry. „Poł strany” – pół kraju...

Ja też zacząłem wspominać. Miałem co, bo w latach 80. przetłumaczyłem wiele piosenek Galicza. Zetknął nas przypadek. Irena Lewandowska, tłumaczka (z mężem Witoldem Dąbrowskim przetłumaczyła m.in. „Mistrza i Małgorzatę” Bułhakowa), porządkowała bibliotekę. Wyrzucała wiele rosyjskich książek. Zapropnowała, żebym sobie wziął, ile zechcę. Nie chciało mi się targać do Łodzi ciężkich tomów, więc sięgnąłem po cienką książeczkę „Pokolenie skazanych”. Był to tomik wierszy Galicza, wydany we Francji. Irena miała dwa egzemplarze.

Już w pociągu zacząłem czytać. Z obwoluty dowiedziałem się, że Galicz urodził się w 1918 r. Zmarł tragicznie we Francji w 1977 r. Był autorem wielu scenariuszy filmowych i sztuk teatralnych, właściwie ulubieńcem władz. Ale w latach 60. zaczął śpiewać swoje wiersze. Pisał wprost o łagrach, o ciężkim życiu zwyczajnych ludzi, o pokoleniu, które przeżyło łagry i musi żyć

dalej, udając, że nic się nie stało... Był jednym z „trójcy” rosyjskich bardów. Ale o Włodzimierzu Wysockim i Bułacie Okudźawie słyszeli w Polsce wszyscy. O Galiczu prawie nikt. I w zasadzie jest tak do dziś.

Teksty po prostu mnie zaszokowały. „Poemat o Stalinie” – swoisty dialog tyрана z Jezusem. „Kadisz” – przepiękny hołd oddany Januszowi Korczakowi. Piosenki o Klimie Pietrowiczu, robotniku, który ma ciągle problemy z władzą. Na przykład nie rozumie, dlaczego jego brygada nie może dostać tytułu „Brygady Pracy Socjalistycznej” (u nas też było coś takiego...), chociaż przekracza normy produkcji o 500 procent, a wyrób bierze cały blok państw socjalistycznych. W końcu dowiaduje się, że zaszczytny tytuł byłby jednakowoż pewną niezręcznością, bo brygada produkuje – drut kolczasty...

W domu natychmiast zabrałem się do tłumaczenia. Spróbujcie sami tłumaczyć piosenki, których się nigdy nie słyszało... Nie znałem melodii, rytmu, wszystko szło na wycucie – wiadomo było tylko, że liczba sylab musi się zgadzać. W latach 90. część przekładów została wydana w tomiku zredagowanym przez Wiktora Woroszyńskiego. Potem na długo powędrowały do szuflady.

Wyciągnąłem je dopiero na prośbę Lecha Dyblika. Wręczyłem mu pożółkle maszynopisy. Ku mojej radości okazało się, że teksty da się zaśpiewać. I przyjęte zostały z uznaniem. Nie są to bowiem piosenki o minionej komunie, ale uniwersalne przesłanie o „ostatniej racji” człowieka, której musi bronić, żeby pozostać człowiekiem. Czasem jest to racja dziewczyny, która raz na miesiąc idzie na obiad do restauracji – bo ta chwila obcowania z elegancją i wykwintem

jest dla niej obroną ludzkiej godności w morzu chamstwa, prostactwa i prymitywizmu „człowieka radzieckiego”. I bardzo mocno zabrzmiało motto koncertu z „Poematu o Stalinie” – „Ludzie! Nie wolno bać się!” Galicz śpiewa, że w życiu trzeba bać się jednego – człowieka, który rwie się na trybuny i krzyczy: „Ja wiem, co trzeba zrobić, dajcie mi władzę, bo ja jeden mam rację!”.

Echa koncertu przebrzmiały, ale nabrałem nadziei, że to nie koniec. Przecież Łódź może być miejscem festiwalu PRAWDZIWEJ piosenki rosyjskiej. Głosu tej Rosji, która zasługuje na szacunek, zrozumienie i uznanie. No bo czemu by nie? Wypełniona sala Teatru Nowego świadczyła, że wielu ludzi myśli podobnie. Galicz by się ucieszył...

Michał B. Jagiełło

11. Międzynarodowy Festiwal Fotografii – Keymo, Lunatyzy, Śpiewaczka

■ GALERIA KALEJDOSKOPU

Już dziesiąty raz Poleski Ośrodek Sztuki organizuje w maju kameralny Festiwal Literatury Prope Mercatum.

Zawsze podkreślam, że nie jest on jednorazowym wydarzeniem, tylko kulminacją całorocznego cyklu spotkań literackich. Wizyty autorów, zapraszanych na spotkania zarówno w ramach cyklu, jak i podczas Festiwalu Literatury, staramy się powiązać z rozmowami o promowanych tytułach w działającym w ośrodku Dyskusyjnym Klubie Książki.

Udawało nam się, jak do tej pory, organizować festiwal bez dotacji z ministerstwa kultury oraz innych państwowych źródeł. W założeniu zapraszamy autorów najbardziej wartościowych książek. Pierwszy raz jako zapowiedź festiwalu zorganizowaliśmy w kwietniu warsztaty z tzw. liberatury (rodzaj literatury, w którym tekst i forma książki tworzą całość – wszystkie elementy mogą być nośnikami znaczenia) dla gimnazjalistów oraz spotkanie z Katarzyną Bazarnik i Zenonem Fajferem. Oboje są autorami związanymi z Korporacją Ha!art, która od lat interesuje się także nowymi mediami. Myślę, że to dobry wstęp do festiwalu – w chwili, gdy toczy się dyskusja nad książką w formie tradycyjnej i nad kryzysem czytelnictwa w ogóle.

W końcu kwietnia w Wydawnictwie A5 ukazał się ostatni tomik wierszy Wisławy Szymborskiej pt. „Wystarczy”. W spotkaniu prezentującym ten tom uczestniczyć będą Ryszard Krynicki – wydawca oraz sekretarz autorki – Michał Rusinek. To dwie osoby, które mogą chyba najwięcej powiedzieć o ostatnich wierszach noblistki,

a także o utworach niedokończonych, bo takie też znajdują się w tym tomie. Na spotkanie zapraszamy 10 V.

14 V kolejnym gościem festiwalu będzie reżyser i pisarz – Lech Majewski, którego film „Młyn i krzyż” robi światową karierę. Tak się składa, że osobą zafascynowaną ostatnią produkcją Lecha Majewskiego była właśnie Wisława Szymborska, która po obejrzeniu filmu gorąco polecała go swoim przyjaciółom.

Wydawnictwo Znak opublikowało niedawno „Bestiarium” – pierwszą powieść poety, tłumacza i romanisty Tomasza Różyckiego, laureata Nagrody

Kościelskich za poemat „Dwanaście stacji”. Jego tom wierszy „Kolonie” był nominowany do Literackiej Nagrody Nike. Poeta przyjedzie do nas 17 V.

Podczas festiwalu od lat organizujemy akcję bookcrossingu, czyli wymiany książek.

Dlatego w dniach 8-10 i 14-17 maja można przynosić do ośrodka książki. Oczywiście, jak podczas każdego spotkania literackiego w ośrodku, promowaną publikację będzie można kupić w atrakcyjnej cenie oraz zdobyć autograf.

Mam nadzieję, że tegoroczny festiwal, podobnie jak poprzednie, zgromadzi wiele osób zainteresowanych literaturą. Niekoniecznie trzeba jeździć do Warszawy na odbywające się także w maju Międzynarodowe Targi Książki. U nas podczas kameralnych spotkań będziemy mogli osobiście zadać pytanie autorowi.

* pomysłodawca i współorganizator festiwalu

Na przykład Szymborska

► Marcin Filipowicz*

Świetlice pierwszej potrzeby

► Bogdan Sobieszek

Gminy, organizacje pozarządowe oraz kościoły i związki wyznaniowe z województwa łódzkiego otrzymały 48 mln zł dofinansowania z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. Blisko 40 proc. tych środków przeznaczono na rozbudowę i remont oraz wyposażenie świetlic wiejskich, bibliotek i domów kultury, a także na renowację zabytkowych świątyń. Był to już trzeci i ostatni nabór z puli przeznaczonej na działanie „Odnowa i rozwój wsi”, do którego zakwalifikowano 130 projektów. Łączna kwota przyznanej pomocy (w trzech naborach) wyniosła ponad 117 mln zł. Województwo łódzkie jako pierwsze w Polsce zagospodarowało w całości te pieniądze.

Na projekt można było otrzymać maksymalnie 500 tys. zł i o taką kwotę najczęściej występowano. Okazało się, że jedną z najbardziej powszechnych potrzeb na wsi jest konieczność zadbania o środowiskowe świetlice. Tu bowiem skupia się życie kulturalne mieszkańców – działają koła gospodyń wiejskich, orkiestry, odbywają się warsztaty, pokazy, imprezy kulturalne. Miejsca te służą integracji lokalnych społeczności. Na świetlice wiejskie przebudowano i przystosowano np. obiekty Ochotniczej Straży Pożarnej w Ciechominie w gminie Aleksandrów Łódzki, w Czerniewicach w powiecie tomaszowskim czy w Jeruzalu w gminie Kowiesy. Wysokość dofinansowania (zbyt niska) przesądziła o tym, że w ramach programu rzadko budowano świetlice od podstaw (wyjątek stanowią gminy Głuchów, Mniszków, Łowicz, Chąšno).

Podobnie wygląda sprawa bibliotek. Chociaż

nie powstała żadna nowa ksiąźnica, sporo ich wyremontowano i wyposażono w sprzęt komputerowy, meble, urządzenia sanitarne – m.in. Gminną Bibliotekę Publiczną w Dalikowie w powiecie poddębickim. Dalików zdobył również pieniądze na mundury i instrumenty dla swojej strażackiej orkiestry dętej. Czasem działania gospodarzy bywają nieco niekonwencjonalne. W Wiadernie w gminie Smardzewice postanowiono zagospodarować działkę przy lokalnej bibliotece i stworzyć dziecięcy ogród czytelniczy – sympatyczne miejsce lektur w ciepłe dni. Stanęły kolorowe ławeczki i wagoniki minikolejki, a tuż obok – plac zabaw. Placówka zyskała oryginalną tożsamość i poszerzyła swoją ofertę.

Z pieniędzy w ramach PROW korzystały także placówki kultury. Na przykład w Wielgomłynach w powiecie radomskim budynek administracyjny przebudowano na potrzeby gminnego ośrodka kultury. Prace obejmowały wykonanie: piwnicy, ścian, posadzek, sali spotkań kulturalnych i hallu, części wejściowej i klatki schodowej, dachu oraz elewacji. Wymieniono okna i drzwi, instalacje wodno-kanalizacyjną i centralnego ogrzewania. Ale najważniejszym efektem remontu za ponad milion złotych (500 tys. zł z PROW) jest sala widowiskowa na 200 osób. Dzięki niej możliwa stała się nie tylko organizacja imprez okolicznościowych, konkursów, przeglądów, pokazów, wystaw, koncertów. Z sali widowiskowej korzystają także szkoły, organizując spektakle dla uczniów oraz przez uczniów prezentowane. Chór śpiewający reper-

tuar ludowy i Amatorska Grupa Teatralna także znalazły tam dla siebie miejsce.

Należy też wspomnieć o renowacji zabytkowych świątyń: uporządkowaniu otoczenia i wybudowaniu dzwonnicy drewnianego kościołka św. Klemensa w Lgocie Wielkiej oraz o remoncie dachu, elewacji i ogrodzenia kościoła św. Mikołaja w Wolborzu. Odnowione oblicze zyskał wiejski drewniany kościółek parafialny w Stróży w gminie Rząśnia.

– *Pamiętajmy, że dofinansowanie z funduszy unijnych za pośrednictwem samorządu województwa jest refundacją – tłumaczy Michał Kosmowski, naczelnik Wydziału Wdrażania Departamentu Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi.*

– *Trzeba najpierw samemu pokryć koszt realizacji projektu, a dopiero później można odzyskać część pieniędzy, czyli maksymalnie 75 proc. To duże obciążenie dla budżetów gmin, tym bardziej że realizują też inne inwestycje, np. wodociągi i kanalizacje. W trzecim naborze było najwięcej wniosków, ale też najwięcej wnioskodawców w trakcie aplikacji zrezygnowało, bo stwierdzili, że nie udźwigną swoich projektów finansowo.*

Wszystkie wnioski trafiają na specjalną listę rankingową – kto zdobędzie więcej punktów, ten ma większą szansę na uzyskanie dofinansowania. Punkty przyznawane są przede wszystkim według wysokości dochodu gminy i stopy bezrobocia w powiecie. Bogatsze gminy automatycznie plasują się niżej w zestawieniu. Jest tylko jedna, która nie aplikowała w ramach żadnego działania – Kleszczów – najbogatsza gmina w Polsce. Tam doskonale radzą sobie bez funduszy unijnych, ale poza tym wiedzą, że i tak nie mieliby szans. A jeśli gminy nie dysponują wystarczającymi środkami na realizację inwestycji, mogą wziąć preferencyjny kredyt z Banku Gospodarki Krajowej, oprocentowany ok. 1 proc.

Pieniądze uzyskane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich lokowane były również w rewitalizację centrów wsi, parków, miejsc pamięci, budowę boisk, sal sportowych i placów zabaw. Dzięki tym środkom wieś się zmienia, ale nie byłoby to możliwe bez dużego zaangażowania lokalnych społeczności, które w programie dostrzegły szansę dla siebie.

11. Międzynarodowy
Festiwal Fotografii
– Eugeniusz Haneman,
Deja Vu

■ GALERIA KALEJDOSKOPU

To oczywiste, a jednak jakoś trudno uwierzyć – dziś w profesjonalnych studiach fotograficznych nie ma ciemni. Nie wywołuje się błon, a retusz wykonuje się w komputerze. A gdzie magia fotografii?

W Łodzi istnieje kilka salonów przechodzących z pokolenia na pokolenie. Jednym z nich jest Studio Foto Sobieraj. Tuż po wojnie, w 1946 r. jego protoplastę – pracownię portretów ręcznych wraz z zakładem fotograficznym – założyło małżeństwo: Zofia i Juliusz Stryszowski (przy Południowej 1 – obecnej Rewolucji 1905 r., później zakład przeniesiono w podwórzu przy ul. Piotrkowskiej 16). Zofia, łodzianka, podobnie jak jej ojciec i dziadek, malowała portrety. Juliusz był fotografem z Krakowa. Wkrótce stał się najważniejszym w Łodzi, i jednym z kilku w Polsce, specjalistą od ceramicznej fotografii nagrobkowej.

Malowane światłem

▼ Aleksandra Talaga-Nowacka

Córka Krystyna od dzieciństwa uczestniczyła w życiu zawodowym rodziców. Gdy miała 15 lat, umarła jej mama – i to zadecydowało, że zamiast malarstwem, jak planowała wcześniej, zajęła się fotografowaniem. Mimo że wówczas była to bardzo trudna sztuka. Żeby zostać mistrzem, trzeba było uczyć się aż sześć lat. – *W czasach, gdy ojciec otwierał zakład, nie dzielono się wiedzą – nawet kiedy próbował za nią zapłacić – mówi Krystyna Stryszowska-Sobieraj. – Każde studio miało własne tajniki, efekty osiągnano dzięki eksperymentom. Samemu robiło się wywoływacze i utrwalacze. Wiedza chemiczna była podstawą. Także i później fotograf całą pracę wykonywał osobiście.* Tak pracowało się w studiach jeszcze w latach 80. – laby pojawiły się w Polsce dopiero na początku lat 90.

Przed zrobieniem odbitek miękkimi ołówkami retuszowało się negatywy na pulpicie z podświetloną szybą. Kreska musiała być delikatna i precyzyjna. – *Ołówki temperowało się na grubość igły. Wówczas w ten sposób retuszowano wszystkie klisze czarno-białe. Dopiero fotografia cyfrowa wprowadziła możliwość obróbki graficznej. Teraz retuszuje się zdjęcia, korzystając z komputera i odpowiedniego programu.*

Ale i bez retuszu można wiele osiągnąć – choćby za pomocą światła. – *Wyczarowuje się nim przestrzeń i modeluje twarze – każda wymaga innego podejścia. Nie chodzi tylko o głębię psychologiczną, ale przede wszystkim o ukrycie wad i wydobywanie zalet. Do tego ustawianie rąk, nóg... Są też triki kosmetyczne – skończyłam kurs makijażu filmowego – opowiada pani Krystyna.*

Juliusz Stryszowski pracował jeszcze na szklanych kliszach. Gdy zakład powstawał tuż po wojnie, ludzie chętnie się fotografowali. – *Każda rodzina*

robiła pamiątkowe zdjęcia. Do studia przyprawiano małe dzieci. Było ogromne zapotrzebowanie na zdjęcia do dowodów.

Pani Krystyna pracowała u ojca jako uczennica, potem czeladnik, a w latach 80. jako najmłodszy w Łodzi mistrz fotografii. Zajęła się tym, czego nie robił ojciec – np. fotografią ślubną. Aż wreszcie w 1983 r. zakład zaczął funkcjonować pod obecną nazwą. W tym czasie rozwijała się fotografia kolorowa (w Polsce, w prymitywnej wersji, istniała od początku lat 70.). – *Proces wywoływania trwał coraz krócej i pojawiły się urządzenia, do których po ciemku wkładało się papier i wyjmowało gotowe zdjęcie. Na bieżąco wprowadzaliśmy coraz nowsze technologie. Ciemnie nie są potrzebne w studiu od wielu lat. I od lat robimy wyłącznie zdjęcia cyfrowe – musieliśmy pozbyć się ukochanych aparatów analogowych.*

Od trzech lat przy al. Piłsudskiego 113b działa filia zakładu. Tu przeniosła się pani Krystyna z mężem Wojciechem. Córka Dorota, która odziedziczyła pasję po rodzicach, pracuje w siedzibie przy Piotrkowskiej 16.

Ulubionym motywem Krystyny Stryszow-

skiej-Sobieraj jest portret. – *To wyzwanie. Przed sesją ważna jest rozmowa z osobą, która ma być fotografowana. To konieczne, aby móc ukazać na zdjęciu jej osobowość. A to w portrecie jest najważniejsze. Bardzo miło wspominam pracę z Janem Machulskim. Powstało wówczas wiele ciekawych zdjęć – jedno z nich towarzyszyło mi w ostatniej drodze.*

Dziś pojawiają się nowe tematy fotograficzne. Na przykład zdjęcia biznesowe – do publikacji i na strony internetowe. – *Skupiamy się tu na zaciekawieniu osobą, podkreślamy jej rzetelność i profesjonalizm. Inne są zdjęcia aktorów, artystów – trzeba wydobyć ich talent, niezwykłość.*

Modne są rozbierane sesje panieńskie – w bieliźnie. I fotografie w ciąży. Coraz więcej osób robi sobie zdjęcia studyjne do dekoracji domu. Jak mówi pani Krystyna, na Zachodzie jest to bardzo popularne – fotografie powstają pod konkretne miejsce.

Zawsze warto wybrać profesjonalne studio, bo nawet zwykłe zdjęcia do dokumentów są robione ze znanstwem. – *Do nas przychodzą kolejne pokolenia. Sfotografowaliśmy tysiące łodzian, a nasza firma wpisana jest w historię Łodzi.*

11. Międzynarodowy Festiwal Fotografii – Elena Saenko, *Inhabitancy*, 02

■ GALERIA KALEJDOSKOPU

Emocje

► Renata Nolbrzak

Przyciąga uwagę, budzi kontrowersje, inspiruje dyskusje o współczesnej sztuce – jednym słowem zmusza do myślenia... 14. Międzynarodowy Festiwal Sztuki „Interakcje” odbędzie się w dniach 7-11 maja w Piotrkowie Trybunalskim. Zanim zorganizowano go pierwszy raz, przez 5 lat realizowany był z inicjatywy piotrkowianina Piotra Gajdy, dzisiejszego dyrektora Ośrodka Działań Artystycznych w Piotrkowie, organizatora „Interakcji” – międzynarodowy, interdyscyplinarny projekt „Translacja”. W jednej z edycji tego festiwalu wziął udział Ryszard Piegza – polski performer mieszkający w Paryżu. Bardzo spodobało mu się w Piotrkowie, uznał, że wykorzystując przychylne nastawienie władz miasta i publiczności, można by tu zrobić festiwal poświęcony sztuce performance. I tak 15 lat temu zrodziły się „Interakcje”.

– *Pieniądzy było niewiele, artyści spali po pięciu w pokojach w ośrodku szkolno-wychowawczym, ale mimo trudności był w tym jakiś romantyzm* – opowiada Piotr Gajda. Dziś twórcy nadal nie otrzymują wielkich honorariów, nie mieszkają w pięciogwiazdkowych hotelach, choć organizatorzy dysponują już większymi środkami. W tej chwili ranga festiwalu jest bardzo wysoka, stał się on jednym z najbardziej liczących się przedsięwzięć dotyczących sztuki performance, nie tylko w kraju, ale i na świecie. Świadczy o tym zaproszenie kilka lat temu, ludzi skupionych wokół „Interakcji”, do realizacji projektu europejskiego pod hasłem Space for Live Art/Przestrzeń dla sztuki żywej. – *Projekt poświęcony jest wzajemnym relacjom w europejskiej sztuce żywej* – opowiada Gordian Piec, zaangażowany od początku w organizację „Interakcji”. – *Bierze*

w nim udział osiem prestiżowych galerii w kilku miastach na świecie, m.in.: w Madrycie, Brukseli, Glasgow, Hamburgu i... Piotrkowie. Wymieniamy doświadczenia, robimy festiwale, wspólne produkcje, sympozja, seminaria. Wspólnym mianownikiem są także pieniądze pozyskane z programu Kultura z Unii Europejskiej.

Od kilku lat kuratorem każdej edycji Międzynarodowego Festiwalu Sztuki „Interakcje” jest inny artysta. Ostatnio byli to między innymi: Richard Martel z Kanady, Chumpon Apisuk z Tajlandii, Polka Małgorzata Butterwick czy Angel Pastor z Hiszpanii. Do tej pory na festiwal przyjeżdżali artyści z całego świata, w tym roku organizatorzy postawili na sztukę europejską. Gordian Piec: – *Zaproponowaliśmy naszym partnerom z zagranicy, żeby wytypowali kogoś reprezentatywnego nie tyle dla swojego kraju, ile dla sztuki europejskiej. W tym roku będziemy mieli artystów z Chorwacji, Słowenii, Belgii, Szwajcarii, Francji – łącznie ponad 30 prezentacji.*

Festiwal „Interakcje” jest ważnym wydarzeniem dla performerów z całego świata, a także dla fanów tego typu sztuki. Już sam fakt, że wybitni artyści poświęcają swój czas i pieniądze, żeby wziąć udział w tym przedsięwzięciu, świadczy o jego randze. To impreza ważna również dla mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego. Festiwal budzi ogromne emocje, nie zawsze pozytywne, jednak podczas kilku festiwalowych dni, a także jeszcze wiele tygodni później, 80-tysięczne miasto żyje tymi wydarzeniami.

– *Bo kiedy performance pojawia się w takim mieście jak Piotrków Trybunalski – mówi Piotr Gajda – musi się spotykać z różnymi reakcjami. To trudna sztuka, wymaga przygotowania i pewnej wrażliwości, żeby móc odbierać sens tego, co artysta chce przekazać. Polega na bezpośredniej interakcji pomiędzy artystą a widzem.*

Jednak społeczność Piotrkowa, a przede wszystkim jej młodsza część, coraz bardziej przekonuje się do tego rodzaju sztuki. Przed każdym festiwalem zgłasza się 50-60 wolontariuszy, którzy chcą przy nim pracować. Cenią sobie możliwość kontaktu z artystami i bezpośredni udział w artystycznych działaniach.

Dzieje się

► Tomasz Romanowicz

Rozwinąć skrzydła i przełamać rutynę – to czasem niełatwe zadanie, zwłaszcza dla ośrodków kultury położonych poza wielkimi aglomeracjami. Aby pomóc im jak najlepiej zaspokajać potrzeby lokalnej społeczności, Narodowe Centrum Kultury przygotowało pilotażowy program Dom Kultury+, pozwalający podwyższyć kwalifikacje pracowników, poprawić infrastrukturę oraz wspierać w realizacji projektów. W drodze konkursu wyłoniono 50 placówek. Wśród nich znalazły się dwie z województwa łódzkiego: Łowicki Ośrodek Kultury oraz Poddębicki Dom Kultury i Sportu. Postanowiliśmy przyjrzeć się ich obecnej działalności.

Dyrektor ŁOK Maciej Malangiewicz z dużym zaangażowaniem opowiada o programie DK+, do którego ŁOK przystąpił w październiku 2010 r. Najpierw przy pomocy NCK przygotowano strategię rozwoju ośrodka do 2015 r. Pierwszy etap realizacji programu obejmował szkolenia kadry, w ramach których łowiccy animatorzy kultury korzystali z doświadczeń wiodących w kraju instytucji, jak np. Małopolski Instytut Kultury. Następnie sporządzono diagnozę potrzeb kulturalnych mieszkańców Łowicza i w oparciu o nią opracowano ofertę. ŁOK postanowił zaprosić do współpracy grupy nieformalne i organizacje pozarządowe, tworząc swoisty lokalny inkubator kultury. Obecnie w ośrodku funkcjonuje sześć stowarzyszeń, a wszelkie działania są z nimi konsultowane. W myśl nowej strategii wzmocniono markę ŁOK poprzez intensywną promocję na terenie miasta i w Internecie. Dyrektor Malangiewicz ocenia,

że dzięki tym inicjatywom w ostatnich dwóch latach znacznie zwiększyła się liczba osób pozytywnie postrzegających placówkę. W bieżącym roku planuje zainicjować akcję propagującą wolontariat wśród młodzieży oraz warsztaty edukacji kulturalnej dla najmłodszych łowiczian.

Ośrodek wdraża także pomysły służące pobudzeniu lokalnego życia kulturalnego. W marcu ogłosił konkurs „Małe granty” przeznaczając 30 tys. zł na realizację (od kwietnia do grudnia br.) oddolnych, nieszablonowych pomysłów. Kolejnym nowatorskim przedsięwzięciem będzie Alternatywna Mapa Łowicza – rodzaj przewodnika po mieście, który ukaże się w nadchodzącym sezonie turystycznym. Znajdą się w nim mniej znane, a ciekawe miejsca, wybrane głównie przez mieszkańców. Ośrodek nie zapomina także o etnograficznym dziedzictwie regionu łowickiego. W lipcu planowana jest kolejna edycja Festiwalu Sztuki Żywej, podczas którego na terenie łowickiego muzeum, Galerii Browarnej oraz w przestrzeni miejskiej prezentowane będą nowoczesne interpretacje folkloru. Program festiwalowy obejmować ma wystawy designu inspirowanego sztuką ludową, a także koncerty niekonwencjonalnych zespołów folkowych. Dla miłośników tradycyjnej kultury przeznaczony jest serwis internetowy Pielęgnujfolklor.pl, gdzie na bieżąco zamieszczane są informacje o działalności łowickich twórców. Trzeba pomyśleć także o infrastrukturze. W bliskiej perspektywie zostanie wymieniony tak potrzebny ośrodkowi sprzęt audiowizualny.

Podobną do ŁOK drogą poszedł Poddębicki

Dom Kultury i Sportu, który dzięki projektowi DK+ wraz z partnerami – samorządem gminnym i Stowarzyszeniem Przyjaciół Bałdrzychowa – skorzystał z cyklu szkoleń. Przy wsparciu NCK, w ramach Lokalnej Grupy Planowania Strategicznego, opracowano strategię działania placówki na lata 2011-2016. Dyrektor PDKiS Magdalena Binder jako kierunki w działalności kulturalnej zainicjowane dzięki programowi DK+ wskazuje: teatr, wolontariat i nawiązywanie partnerstw w celu realizacji inicjatyw kulturalnych.

Działalność teatralna ma w Poddębicach charakter edukacyjny. W zeszłym roku Instytut Teatralny z Warszawy przeprowadził tu otwarte warsztaty teatralne, wystawił plenerowy spektakl i zorganizował koncert oraz cykl zabaw dla dzieci. W PDKiS zaczął funkcjonować Teatr

Przeciwko Wykluczeniu prowadzący warsztaty arteterapii. Z kolei utworzone w ramach projektu Centrum Wolontariatu wspiera realizację przedsięwzięć kulturalnych.

Ambitnym projektem okazało się zorganizowane latem 2011 r. wspólnie z SPB Międzynarodowe Spotkanie Folkloru w Bałdrzychowie z udziałem zespołów ludowych z Francji, Serbii i Turcji. W kwietniu tego roku odbyły się Otwarte Mistrzostwa Mażorettek Polski Środkowej oraz premiera spektaklu poddębickiej Grupy Teatr pt. „Nie lubię kobiet”. Na maj zaplanowano Powiatowy Festiwal Piosenki Dziecięcej.

Przykłady Łowicza i Poddębic pokazują, jak lokalne instytucje kultury mogą rozwijać się dzięki odpowiednio zorganizowanemu systemowi wsparcia. Pozostaje życzyć im dalszych sukcesów.

Bolesław Biegas, *W modlitwie*, 1902-1904
– wystawa w MMŁ (otwarcie 23 V)

Nigdy dość informacji! Kilka tygodni temu zorganizowaliśmy konferencję prasową w samym sercu remontu, by pokazać, jak to nazwalismy, etap dobrego zaawansowania robót. Chcieliśmy też powiedzieć mediom, a za ich pośrednictwem widzom, że mimo tych ekstremalnie trudnych warunków staramy się prowadzić działalność artystyczną. No i zwrócić uwagę, że każde zawirowanie związane z brakiem stabilności finansowej, a takie nam się chwilowo zdarzyło, może zachwiać naszą płynnością finansową, co będzie nie do odrobienia. Dlaczego o tym piszę? Bo co

OPERACJA⁽¹⁰⁾

jakiś czas zderzamy się z potrzebami, które wcześniej nie były „do ujęcia” w planowaniu, a więc nie ma na nie pieniędzy. Jeśli tych dziur nie załatamy w trakcie remontu, ich późniejsza likwidacja będzie kosztowała znacznie drożej. A teatr ma trochę zakumulowanych środków np. na poprawę akustyki, zewnętrznego wyglądu teatru czy komfortu widowni. Ale jeśli zacznie się je zabierać, przeznaczając na działalność bieżącą albo na remont, to będzie problem. Nie wyobrażamy sobie, by nie było nowego zewnętrznego wizerunku teatru, nie zostały poprawione płyty elewacyjne, ustawione krzesła na scenie kameralnej, bo to niezbędne zakończenie remontu. A pieniądze na to wszystko są zagrożone w związku z pewnym kryzysem finansów województwa łódzkiego. Także pieniądze zaoszczędzone z przetargów, dla których wydatkowania trzeba teraz znaleźć „furtkę”, by przeznaczyć je na potrzeby Teatru Wielkiego. I choć wszystko przebiega w teatrze jak trzeba, obawiamy się tzw. wąskiego gardła.

Nie musimy udowadniać, że równocześnie wiele czasu przeznaczamy na pracę artystyczną. Jeden wielki koncert już się odbył, do drugiego, poświęconego twórczości Wojciecha Kilara, przygotowujemy się. Obydwa – bardzo trudne muzycznie. Teatr zamówił za duże pieniądze partytury, zespoły codzienne ćwiczą. Dodatkowe problemy przyniesie wejście ekip remontowych na IV piętro, gdzie są zlokalizowane w teatrze sale prób. Musimy wynająć dodatkowe pomieszczenia w mieście, by miały się gdzie odbywać codzienne ćwiczenia. Z okazji Dnia Teatru „weszliśmy” do Manufaktury. Przez tydzień trwały tam wystawy naszej scenografii, kostiumów, zaplanowane były występy chóru i baletu, pokazy charakteryzacji itd., co dało efekt w postaci wzrostu sprzedaży biletów. To działania piarowsko-promocyjne z udziałem widzów. Dyrekcja Manufaktury zadowolona, teraz rozmawiamy z Galerią Łódzką. To nie znaczy, że tam chcemy organizować spektakle i koncerty. To tylko przystawki do głównego dania. Podobnie też zaczę-

liśmy działać w innych sprawach. Ogłosiliśmy nabór do chóru dziecięcego. Nie chcieliśmy bowiem angażować dzieci do spektakli bez dania szansy na ich rozwój ruchowy i wokalny – cieszę się, że zapisało się ich sześćdziesięcioro pięćoro. Zaplanowaliśmy zajęcia ruchowe i wokalne, które raz w tygodniu prowadzą nasi pracownicy. Będziemy z najzdolniejszymi nastolatkami pracować w spektaklach, prowadząc w ten sposób działalność edukacyjną i prospołeczną, dwa teatry operowe w kraju to robią. Przeciętna wieku to 10-12 lat. Dzieci płacą symboliczne pienia-

dze: za 90 minut – 10 zł. Skład chóru będzie się zmieniać...

A co poza tym? Normalna „bieżączka”. Mocno w tym przeszkadza obarczenie procedur dużym sformalizowaniem: obowiązkiem ogłoszenia przetargu nawet na druki, banery, koniecznością uzgadniania każdego szczegółu na przykład z firmą odległą o 450 km – to pozorna oszczędność. Sformalizowanie zakulisowego życia teatru naprawdę utrudnia wszystko...

Wojciech Nowicki

– dyrektor Teatru Wielkiego w Łodzi

11. Międzynarodowy Festiwal Fotografii – Yoshi Kametani, *Plastic Spoon, Mikey*

■ GALERIA KALEJDOSKOPU

Wzięłam udział w wiecu politycznym, do tego wbrew własnym przekonaniom! Stało się to 23 marca br. w Teatrze im. S. Jaracza. Nie zorientowałam się w porę, że razem z innymi widzami poddana zostałam manipulacji i „na rozkaz” wywijałam wciśniętym mi proporczykiem z podobizną kandydata na pierwszą osobę w państwie. O niezbędnym w takich sytuacjach wierszyku deklamowanym przez prześlizczoną dziewczynkę i uroku prowadzącego spotkanie już nie wspominałam. Uniesiona nastrojem wysłuchałam zapewnienia głównego bohatera wiecu, że poświęci się dla narodu i przejmie władzę w państwie. I nie przerwałam jego patriotycznej historii. Jakbym straciła kontrolę nad sobą...

Spektakl „Ryszard III” Szekspira w reż. Grzegorza Wiśniewskiego, z którego zaczerpnęłam tę scenę, nie kończy się śmiercią tytułowego bohatera, jak w oryginale (słynne „królestwo za konia” w bitewnej potyczce z przeciwnikami politycznymi tu nie pada). Wprost przeciwnie: rozstajemy się z nim w szczytowym momencie jego kariery, gdy nic jeszcze nie wskazuje na jej koniec. Uwaga reżysera koncentruje się bowiem na metodzie zdobywania władzy, relacji między przeznaczeniem a realnymi możliwościami, nie – na winie i karze, „zapłacić” za popełnione czyny. Wiśniewski stawia pytanie, jak mogło dojść do tak wysokiego wyniesienia człowieka, jakie okoliczności musiały temu towarzyszyć, złamane normy moralne, by nie zadziałały wcześniej żadne systemy kontrolne. Jeden z szekspirologów napisał: *Ryszard III to ostatnie w Anglii przekleństwo Boga*. Przy czym w spektaklu nic

nie usprawiedliwia chorych ambicji bohatera. Kompleks garbu i szpetoty, obecny w tekście, tu nie istnieje. Credo Ryszarda wyrazi się w słowach: *Niech waszym sumieniem będzie silne ramię, a prawem – ostry pałasz*. Konkluzja jest tragiczna: dyktatura strachu może zachwiać wszystkimi strukturami państwa, doprowadzić do najstraszniejszych patologii. Nie wolno przegapić tego początków!

Wiśniewski nie przypadkiem ubiera swoich bohaterów wspólnie i zamiast w anturazie średniowiecznych

pałaców rozgrywa akcję na wielkich płaszczyznach schodów, symbolizujących wspinanie się po władzę. U ich szczytu zrzuca się do lochów ciała zgłodzonych konkurentów lub ludzi już niepotrzebnych. Najważniejszym jednak elementem scenografii jest wielkie lustro tuż pod stropem, w którym jak w krzywym zwierciadle odbijamy się my, widzowie. Ci sami, którzy z takim entuzjazmem wymachiwaliśmy proporczykami.

Ciekawa propozycja inscenizacyjna, świetne, wyrównane aktorstwo. Marek Kałużyński jako król skupia się przede wszystkim na wieloznaczności tego, co nazywamy determinacją...

* * *

Anegdotę można opowiedzieć tak. W lesie doszło do rokoszu, bo zwierzęta po przejściach (wyleniałe, otyłe lub bez formy) próbują jeszcze coś „ugrać” dla siebie. Nawet lidera – rozleniwionego lwa stać tylko na to, by co jakiś czas udawać kukułkę. Na szczęście smuta przybiera postać wesołego musicalu, a i sprawiedliwość zatriumfuje...

► Małgorzata Karbowskiak

Zatrucie władzą

To lekcja teatru. Nie tylko dla cztero- pięcioletków. Na oczach widzów wyciemnioną scenę z kilkoma krzesłami w „Arlekinie” zamienia się w miejsce magiczne. Wystarczy rozświetlić, ożywić, „rozkolorować” itp. Służy temu plan aktorski i animacja zwierzętami – bohaterami świeżo napisanej bajki Waldemara Wolańskiego pod tytułem – pointą spektaklu: „O żabce, co nie została królewną”. Autor i reżyser w jednej osobie opowiada o tym, co może się zdarzyć, gdy zwierzę nie wie, jak się zachować w lesie. Najtrudniejsza chyba dla teatru lalkowego konwencja musicalu wytrzymała próbę konfronta-

cji z mało- i wieloletami. Świadczy to o dobrym przygotowaniu młodego zespołu. Na udany wieczór prapremierowy – choć nie wszystkie rymy wydają się równie składne – złożyły się także atrakcyjne melodyjne piosenki z muzyką Tomasza Walczaka, wykonywaną na żywo przez trzyosobowy zespół. I świetne projekty animowanych zwierząt – charakterologicznie mocno zróżnicowane (scenografia Krzysztofa Rynkiewicza). Ja osobiście jeszcze bardziej niż ropuchę udającą żabkę, zniechęciłam na przykład glistę, taką obłą, co zresztą świadczy o jej sukcesie. Znam taką jedną...

11. Międzynarodowy Festiwal Fotografii – Vangelis Georgas, *No Such Thing as a Real Orient*

■ GALERIAKALEJDOSKOPU

Bar z sensem

▶ Piotr Wojtaszek

Na mapie Łodzi pojawiło się nowe miejsce dla fanów sztuki alternatywnej, gdzie zamiast muzyki popularnej można posłuchać najlepszych kawałków niszowych. Mowa o klubie Dom, który powstał we wnętrzu byłej fabryki Ramischa przy ul. Piotrkowskiej, gdzie w latach 90. znajdował się jeden z pierwszych klubów techno, o nazwie New Alcatraz. Dom został założony przez grupę muzyków znanych z polskiej sceny alternatywnej. Należą do nich Jakub Wandachowicz, autor tekstów piosenek, kompozytor i basista zespołu Cool Kids of Death, Wiktor Skok, protagonista kultury industrialnej i lider zespołu Jude, Roman Jurek znany jako DJ No. 107, Robert Tuta, wokalista NOT-u, członek grupy Agressiva 69 i Tryp, didżej Rebus, czyli Jakub Szczeciński oraz Witold Munnich. Aby zdobyć fundusze na klub, muzycy założyli fundację socjalną „Ogniwo” i wygrali konkurs na zagospodarowanie niszczonej fabryki, a na przedsięwzięcie dodatkowo otrzymali dotację unijną w wysokości 50 tys. zł.

Poza imprezami muzycznymi w klubie Dom organizowane są prelekcje, slamy poetyckie, spotkania autorskie, projekcje filmów, wystawy, promocje wydawnictw, spektakle teatralne, a nawet giełdy przedmiotów używanych. Jednak Dom ma być przede wszystkim miejscem dla artystów z pogranicza subkultury czy też twórców awangardowych.

Postanowiłem sprawdzić, czy klub stawiający na mocną i prowokującą muzykę, rozbrzmiewającą w ascetycznym wnętrzu byłej fabryki, zasługuje na miano „baru z sensem”.

20:50 Przed wejściem do lokalu uwagę przykuwają wielkie, blaszane rury, które kiedyś odprowadzały wodę ze starej wieży

ciśnien do fabryki. Wnętrze klubu przypomina – a jakże – odnowioną halę produkcyjną: białe ściany, bez żadnych zdobień, świecą pustką, zaś z górnej części muru przylegającego do sceny, z wyłobionej cegły wystają kable. Brak udogodnień w postaci krzeseł czy stolików zdaje się nikomu nie przeszkadzać, wszyscy siadają, gdzie mogą, rozmawiają i śmieją się do siebie – główna atrakcja wieczoru w postaci legendarnych Much ma niebawem nadejść.

21:55 Z głębi sali ktoś krzyczy – „w końcu Muchy przyleciały do Łodzi”. Ale najpierw na scenę wchodzi łódzki duet Little White Lies, czyli Lady Katee (a właściwie Kasia Bartczak) z gitarzystą Zbyszkiem Krencem. Automat perkusyjny, gitara i rockowe brzmienie Lady Katee rozlegają się w sali, powodując ożywienie. Wokalistka, dobrze znana w łódzkim środowisku muzycznym, potrafi rozgrzać atmosferę. Jej mocny głos przypomina mi Amy Winehouse.

22:57 Zanim Little White Lies zdąży spakować swój sprzęt, pojawiają się długo wyczekiwane Muchy. Wokół panuje chaos: na scenie ktoś rozplątuje kable, inny przynosi głośnik, ponad głowami tłumu z rąk do rąk wędrują sprzęty muzyczne, publiczność klaszcze i skanduje – „MUCHY, MUCHY”, z tyłu podnoszą się zdobywcy parapetów, a niektórzy z nich, by lepiej widzieć, wskakują kolegom na ramiona i przyłączają się do powszechnego zamętu. Po krótkiej zapowiedzi Much dźwięki gitary basowej i perkusji wypełniają wnętrze Domu. Michał Wiraszko śpiewa i gra na gitarze. Po kolejnych kawałkach następują krótkie chwile wyczekiwania – każdy chce usłyszeć

swój ulubiony numer i co chwila ktoś kogoś przekrzykuje: „Fototapeta, Górny taras, Zapach wrzątku, Przesilenie, Miasto doznań”...

23:25 „Nie przeszkadzaj mi / wiem jakie oczy ma strach” – śpiewa Wiraszko. Są to słowa pierwszego singla z najnowszego albumu Much. Jego kompozycja momentami przypomina mi „Notorycznych debiutantów” – piosenkę z poprzedniego albumu muzyków z Poznania.

Koncert wniósł życie w postindustrialne przestrzenie. Szymon Waliszewski doprowadza talerze i bębny do „czerwonej gorączki”. Jego szybka gra powoduje energiczne pulsowanie: co jakiś

czas odzywa się werbel spotęgowany mocnym basem, talerze drżą. Dźwięki gitary basowej obiegają całe zgromadzenie, wszyscy kołyszą się w takt melodii, a przy ostrzejszych kawałkach podskakują, wykonując dziwne figury.

23:52 Gdy widzę, jak gwałtowne partie gitary wstrząsają publicznością, jakie powodują uniesienie, myślę sobie, że muzyka alternatywna skutecznie przeciwstawia się schematyzmowi muzyki popularnej. Klub Dom wpisuje się w mą pamięć jako miejsce warte odwiedzenia, zwłaszcza z powodu ciekawego środowiska muzycznego, z jakim można się tu spotkać.

11. Międzynarodowy Festiwal Fotografii – Lorena Morin, *Seeingyou*

■ GALERIA KALEJDOSKOPU

Kolorowe mury

► Katarzyna Tościa

Łódź obok Warszawy, Gdańska i Bydgosz- czy może się pochwalić galerią street artu z prawdziwego zdarzenia. Wprawdzie międzynarodowy festiwal Outline Colour, którego początki sięgały 2002 roku, ostatni raz odbył się w Łodzi dwa lata temu, ale i tak nasiliła się częstotliwość, z jaką wielkopowierzchniowe murale powstają przy łódzkich ulicach. W dalszym ciągu artyści graffiti i street artu zainteresowani są tworzeniem tu okazałych rozmiarów malowideł. Stąd inicjatywy m.in.: Fundacji Urban Forms, grupy ETAM CRU, Stowarzyszenia „Na Co Dzień i Od Święta”, a nawet Teatru im. Stefana Jaracza czy Teatru Muzycznego.

Odpowiedzią na potrzebę tworzenia dużych malowideł, a także pęd do nielegalnego mazania po murach, jest pionierskie przedsięwzięcie Łódzkiego Domu Kultury pn. „Graffiti – sztuka miasta”. Projekt ten od trzech lat zdobywa uznanie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dzięki jego dotacji możliwa jest edukacja młodzieży z terenów województwa łódzkiego oraz Łodzi – uczy się ją odpowiedzialności za otaczającą przestrzeń. Cykle warsztatów street artu organizowane przez ŁDK do tej pory odbyły się w Łowiczu, Kutnie, Opocznie, Radomsku, Skierniewicach i Wieluniu – spośród uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych biorących udział w warsztatach doświadczeni twórcy street artu wyłonili grupę najbardziej uzdolnionych osób, z którą przystąpili do drugiego

etapu – pracy nad murałem – wizytówką każdego z miast zaangażowanych w przedsięwzięcie.

Agneszka Mikulska, dyrektor Wieluńskiego Domu Kultury, dzięki wsparciu władz w ręce młodych grafficiarzy oddała frontową ścianę kina Syrena, na której powstały symbole miasta bombardowanego 1 września 1939 roku. W Skierniewicach Piotr Bigos, dyrektor Miejskiego Ośrodka Kultury, pozyskał dobrze widoczny mur przy ulicy Gałęckiego. Na nim za pomocą jaskrawych kolorów wymalowano nazwę miasta oraz roześmiane owoce i warzywa. Monika Matusiewicz, dyrektor Miejskiego Domu Kultury w Opocznie, sama zadbała, by w pobliżu kierowanej przez nią placówki wybudowano mur do pomalowania przez adeptów street artu. Starania Teresy Mosingiewicz, dyrektor Kutnowskiego Domu Kultury, sprawiły, że do projektu przyłączyła się biblioteka publiczna, na której ścianie powstało graffiti poświęcone czytelnictwu i wiedzy płynącej z książek. Elżbieta Kwiatkowska, dyrektor Miejskiego Domu Kultury w Radomsku, zadbała, by malowidło z motywami sportowymi, wieńczące warsztaty street artu, znalazło się na murze Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Maciej Malangiewicz, dyrektor Łowickiego Ośrodka Kultury, specjalnie dla projektu przeznaczył jedną ze ścian swojej placówki, a przy tym zadbał o pełną swobodę twórczą artystów i młodych grafficiarzy, którzy postanowili skupić się na przedstawieniach zwierząt.

Od 28 kwietnia do 15 lipca br. w warsztatach „Graffiti – sztuka miasta 3” weźmie udział młodzież z Łęczycy, Piotrkowa Trybunalskiego, Sieradza oraz Łodzi, która namaluje murale w swoich miastach. Na przedsięwzięcie złożą się również zajęcia dla kadr kultury. W ich trakcie grupy nauczycieli, pedagogów i animatorów kultury zostaną przeszkolone tak, by mogły przekazywać młodzieży wiedzę o szeroko rozumianej sztuce street artu. Całość dopełnią warsztaty wokalmuzyczne z udziałem artystów hip-hopu i beatboxu. Wszystkie etapy projektu wzbogacają będą imprezy o charakterze rodzinnego festynu z happeningami, zabawami artystycznymi i konkursami.

Tu Mazowsze uczyło się tańczyć

► Bogdan Sobieszek

Jeszcze w latach 80. ubiegłego wieku w podopiecznych Bielowicach mieszkało ponad 80 osób, które zajmowały się sztuką ludową. Dziś nie ma zbytu na ich dzieła, ale wciąż przynajmniej 50 mieszkańców potrafi robić pisanki, hafty, palmy, pająki, wycinanki, koronki, stroje ludowe. Tutaj też prawie każdy niemal od kołyjski umie i lubi tańczyć. Stąd właśnie wziął początek zespół Mazowsze. W 1951 roku do Bielowic przyjechał jego twórca Tadeusz Sygietyński. Pierwszych tańców uczyli go opocznianie. Franciszka Dąbrowska, nieżyjąca już mieszkanka Bielowic, jako „nauczycielka” tańczyła z Ireną Santor. Dlatego właśnie koncerty Mazowsza zaczynają się od: „Dobra poleczka, bo skoczna, ale najlepsza z Opoczna”.

Zjawiam się w Bielowicach z ekipą telewizyjną programu „Region kultury”. Miejscowi wskazują nam budynek świetlicy wiejskiej, której szukamy. Wewnątrz niemal same kobiety – ubrane w stroje ludowe siedzą przy długich stołach i pracują w skupieniu. Wokół nich tak samo wystrojone dziewczynki. Trwają warsztaty wykonywania ozdób wielkanocnych – opoczyńskich pisanek i palm. Jesteśmy w świetlicy Bielowickiego Stowarzyszenia Twórców i Przyjaciół Kultury Ludowej.

– *Opoczyńskie to region ludzi pracowitych i religijnych* – mówi Stanisława Dłużewska, która jako etnograf działała w okolicy od 30 lat. – *Młodzi z Bielowic, choć czasem kończą studia i opuszczają rodzinną miejscowość, biorą udział w uroczystych pokazach. W Szwecji, we Włoszech i Francji, nawet w Egipcie bielowiczanki pokazywały, jak pisze się na wydmuszkach.*

Tradycja rękodzielnicwa zawsze rozwijała się w kręgach rodzinnych. W Bielowicach jednak od 2004 roku działa stowarzyszenie, by łatwiej było zdobywać fundusze na organizowanie warsztatów i uroczystości. Świetlica stowarzyszenia to miejsce spotkań i siedziba dzie-

cięco-młodzieżowego Zespołu Ludowego „Bielowianki”. Placówkę utrzymuje podlegający burmistrzowi Dom Kultury w Opocznie. DK opiekuje się kilkunastoma takimi świetlicami w gminie, ale ta jest wyjątkowa.

– *Lokalny samorząd stara się wspierać podtrzymywanie tradycji* – mówi starosta Jan Wieruszewski. – *Uwzględniamy w programach i budżetach różne inicjatywy związane z kulturą ludową, m.in. warsztaty takie jak w Bielowicach czy festiwal Na Styku Kultur Ziemi Łódzkiej, Mazowsza i Małopolski – przegląd zespołów ludowych, na który ostatnio przyjechali także goście z Chocimia na Ukrainie.*

Starostwo organizuje wyjazdy mieszkańców powiatu do Krakowa (Jan Paweł II i kardynał Stanisław Dziwisz są honorowymi obywatelami Opoczna). W zeszłym roku 11 autokarów zawiozło pod Wawel 600 pań w opoczyńskich strojach ludowych. Pochód ciągnął się pół kilometra.

Józefa Marszałek (córka Franciszki Dąbrowskiej) chętnie opowiada o bielowickich tradycjach: – *To rodzinami idzie. Rodzina Pacanów, rodzina Rzepków, rodzina Dąbrowskich. Z pokolenia na pokolenie. Mamusia pochodziła ze słynnego rodu i miała dryg do tańca, a tatuś ładnie śpiewał. Gdy Sygietyński przyjeżdżał do nas na podwórko i mówił „Ale tu macie pięknie”, na dyngus dostawał pisanki. Jesteśmy dumni z naszych tradycji. Czasem człowiek zmęczony, ma już dosyć. Powiedziałby: a cisnę to i koniec. Ale rano wstaje, patrzy na pisanekę i myśli: Ta tutaj krzywo zrobiona. Trzeba upisać inną, będzie lepsza.*

Dwadzieścia lat to sporo czasu na to, by pokazać, że sztuka najnowsza – najświeższa, wręcz powstająca na naszych oczach – jest równie ważna jak przedwojenna awangarda czy działania twórców lat 60. i 70. W Łodzi takie zadanie postawiła sobie i je wykonała Galeria Manhattan – 20. urodziny obchodząca niedawno, z ponad rocznym opóźnieniem.

z krajów bliższych: Ukrainy, Rosji, Litwy, Niemiec, Szwecji i dalszych: Japonii, Turcji, USA.

Bywają zdarzenia cykliczne, jak „Między rzeczywistością a nierzeczywistością”, poświęcone sztuce performance czy Festiwal Sztuki Wideo „Punkty widzenia” – we współpracy z łódzką Akademią Sztuk Pięknych – który w kwietniu odbył się drugi raz.

Inne miejsce

► Aleksandra Talaga-Nowacka

Zanim powstała, sztukę najnowszą prezentowali w swoich małych prywatnych galeriach lub gdzieś w mieście artyści progresywni, jak choćby Adam Klimczak i Jerzy Grzegorski (istniejąca do dziś Galeria Wschodnia), Ewa Partum, Sławomir Kosmyńka i Ewa Bloom-Kwiatkowska czy Józef Robakowski. Trzeba też pamiętać o Konstrukcji w Procesie Ryszarda Waśki.

Jednak wszystko to były działania skierowane do niewielkiej grupy wtajemniczonych, często jednorazowe. To Galeria Manhattan wyszła z tego rodzaju twórczością do osób spoza niszy, współpracując np. z mieszkańcami osiedla, na którym się znajduje czy organizując artystyczne akcje na ulicach miasta, często angażujące przechodniów. Nowoczesne działania edukacyjne rozpoczęła długo przed tym, zanim zrobiło to słynące z nich teraz Muzeum Sztuki.

Od początku autorką konsekwentnego programu galerii jest Krystyna Potocka-Suwalska. Interesuje ją nie tylko sztuka wizualna czy performance, ale i nowa muzyka, poezja. W Manhattanie dominuje twórczość polska (bardzo często łódzka), choć goszczą tu również artyści

Galeria Manhattan, interesując się sztuką najświeższą, nie zapomina o lokalnej artystycznej tradycji. Kieruje uwagę na ważne, nowatorskie zjawiska, których młodzi łodzianie nie mogą pamiętać. Stąd w ostatnich latach m.in. nacisk na odkurzanie pamięci o Ewie Partum, która mieszkała w Łodzi, tworząc tu nowatorską sztukę. Być może zasługą kampanii Manhattanu był zakup do kolekcji Muzeum Sztuki dokumentacji akcji tej artystki.

Dzięki galerii mamy też w Łodzi coś, co ze sztuką nie kojarzy się w najmniejszym stopniu – Muzeum Kanału „Dętka”. Na podziemną atrakcję zwrócono udział w akcji „Kanał” Roberta Kuśmirowskiego w 2006 roku – bo Galeria Manhattan promuje, ale i moderuje, taką sztukę, która jest blisko życia i człowieka.

* * *

Z okazji jubileuszu ukazała się ładnie wydana, ilustrowana zdjęciami publikacja pt. „Inne miejsce. Galeria Manhattan – 20 lat” – praca zbiorowa, tłumaczona na język angielski.

Na pointach w świat

► Magdalena Sasin

Czy Łódź, ze swoimi prestiżowymi artystycznymi uczelniami wyższymi i szkołami niższych szczebli może stać się najważniejszym w Europie centrum kształcenia twórców? Systematycznie przyglądamy się poczynaniom wszystkich publicznych szkół – tym razem ponownie szkole baletowej...

Niedawno dyplomy obroniło siedmioro tegorocznych maturzystów Państwowej Szkoły Baletowej im. Feliksa Parnella. VII Gala Baletowa w Łodzi odbyła się na scenie Teatru Muzycznego.

To dla młodych ludzi zakończenie zawodowej edukacji – w Polsce nie ma bowiem kierunku studiów, który umożliwiałby kontynuację kształcenia w tej dziedzinie. Byliśmy zatem świadkami prezentacji umiejętności, z którymi łódzcy tancerze pójdą w świat. Być może zobaczymy ich na łódzkich scenach – na widowni tego wieczoru zasiedli między innymi kierownicy zespołów baletowych Teatru Muzycznego i Teatru Wielkiego.

Dyplomanci – Paulina Cegiełka, Aleksandra Chrzęszcz, Jerzy Kaźmierczak, Dawid Kucharski, Karolina Laskowska, Aleksandra Maluga, Anna Margas – prezentowali się nie tylko w klasyce, najczęściej kojarzącej się ze słowem „balet”, ale też w tańcu ludowym, charakterystycznym (cygańskim, hiszpańskim) i współczesnym. Wydaje się, że właśnie taniec współczesny, zróżnicowany i umożliwiający bardziej swobodną ekspresję, jest najbliższy młodym

wykonawcom. Ogromną plastycznością ciała zwróciła na siebie uwagę Karolina Laskowska w układzie „Paradise Circus”. Opanowaniem i odwagą na scenie, a jednocześnie wszechstronnością wzbudził uznanie Jerzy Kaźmierczak.

Podczas gali prezentują się uczniowie wszystkich klas, a warto przypomnieć, że nauka w szkole baletowej rozpoczyna się w IV klasie szkoły podstawowej i trwa dziewięć lat. Uczniowie klasy pierwszej (11-latkowie) podbili serca publiczności dowcipnym i pełnym uroku „Tańcem krasnoludków”. Zatańczyli też w „Finale”, prezentującym po raz ostatni tego wieczoru sylwetki dyplomantów.

Konkursowe laury mają w dorobku między innymi uczennice klasy ósmej (rok przed maturą): Paulina Chochulska i Milena Bartoszevska. Ich ostatni sukces to wyróżnienie (Paulina) i I miejsce (Milena) na VII Międzynarodowym Konkursie Choreograficznym dla Uczniów Szkół Baletowych, który odbył się w styczniu w Bytomiu. Obie nagrodzone choreografie można było podziwiać w wykonaniu ich autorek. Układ Pauliny był bardziej subtelny, a Mileny – zdecydowany, co ma związek z charakterem wybranej

muzyki. Obie choreografie, wykorzystujące elementy gry aktorskiej, a nawet akrobatyki, zdradzają wielką wyobraźnię młodych tancerek. Pozwalają widzieć w nich już nie tylko uczennice, ale artystki o wyrazistej osobowości artystycznej i dają niemal pewność, że wkrótce znowu o nich usłyszymy.

Do codzienności przyszłych tancerzy należą warsztaty z wybranych technik tańca czy zajęcia z zagranicznymi pedagogami. Efekty warsztatów z tańca hiszpańskiego z Rosą Olimpią Estrellą można było oglądać w „Lo Escogido”, układzie łączącym charakterystyczne cechy

flamenco z elementami tańca współczesnego. „One Day On Earth” zaś to tytuł baletu powstałego specjalnie na ten wieczór; muzykę napisali Adam Karski i Michał Sołek, choreografia jest dziełem Bogumiły Szaleńczyk.

Młodzi tancerze, jak wszyscy artyści, potrzebują zainteresowania i uznania publiczności. W czerwcu adeptów tej sztuki będzie można okłaskiwać podczas V Ogólnopolskich Spotkań Konkursowych Młodych Tancerzy, współorganizowanych przez Ogólnokształcącą Szkołę Baletową, które po raz pierwszy odbędą się w Łodzi.

Foto: Małgorzata Szafrńska, z cyklu *W dorzeczu Rawki*

Upór

▼ Anna Świerkocka

Krzysztof Jarzębski z Pabianic był dobrze zapowiadającym się dziesięcioboistą. Pewnego dnia 1990 r. jego świat rozsypał się jak domek z kart. Diagnoza lekarska była nieubłagana: nowotwór złośliwy. Nie podał się.

Heroiczna walka Jarzębskiego o życie i spełnienie sportowych marzeń stała się tematem filmu „Maratończyk”, zrealizowanego przez niezależnego producenta i dokumentalistę, Zbigniewa Gajzlera. Pabianiczanie z wyboru i fotografik z wykształcenia, od kilku lat konsekwentnie portretuje historię i współczesność miasta poprzez losy ludzi z nim związanych. W galerii bohaterów filmów Gajzlera można więc znaleźć m.in. Juliusza Vortheila, który na początku XX wieku otworzył w Pabianicach kino Luna, Alexandra Bartal-Bicza – świadka i ofiarę likwidacji pabianickiego getta w czasie II wojny światowej oraz pabianiczanie Karola Nicze – finalistę Konkursu Chopinowskiego z 1970 r.

„Maratończyka”, podobnie jak poprzednie produkcje, Gajzler zrealizował przy pomocy ekipy złożonej z rodziny i przyjaciół, m.in. Witolda Szulca (zdjęcia) i Justyny Brodzkiej (kierownictwo produkcji). Muzykę skomponował Michał Lorenc, który współpracował już z Gajzlerem przy jego poprzednich filmach „Sarid” i „Skazani na Sybir”.

Sunące po szosie koła wózka i dobiegający zza kadru ciężki, miarowy oddech – pierwsze kadry „Maratończyka” – nie pozostawiają wątpliwości: to opowieść o sile ducha i uporze, które wbrew wszystkim przeciwnościom potrafią przenieść góry. Po chwili na ekranie pojawia się bohater filmu – Krzysztof Jarzębski, który we własnym mieszkaniu, na tle piętrzących się na komodach licznych trofeów sportowych, opowiada o swoim zwykłym – niezwykłym życiu. Choroba ustąpiła dopiero po pięciu kolejnych częściowych amputacjach nóg, mimo to Jarzębski zawziął się i postanowił wrócić do sportu. Był, jak mówi,

OPINIE

Czym kuszą?

AGNIESZKA GŁUSZKOWSKA,

DZIAŁ PROMOCJI POS:

▼ Poleski Ośrodek Sztuki rekomenduje trzy imprezy. Międzynarodowe Biennale – Spotkania Teatralne „Terapia i Teatr” prezentuje różne metody pracy w zespołach skupiających artystów niepełnosprawnych. Spektaklom towarzyszą warsztaty, projekcje filmowe, wystawy plastyczne i fotograficzne, a także konferencja naukowa z udziałem polskich i zagranicznych specjalistów zajmujących się terapią poprzez działania twórcze. W dniach 10-13 czerwca odbędzie się dziesiąta edycja biennale z udziałem zespołów z Polski, Izraela, Danii, Wielkiej Brytanii, Czech, Austrii, Rosji.

Międzynarodowy Plener – „Przestrzenne Formy Ogrodowe z Wikliny” ma kilkuletnią tradycję. Biorą w nim udział artyści specjalizujący się w dużych formach przestrzennych i ogrodowych. Przyjeżdżają do Łodzi twórcy z Niemiec, Austrii, Szwecji, Rosji, Ukrainy, Białorusi, Litwy, Francji, a nawet Meksyku i Senegalu. Efektem ich działań są przestrzenne obiekty z wikliny, które wspaniale wtapiają się w parkowy krajobraz. Plenerowi towarzyszy wiele imprez i warsztatów.

Z kolei Festiwal Literatury „Prope mercatum” to cykl spotkań z wybitnymi pisarzami połączony z promocją ich najnowszych książek, które niemal jednocześnie prezentowane są na Warszawskich Targach Książki. Impreza jest zwieńczeniem całorocznego cyklu spotkań literackich pod hasłem „Alfabet literatury”. W ramach cyklu i samego festiwalu gościliśmy wielu wybitnych, polskich

OPINIE

i zagranicznych pisarzy, m.in.: Ryszarda Kałuścińskiego, Sławomira Mrożka, Adama Zagajewskiego, Stefana Chwina, Julię Hartwig, Henryka Grynberga, Olę Tokarczuk, Andrzeja Stasiuka, Józefa Hena, Pawła Huelle, Williama Whartona, Jurija Andruchowycza, Jonathana Carolla. Kolejna edycja festiwalu – w dniach 8-17 maja.

BOGUMIŁ WOŹNIAKOWSKI,

DYREKTOR BOK:

► W 2012 r. Bałucki Ośrodek Kultury zamierza zrealizować, tak jak w latach ubiegłych – największe i najważniejsze swoje przedsięwzięcie – 33. już edycję Ogólnopolskiego Przeglądu Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych Działwa (w dniach 23-26 maja). W bieżącym roku odchodzimy od formy konkursu, Działwa będzie (jak sama nazwa wskazuje) przeglądem teatru dziecięcego i młodzieżowego w Polsce. Młodzi artyści nie będą walczyli o nagrodę – stanie się nią bowiem sam udział w Działwie. Pragniemy, by stanowiące rokrocznie integralną część przeglądu rozmowy z instruktorami przekształciły się w dyskusje warsztatowe, bez ocen wartościujących. Tematem wiodącym tegorocznej Działwy będzie przestrzeń i ruch w teatrze. Warsztaty poprowadzą Piotr Cieplak (przestrzeń), Leszek Bzdyl (ruch) oraz aktorzy Stowarzyszenia Teatralnego „Chorea”. Oczywiście tradycyjnie Działwie będzie towarzyszył barwny Korowód, który przejdzie ul. Piotrkowską (między Pasażem Rubinsteina i Pasażem Schillera).

Nie zapominamy, iż głównym odbiorcą naszych działań są mieszkańcy Bałut. Dla nich, w ramach Koalicji na rzecz Bałut, wspólnie z instytucjami kultury i edukacyjnymi, radami bałuckich osiedli, organizacjami porządowymi, chcemy zrealizować projekt pod nazwą „Poznaj Bałuty” – którego celem jest m.in. budowanie poczucia jedności mieszkańców dzielnicy. Projekt ten ma też przypomnieć, iż za trzy lata minie 100 lat, od kiedy Bałuty zostały włączone do Łodzi.

głódny sukcesu indywidualnego i nie zamierzał rezygnować z dawnych sportowych ambicji. Postanowił startować w maratonach na wózkach, najpierw w barwach AZS Łódź, później klubu „Tramwajarz”. Udało mu się w znakomitym czasie pokonać samotnie na wózku kilka imponujących tras, m.in.: z Warszawy do Łodzi, z Zakopanego do Gdańska, z Łodzi do Londynu.

Gajzler opowiada o swoim bohaterze, towarzysząc mu z kamerą podczas zawodów i treningów, ale przede wszystkim w sytuacjach codziennych, w których Jarzębski radzi sobie prawie zawsze bez niczyjej pomocy, jak w pełni sprawny człowiek. Sam przygotowuje śniadanie, sam przemieszcza się do piwnicy, gdzie ćwiczy i konserwuje swój wózek, który później znowu zupełnie samodzielnie wyprowadza na zewnątrz. Nie myśli o sobie jako o osobie niepełnosprawnej. – *Dopasowałem swój świat do pozycji, w której jestem* – mówi w filmie i apeluje do widzów będących w takiej sytuacji, jak on. – *Przestańcie być inwalidami! Nie rezygnujcie z życia!*

Istnieje rodzaj korelacji między sposobem opowiadania „Maratończyka”, a życiową postawą, światopoglądem bohatera filmu, co stanowi niewątpliwy walor filmu. Podobnie jak Jarzębski, który ma do swojej sytuacji życiowej stosunek nieco ironiczny, Gajzler nie stroni od pokazywania bohatera w sytuacjach zabawnych, jak choćby w scenie, gdy Jarzębski wspólnie z żoną ubiera świąteczną choinkę i mówi, podając jej bombkę: – *Wyżej to ty musisz zawiesić, bo ja za niski jestem.*

Jako pierwsi „Maratończyka” mogli obejrzeć widzowie pokazu w pabianickim Miejskim Ośrodku Kultury. Reżyser chce go w tym roku pokazać m.in. na Festiwalu Mediów „Człowiek w zagrożeniu” i w TVP.

Foto: Małgorzata Szafrąnska, z cyklu *W dorzeczu Rawki*

FOTOGALERIA

Dobro i piękno. I Laibach

Mieszkanie w centrum ma swoje zalety. Choćby hałas, ruch i, jak u Schulza: „Ja-ku-bie sprze-da-wać, Ja-ku-bie han-dlo-wać” – różnorodność wrażeń. W końcu Łódź to ciągle jeszcze wielkie miasto i dzieje się w nim niemało. Są na przykład, jakże popularne w dzisiejszej sztuce, „projekty site specific działania w przestrzeni miejskiej”. Brzmi ładnie? Mądrze? Tajemniczo? Budzi respekt? I tak powinno być! Reklama dźwignią handlu przecież. Nie chodzi jednak o złośliwe czepianie się pretensjonalnych „opakowań” (OK, może trochę), a o zawartość, która może być całkiem, całkiem.

Swego czasu grubo wyraziłem się o „site specific” działaniach artystycznych w barze Anna w ramach – oczywiście – „projektu” *Dobro i Piękno* i w zasadzie zdania nie zmieniłem. Chociaż... Chodzenie po mieście dostarcza niekiedy tyle przyjemności... Choćby wtedy, gdy w miejscu dobrze znanym spotka się naraz coś, co czyni to miejsce... innym, a w owej chwili nawet osobiście pięknym. Przechodziłem mianowicie obok wspomnianego baru wieczorem, pustawą ulicą Tuwima w środku tygodnia. Zimno i nieprzyjemnie, mżyło i nagle w witrynie barowej zapaliło się światło... Czerwony neon – nie neon, choinka – nie choinka, reklama chyba też nie. Za dnia ów świecący teraz, ósemkowy kształt nie zwracał specjalnie uwagi, ale po zmroku... Jakież to ładne było – dzieło, które powstało w ramach trzeciej odsłony wystawy *Dobro i Piękno* (autorstwa grupy robosexi).

Wystawę minąłem, spiesząc się na koncert, podczas którego tak Piękno, jak i Dobro... Wystąpić miała słoweńska grupa Laibach. Słów parę o występie: słuchałem Laibacha w Filharmonii Łódzkiej i przyznam, że wyszedłem rozczarowany. W porównaniu ze świetną wystawą, jaką zaprezentowali w naszym mieście w 2009 roku, ich muzyka wydała mi się jakaś płaska, nijaka, nudna nawet, choć widzom, z którymi rozmawiałem po koncercie, podobano się i to bardzo.

OPINIE

INSTRUKTORZY ŚFK:

► Śródmiejskie Forum Kultury od 2010 przekształca się w Dom Literatury. A to oznacza dominację wszystkiego tego, co wiąże się z twórczością literacką. Program uwzględni więc wieczory autorskie pisarzy, wystawy (np. kolaże obraz/tekst), pokazy filmowe (np. adaptacje literatury), koncerty (np. zespołów z wartościowymi literacko tekstami), warsztaty.

ŚFK działa we współpracy ze Stowarzyszeniem Pisarzy Polskich Oddział w Łodzi, Stowarzyszeniem Literackim im. K.K. Baczyńskiego. Prowadzi m.in. warsztaty, konkursy literackie, turnieje jednego wiersza, a także slamy poetyckie i akcje bookcrossingu.

W ŚFK odbywają się cyklicznie: spotkania w Kawiarni Literacko-Muzycznej, „Łódzka Premiera Literacka” i „Literatura bez granic” – konwersatoria dla seniorów. Jesteśmy głównym organizatorem Festiwalu Puls Literatury – jednego z największych festiwali literackich w Polsce, w którego ramach organizowane są prestiżowe konkursy, m.in. im. Jacka Bierzina na debiutancką książkę poetycką i im. Witolda Sułkowskiego na prozę poetycką.

Oprócz autorów z Polski w ciągu dwóch ostatnich lat w ŚFK zaprezentowali się także twórcy z Finlandii, Białorusi, Ukrainy i Niemiec.

ŚFK wspiera działalność krytycznoliteracką oraz translatorską, m.in. organizując konkursy i spotkania w ramach tych dziedzin literatury. W jego gmachu mieszczą się siedziby redakcji: „Arterii”, których jest współwydawcą oraz – od 2012 – „Tygla Kultury”.

Od trzynastu lat ŚFK organizuje dla publiczności Letnią Scenę Forum, podczas której przez całe lato wystawiane są atrakcyjne przedstawienia kameralne i monodramy.

W 2014 placówka ma zostać przeniesiona do zrewitalizowanego budynku pofabrycznego przy ul. Sienkiewicza 75.

Dlatego nie obiecywałem sobie zbyt wiele po wizycie w klubie Wytwornia, nastawiając się raczej na wrażenia czysto wizualne, na tę aurę, jaką roztacza wokół siebie tak zespół, jak i jego publiczność. Jeden ze znajomych fotografów prasowych wyraził się o niej per „wygląda to trochę jak zjazd SS”. Może nie aż tak, ale... Ale zespół od samego początku niebezpiecznie balansuje na krawędzi, na niedomówieniach, aluzjach. W twórczości plastycznej Laibacha widzimy czarne krzyże, czerwone gwiazdy, maszerujące tłumy, nazistowskie, niemieckie, świetnie skrojone mundury, rzadziej sowieckie, broń i militaria, sceny przemocy. Wszystko w czarno-białej kolorystyce i w manierze jak z dzieł futurystów, konstruktywistów, sztuki rewolucyjnej.

Nie można być obojętnym.

Spektakli Laibacha, a i działań powiązanej z nimi grupy artystów tworzących Neue Slovenische Kunst, nie można zbyć wzruszeniem ramion. One są mądre, choć nie zazdroszczę artystom „przedmiotu” ich badań. Pokazują, jak

fascynujące potrafi być zło, jaką siłę ma propaganda, jak dobrze stać się trybikiem w – wydaje się – niewyciężonej maszynie, jak bezpiecznie być częścią potęgi, jak w końcu poczuć się silnym. Wystarczy przywdziać uniform i być posłusznym. Są to niby banały, ale jak łatwo przestają być banałami, każdy (mam nadzieję) wie. Wie to i publiczność, która widzi tę umowność, a ludzie, którzy mogliby kreację Laibacha wziąć zbyt dosłownie, nie pojawiają się na koncertach grupy. W Łodzi na pewno.

Występ, a przynajmniej jego część była prezentacją ścieżki dźwiękowej do *Iron Sky*, czarnej komedii Timo Vuorensoli wchodzącej właśnie na ekrany kin – „fabuła *Iron Sky* opowiada o nazistach, którzy w 1945 roku zdali sobie sprawę, że przegrywają wojnę. Wysłali więc swoich wyselekcjonowanych, najlepszych i najmądrzejszych ludzi, aby wybudowali bazę po ciemnej stronie Księżycy...”

Muzycznie koncert zaś – znakomity.

Maciej Cholewiński

Foto: Małgorzata Szafrąńska, z cyklu *W dorzeczu Rawki*

Kawałki ziemi

► Tomasz Cieślak

„Mieszkają we mnie tylko kawałki ziemi, jakieś śmieci” – deklaruje, na pół prowokacyjnie, na pół kokieteryjnie, bohater jednego z wierszy zawartych w najnowszym tomie poetyckim Roberta Miniaka *Drzewostany*. Może przesadą byłoby uznać to zdanie za klucz do zrozumienia świata wykreowanego w zbiorze łodzianina, ale na pewno dwie kwestie są w nim ważne. Po pierwsze, możliwie silne zaznaczenie miejsca, z którego się pochodzi, ziemi i tradycji, z których się wyrosło. Po drugie, postrzeganie siebie jako sumy (a może raczej jako bezładnego zbioru) różnych mniej lub bardziej ważnych drobiazgów, owych „śmieci”: pojedynczych obrazów, słów, wspomnień, opowieści, snów. Realizuje się w tych wierszach ogromna potrzeba opisanego tożsamości bohatera najprostszym „jestem stąd”, co traktować należy niejednoznacznie, zarówno jako zobowiązanie, jak i obciążenie, ograniczenie.

To eksponowanie zakorzenienia, obecne już we wcześniejszych utworach Miniaka, prowadzi zresztą do pewnych krytycznych nieporozumień. W nocie na okładce napisano bowiem, że jego „poetykę najczęściej określa się mianem autentyzmu”. Jeśli mamy to traktować jako sugestię nawiązania do przedwojennego programu poetyckiego Stanisława Czernika (z jego postulatami zgodności z rzeczywistością, poszukiwania prawdy życiowej, introspekcji psychologicznej, obecności tematyki wiejskiej i eksponowania chłopskiego rodowodu poety) – to nieprawda! Można w *Drzewostanach* Miniaka mówić zaledwie o powierzchownych z nim pokre-

wieństwach. Owszem, artysta serwuje nam trochę cepelii, głównie w pierwszej części tomu. Przytacza zdania bohaterów wypowiedziane, jak sądzę, po ukraińsku, okrasza wiersze wyrazami, które dla przeciętnego czytelnika młodszego pokolenia pobrzmią zapewne już archaicznie (i są „wiejskie”), wreszcie – konsekwentnie kreuje świat, którego mechanizm zależny jest od porządku wegetacyjnego.

Ale nie o malowanie ładnych krajobrazów czy scenek rodzajowych mu chodzi. Całą tę rustykalność i swojskość bierze bowiem Miniak w nawias. O świecie wiejskim, świecie harmonii z naturą, przenikania się *sacrum* i *profanum*, tego co boskie z tym co ziemskie – mówi konsekwentnie w czasie przeszłym. Mówi jakoś mżolnie budowanym, rozlewnym, pełnym szczegółów, kontemplacyjnym językiem nieśpiesznie prowadzonej opowieści, językiem obrazowych porównań i metafor. To najwyraźniej świat miniony, odległy, świat snu i płonącego w piecu chrustu (ważne tu te dwa słowa-klucze: *sen* i *chrust*). On wypełnia pierwszą część tomu (*Strużyny*). Druga – *Mowa lasu* – jest prozą poetycką. Dzieje się w okolicach Landsbergu, który po wojnie nazwano Gorzowem Wielkopolskim. To opowieść o miłości do jakiejś Marii i o śmierci z rąk żołnierzy radzieckich u końca wojny, snuta przez trupa żołnierza niemieckiego. W pierwszej chwili proza ta trochę mi zawadzała, bo – jakoś stereotypowa, znienacka wprowadzona i odmienna – burzy starannie i konsekwentnie wykreowany uprzednio w tomie świat. Pomyślałem, że tak jak dobry malarz

rze nie powinni pisać wierszy (służę przykładami), tak dobrzy poeci nie powinni zajmować się prozą (tego też bez trudu da się dowieść).

Sens *Mowy lasu* staje się jasny dopiero w świetle trzeciej części zbioru, *Pędów*. To poetycka, współczesna opowieść o miłości, a raczej o erotycznej i emocjonalnej bliskości dwojga (mówiącego bohatera i jakiejś, innej już, Marii). Miłości, która nie może się dopełnić, utwierdzić, dotknięta chwiejnością, niepewnością, niepokojem. Jest w tych wierszach i wieczna natura, i przeczucie *sacrum* – ale brak obecnej w pierwszej części tomu harmonii, tej nieskalanej pewności losu. Miniak jest w swoim poetyckim pro-

jekcie opowieści o świecie utraconego ładu wyjątkowo warsztatowo świadomy (choć przecież jego wskazaniu źródeł współczesności daleko do oryginalności). Wiersze z ostatniej części poeta zapisuje już innym językiem: bardziej nerwowym, skrótowym, prostszym aż po dosadność. Bo to jest język niespełnienia, język naszych czasów. Jeśliby zatem autora *Drzewostanów* nazywać autentystą, to tylko w tej sferze: wrażliwości na to, co aktualne.

Robert Miniak, *Drzewostany*, ilustracje Anna Maria Jurewicz, Wydawnictwo Kwadratura, Łódź 2011.

Foto: Małgorzata Szafrąńska, z cyklu *W dorzeczu Rawki*

Szał nadruków

► Janina Perlińska-Szebesta

Nie może być nudno – i nie jest. Sezon wiosna – lato 2012 to eksplozja printów w mikro- i makroskali. Dodają dynamiki, odświeżają retro fasony, bywają znakiem rozpoznawczym, tworzą kreatywny mix. Bez zakazów, nakazów i wszelakiego tabu, jako że dyktat w tej sferze od dawna jest passé. Szalone pomysły, łamanie konwencji są wręcz pożądane.

Inspiracji jest multum – kwiaty, motyle, tropikalne owoce, warzywa (np. pomidory w kolekcji duetu D&G), ptaki, samochody zapełniają powierzchnie kreacji i towarzyszących im akcesoriów. Tu rządzi pomysł, eksperyment i kolor. Najnowsze trendy nie są li tylko fantazjami szalonych wizjonerów – to wynik badań profesjonalnych agencji, które wiedzą, czego pragniemy i co w danym czasie zawładnie masową wyobraźnią.

Korzystny dla zdrowia klimat Starych Chojen sprawił, że w 1924 r. postanowili tu wybudować własny szpital ojcowie bonifratrzy. Ten charyzmatyczny zakon, założony w 1540 r. w Grenadzie przez Jana Ciudad zwanego później Janem Bożym, słynął z poświęcenia się służbie chorym. W połowie 1924 r. pojawił się na terenie Łodzi prowincjał zakonu Jan Misiak z kilkoma braćmi. Zamieszkali w prowizorycznej siedzibie na Rokiciu i zwrócili się do kurii biskupiej z prośbą o erygowanie konwentu.

8 sierpnia 1925 r. zakonnicy zakupili od Tomasza i Julii Dębowskich zabudowania wraz z polem i ogrodem, położone na Chojnach przy ul. Kościuszki 4 (dziś Kosynierów Gdyńskich 61). Prowizoryczna placówka została we wrześniu podniesiona do godności konwentu, a w grudniu ks. biskup Wincenty Tymieniecki poświęcił klasztorną kaplicę pw. św. Rafała Archaniola i odprawił uroczystą mszę. Plany przewidywały wybudowanie własnym kosztem dużego, nowoczesnego szpitala z ambulatoriami: dentystycznym, chorób wewnętrznych, chirurgicznym, laryngologicznym, pediatrycznym i z poradnią dla matek. Obok miał powstać kościół i klasztor z apteką.

Projekt gmachu wykonał architekt Józef Kaban, prace przy jego wznoszeniu przebiegały bardzo prędko i w następnym roku istniało już jedno skrzydło z kaplicą. W następnych latach ukończono budowlę i zaopatrzone ją w niezbędne sprzęty. Wzniesienie kościoła odłożono na lata 1939-41, niestety wojna pokrzyżowała wszystkie plany. Niemcy usunęli zakonników z terenu szpitala i przeznaczyli go wyłącznie dla „swoich”. Po 1945 r. szpital trafił w ręce władz

miasta, a bracia znów zamieszkali w starym parterowym domku, w którym pełnili pełną poświęcenia służbę samarytańską. Stojący obok szpital nosił imię dr. Józefa Brudzińskiego.

Oczywiście zakonnicy nie zaprzestali udzielania porad medycznych i produkcji ziół, które rozstały Łódzki zakon w całym kraju. Ziołolecznictwo rozwinęło się w Łodzi za sprawą zakonników z Wilna, zmuszonych w 1945 r. do opuszczenia ma-

cierzystego klasztoru. Zabrawszy z sobą cenne, wypróbowane receptury i niezbędny zapas ziół, znaleźli schronienie na Chojnach.

11 lutego 1996 r. (Światowy Dzień Chorych) odbyła się w klasztornej kaplicy niecodzienna uroczystość związana z 500. rocznicą urodzin św. Jana Bożego i 70-leciem założenia konwentu bonifratrów w Łodzi. Tego dnia szpitalowi przywrócono dawną nazwę św. Jana Bożego, a na dziedzińcu poświęcono pomnik świętego. Symbolika rzeźby nawiązuje do opiekuńczego, miłosiernego posłannictwa bonifratrów.

Owoc granatu z krzyżem jest symbolem zakonu i ma wielorakie znaczenie. Ze względu na czerwoną barwę miąższu symbolizuje miłość i krew, a zarazem życie i śmierć, czerwony sok wiązano z krwią męczenników, wielość ziarenek mogła obrazować Kościół, a także płodność. Wysypujące się z wnętrza owocu ziarna są zapowiedzią narodzin życia, a tym samym chrześcijańskim symbolem zmartwychwstania i nieśmiertelności.

Przed laty często proszono nas, przewodników, o zawiezenie wycieczki na Chojny „do księży” i był to niekiedy jedyny „turystyczny” cel wyprawy z najodleglejszych zakątków Polski...

Ryszard Bonisławski

Z granatem w herbie

W Zgierzu

► Maria Sondej

Muzeum Miasta Zgierza, powołane w 1978 roku, mieści się w dwustuletnim „Domu pod lwami”. To jeden z piękniejszych budynków w mieście. Wystawy prezentowane są w piwnicach i na parterze, w sumie jest to zaledwie 300 m kw. powierzchni. – *Raz w miesiącu organizujemy spotkania w muzeum, tematy są zazwyczaj związane z historią Zgierza* – mówi Magdalena Grabia-Krawczyk. To ona kieruje w muzeum Działem Etnograficznym i Kultur Miejskich, odpowiada także za Dział Sztuki.

Trzy lata temu, dzięki ministerialnemu dofinansowaniu, zostało wyremontowane muzealne podwórko, teren ogrodzono i zainstalowano oświetlenie. W ten sposób muzeum zyskało ładną i bezpieczną przestrzeń do organizowania imprez na wolnym powietrzu. W 2010 roku odbywały się tu seanse filmowe, potem imprezy na dziedzińcu zostały wstrzymane z powodu remontu dachu. Teraz w całym budynku będą wymieniane okna oraz kaloryfery, więc trzeba było zlikwidować stałą ekspozycję „Dzieje Zgierza”. Wróci, w nowej aranżacji, po zakończeniu prac.

Wykałaczki i balowe torebki

„Kruszówka” to stała wystawa wewnątrz pofabrykanckich z przełomu XIX i XX wieku. Powstała dzięki kolekcji uzyskanej w 1984 roku po śmierci Heleny Krusche ze zgierskiej gałęzi rodziny Krusche, spolonizowanej po wojnie. Od potomków pani Heleny zakupiono niemal kompletne wyposażenie salonu, jadalni, sypialni i kuchni. Pierwsza część wystawy została udostępniona w 1990 roku, druga w 1998.

Efekt jest wspaniały: powstało wewnątrz ciekawe, pieczołowicie zrekonstruowane. Większość eksponatów stanowią sprzęty i przedmioty wniesione w 1896 roku jako posąg przez Małgorzatę Borst – córkę największego producenta sukna w Zgierzu, która wyszła za mąż za Juliana Krusche, innego miejscowego przemysłowca. Nic dziwnego, że często zaglądają tu filmowcy i twórcy programów telewizyjnych.

W kuchni – rzadka okazja zobaczenia lodowni, czyli prototypu naszej lodówki. To nieskomplikowane urządzenie skutecznie chłodziło produkty w czasach naszych prababek. Są oryginalne wykałaczki z lat 20. XX wieku, balowe torebki, wachlarz, flakony po perfumach. Jest piękna kołyska, a w szafie – haftowana bielizna. We wrześniu będzie pokazana na kolejnej wystawie. – *Przygotowujemy ją razem z łódzkim Centralnym Muzeum Włókiennictwa, które kilka lat temu miało u siebie podobną ekspozycję, zatytułowaną „Od pantalonów do stringów”* – mówi Magdalena Grabia-Krawczyk. – *Ale i od nas inne muzea często pożyczają rozmaite eksponaty na swoje wystawy.*

W każdą niedzielę wstęp na stałą ekspozycję jest bezpłatny, w pozostałe dni bilet kosztuje 2 i 4 zł. W cenniku nie przewidziano opłaty za przewodnika, ale – jak zapewniają pracownicy – odwiedzający muzeum zawsze są oprowadzani, nawet indywidualnie.

Porcelanowy serwis dla lalek

Wystaw czasowych otwiera się w zgierskim muzeum kilka w ciągu roku. Ostatnio eksponowano ikony. Było ich 97, zostały przywiezione

Siedziba muzeum w Zgierzu

Foto: Archiwum Muzeum Miasta Zgierza

z Supraśla. – *Ikony wymagają zachowania odpowiedniej temperatury i wilgotności. Żeby te warunki kontrolować, kupiliśmy odpowiednie urządzenie. Przyda się w przyszłości, bo jest szansa na wypożyczenie z Muzeum Tatrzańskiego cennych instrumentów muzycznych* – mówi dyrektor Robert Starzyński.

Warto wspomnieć, że Zgierz i Supraśl to miasta partnerskie. Zgierski przemysłowiec Jan Zachert przeniósł się przed laty do Supraśla, gdzie wybudował kopię swojej tutejszej fabryki.

Wystawy czasowe często są adresowane do dzieci, jak np. ciesząca się dużym powodzeniem „Od ziarenka do bochenka”. Chętnie oglądane są także wystawy malarskie. Do niektórych udaje się wydać katalog. Dział Sztuki zajmuje się głównie pozyskiwaniem prac zgierskich artystów. – *Czerwcowy pokaz dzieł nieżyjącego już Władysława Rząba ma otwierać cykl poświęcony lokalnym twórcom. Planujemy także pokazać prace Włodzimierza Wieczorka, Andrzeja, Gabrieli, Łukasza i Pawła Nawrotów czy Jerzego Grzywacza* – mówi Magdalena Grabia-Krawczyk.

Od niespełna roku muzeum dysponuje jeszcze jednym pomieszczeniem: w zrewitalizowanym domu tkacza przy ul. Narutowicza uzyskało od miasta liczące 90 m kw. poddasze, gdzie w czerwcu otwarto wystawę „Dziecięcy świat – zabawki z dawnych lat”. Ekspozycje, głównie lalki, pochodzą z różnych okresów, najstarsze są z początków XX wieku. Jednym z ciekawszych obiektów jest serwis herbaciany dla lalek wyprodukowany w Fabryce Porcelany w Ćmielowie. Wystawa w domu tkacza jest największym zbiorem zabawek prezentowanym na stałej ekspozycji w Polsce centralnej. Został kupiony od łodzianki, Wiesławy Zeler, która przed laty była zmuszona zlikwidować swoje prywatne muzeum. Teraz „jej” lalki i inne zabawki, pogrupowane w scenki rodzajowe, są podziwiane przez zgierskie maluchy.

Apetyt na kulturę

Czy muzeum jest zgierzanom potrzebne? – *Co raz bardziej. Jeszcze rok, dwa lata temu grupa odbiorców była niemal stała, liczyła 70-100 osób, ciągle tych samych. I nagle to się zmieniło, na*

koncert walentynkowy przyszło ponad dwustu widzów, ludzie siedzieli na schodach – opowiada dyrektor Starzyński. Kieruje placówką od 2007 roku, pracuje w niej od roku 1999.

Pamięta czasy, gdy w zgierskim muzeum, jak w całej Polsce, obowiązkowe było zakładanie ochronnych kapci. Na szczęście to już przeszłość. – *Choć, prawdę mówiąc, w pomieszczeniach „Kruszówki” może by się i przydały* – śmieje się Magdalena Grabia-Krawczyk.

W Muzeum Miasta Zgierza istnieje pięć działów merytorycznych: archeologiczny, etnograficzny i kultur miejskich, historyczny, numizmatyczny i sztuki. Wszystkie one gromadzą zabytki i materiały ikonograficzne, opracowują je i katalogują, w miarę możliwości organizują i prowadzą badania oraz ekspedycje naukowe, urządzają wystawy.

Muzeum prowadzi także działalność wydawniczą: powstają tu plakaty i foldery na własny użytek, katalogi niektórych wystaw. Od 1996 roku ukazują się cykliczne, mające charakter naukowy „Prace i Materiały Muzeum Miasta Zgierza”. W 2010 roku wyszedł tom VII, niedługo ukaże się kolejny.

W tym samym roku muzeum wydało trójjęzyczny album „Spacer po Zgierzu. Zapamiętane w starych pocztówkach”. Nadal można go kupić. Publikacja jest oparta na zbiorze kupionych od kolekcjonera 107 pocztówek, które

znacząco uzupełniły istniejącą kolekcję muzeum. Zawiera reprodukcje kartek pocztowych, wydanych do 1945 roku. Zgierzanie mogli je oglądać pięć lat temu na wystawie „Zgierz na starej fotografii”, która w ubiegłym roku była eksponowana w Urzędzie Miejskim w Supraślu.

Co jeszcze? – *Zadowoleni jesteśmy z zajęć edukacyjnych dla młodzieży, które często są uzupełnieniem lekcji. Od czasu do czasu organizujemy koncerty, projekcje czy zdarzenia parateatralne. Od początku istnienia muzeum współpracuje z Towarzystwem Przyjaciół Zgierza, odbywają się wspólne sesje popularno-naukowe i konkursy* – wylicza dyrektor Starzyński. Rok temu w muzeum rozpoczął działalność Klub Historyczny im. gen. Stefana Roweckiego „Grota”, istniejący pod patronatem IPN i Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej.

Dwa lata temu muzeum zaczęło współpracę z miejscowym Uniwersytetem III Wieku, dla którego pracownicy przeprowadzili kilkadziesiąt wykładów monograficznych. A ostatnio włączyło się w międzygeneracyjny projekt „Apetyt na kulturę”, realizowany w ramach programu „Seniorzy w akcji”. Jest on prowadzony przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „e” ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Warsztaty odbywały się również w Muzeum Miasta Zgierza.

• KSIĄŻKI NADESŁANE • KSIĄŻKI NADESŁANE • KSIĄŻKI NADESŁANE •

Jacek Kusiński, Piotr Szczygłów: „Po drodze. Województwo łódzkie”. Wydawnictwo Jacek Kusiński, Łódź 2011.

□ *pozycja poświęcona naszemu regionowi, nominowana do ubiegłorocznej nagrody Złoty Ekslibris w kategorii „Najlepsze wydawnictwo albumowe o Ziemi Łódzkiej”. Piękne zdjęcia zabytków, ale i pejzaży. Bardzo często wykonane z lotu ptaka, pokazują w nietypowy sposób kilkadziesiąt wybranych miejsc i obiektów. To m.in. Poddebice i Jeziorsko, Tubądzin i Ożarów, Radomsko i Żychlin, ale także niewielki dwór w Bronowie będący siedzibą muzeum Marii Konopnickiej czy drewniany kościół w Boguszycach.*

Izabela Sowa: „Smak świeżych malin”. Projekt okładki Marta Blachura. AKAPIT Press, Łódź 2011.

□ *Książka, która zainicjowała tzw. „serię owocową” autorki, jest adresowana do młodzieży w wieku „okołostudenckim”. Z poczuciem humoru i w lekkiej formie opowiada o trudnym procesie wchodzenia w dorosłe życie. Sporo polskich realiów, codziennych obserwacji. W sumie – przyjemna lektura na trudne chwile.*

Zdzisław Szczepaniak: „Na progu nadziei...”. GS Media, Wrocław 2011.

□ *Autor – łódzki dziennikarz i pisarz – debiutował jako poeta w czasie stanu wojennego w podziemnym miesięczniku „Kurs”, wiersze publikował także w „Tyglu” i w „Kalejdoskopie”.*

Utworki zawarte w tym tomiku powstały w latach 1972-2009. Są bardzo osobiste, dotyczą spraw ostatecznych i zadają pytania, których ludzie na ogół unikają: co nas czeka po śmierci? Jak jest t a m? Szczepaniak nie próbuje na nie odpowiadać...

Kulturalne pismo

Ukazała się publikacja pt. „Łódzkie media dawniej i dziś” pod red. Barbary Bogołębskiej i Joanny Mikosz z Uniwersytetu Łódzkiego (wydana przez Primum Verbum), a w niej duży rozdział poświęcony „Kalejdoskopowi”. Jego autorką jest **dr Magdalena Sasin** – adiunkt na Wydziale Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego (rozprawę doktorską obroniła na temat „Funkcje mediów regionalnych w kształtowaniu zainteresowań kulturalnych młodzieży licealnej na przykładzie aglomeracji łódzkiej”). Poniżej zamieszczamy fragmenty jej tekstu.

Obecnie „Kalejdoskop” jako magazyn kulturalny na rynku łódzkim nie ma w zasadzie konkurencji. Oferta czasopism kulturalnych nie jest bogata, a te które istnieją, mają odrębny profil (...).

Informacja i kontrola to bodaj najważniejsze funkcje, jakie stawia przed sobą redakcja „Kalejdoskopu”. Kształtowanie wyrazistego, spójnego, a zarazem atrakcyjnego obrazu wspólnoty mieszkańców regionu łódzkiego wyraża się między innymi we wspieraniu lokalnych i regionalnych inicjatyw, takich jak np. dążenie do zdobycia tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2016, tworzenie scen regionalnych Teatru im. Stefana Jaracza czy akcja zagospodarowywania starych rynków w mniejszych miejscowościach województwa. W rubryce „Region w Unii” dziennikarze monitorują sposób zagospodarowywania unijnych funduszy w województwie łódzkim.

Określenie „funkcja socjalizacyjno-wychowawcza” obejmuje kolejny ważny aspekt działania „Kalejdoskopu” – oddziaływania opinio-twórcze. Jest on bowiem obecnie jednym z nielicznych pism w regionie łódzkim, regularnie publikujących recenzje wydarzeń muzycznych, teatralnych, plastycznych i innych. Jest to tym bardziej cenne, że autorami tych tekstów są specjaliści w poszczególnych dziedzinach. Recenzje te dotyczą propozycji kulturalnych, np. wystaw lub spektakli teatralnych, dostępnych odbiorcy w momencie ukazania się danego numeru pisma. (...)

Istotnym gatunkiem dziennikarskim w „Kalejdoskopie” jest felieton. Daje on autorowi możliwość swobodnej wypowiedzi bez pośrednictwa dziennikarza, które obecne jest niemal we wszystkich gatunkach prasowych, nawet w wywiadzie. Grono stałych felietonistów „Kalejdoskopu” to nietuzinkowe postaci łódzkiego życia artystycznego, osoby, które na co dzień obserwują i współtworzą oblicze kulturalne miasta. (...)

„Kalejdoskop” stara się integrować środowisko artystyczno-kulturalne Łodzi i regionu, które jest dość rozproszone, a niejednokrotnie także zantagonizowane (funkcja integracyjna). Służy temu między innymi zapoczątkowana w 2010 roku ścieżka tematyczna poświęcona łódzkim szkołom i uczelniom artystycznym. (...)

Funkcję mobilizacyjną „Kalejdoskop” pełni dzięki udostępnianiu swoich łamów twórcom kultury, dyrektorom instytucji kulturalnych, lokalnym politykom zaangażowanym w sprawy kultury. Jest to swego rodzaju forum dla tych osób. (...)

Funkcja mobilizacyjna pojmowana może być również jako aktywizacja mieszkańców, promowanie mało znanych talentów, wspieranie zdolnej młodzieży. W „Kalejdoskopie” można znaleźć przykłady tego typu aktywności. Na jego łamach debiutowało paru przyszłych dziennikarzy i ludzi pióra, wśród nich Łukasz Kaczyński, związany później z „Dziennikiem Łódzkim”, Łukasz Biskupski, wiceprzewodniczący

Łódzkiego Stowarzyszenia Inicjatyw Miejskich „Topografie”, czy rysownik Piotr Pasiewicz. Warto zwrócić uwagę, że miesięcznik nie prowadzi akcji naboru chętnych do zawodu dziennikarza; młodzi ludzie sami zgłaszają się do redakcji, chcąc między innymi odbyć tutaj praktyki dziennikarskie. (...)

Na tle czasopism łódzkich „Kalejdoskop” wyróżnia się wyraźnym charakterem opiniotwórczym. Nie stroni od oceniania i klasyfikowania wydarzeń, czym kontrastuje z większością innych, nie tylko codziennych, wydawnictw prasowych, w których dominują teksty o charakterze zapowiedzi, natomiast artykuły publikowa-

ne *post factum* mają najczęściej charakter relacji.

Styl wypowiedzi dziennikarskiej w „Kalejdoskopie” można określić jako zdystansowany, elegancki i staranny, odbiegający od często spotykanej obecnie efekciarskiej żonglerki słownej. (...)

Nie ma wątpliwości, że „Kalejdoskop” zalicza się do grona pism zwanych „niszowymi”, czyli skierowanych do niewielkiej, choć ściśle określonej i stosunkowo stabilnej grupy odbiorców. Nie słowem ani deklaracjami, ale całą swoją formułą przeciwstawia się trendom umasowienia i standaryzacji. (...)

• N A G R O D Y • N A G R O D Y • N A G R O D Y •

□ Polskie Nagrody Filmowe Orły 2012 trafiły m.in. do absolwentów i wykładowców PWSFTViT w Łodzi: **Janusza Majewskiego** za osiągnięcia życia, **Wojciecha Smarzowskiego** za najlepszy film – „Różę” i najlepszą reżyserię, **Jolanty Dylewskiej** za zdjęcia do „W ciemności” i **Jana Komasy** (reżyser „Sali samobójców” – odkrycie roku).

□ Z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru Nagrody Prezydenta Łodzi i wyróżnienia otrzymali: **Patryk Steczek, Kinga Rarata, Anna Wdowiak i Włodzimierz Wdowiak, Krystyna Korcz, Teresa Radzikowska-Binkowska** (z ŁDK). Medale „Pro Publico Bono” im. Sabiny Nowickiej odebrali: **Mieczysław Kuźmicki, Mariusz Grzegorzek, Gabriela Muskała, Barbara Marszałek, Zbigniew Macias, Maria Sadzewicz-Nowak.**

□ Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi kolejny raz przyznała Nagrody Złoty Ekslibris i Superekslibris. Za najlepszą książkę o Łodzi z 2011 r. uznano dwutomową publikację pt. „**Filmowy pałac ziemi**

obiecanej” (praca zbiorowa), wydaną przez Stowarzyszenie Miłośników off Kultury SMOk i Muzeum Kinematografii. Nagrodę w kat. najlepsza książka o ziemi łódzkiej przyznano dwutomowej publikacji pt. „**Kutno poprzez wieki**” pod red. Jana Szymczaka, wydanej przez Prezydenta Miasta Kutna, Miejską i Powiatową Bibliotekę Publiczną im. Żeromskiego oraz Polskie Towarzystwo Historyczne oddział w Łodzi. Najlepsze wydawnictwo albumowe o ziemi łódzkiej to „**Opoczno i opocznianie w dawnej fotografii**” (praca zespołowa), wydane przez Muzeum Regionalne oraz Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną. Superekslibris przyznano **Andrzejowi Gramszowi** (pośmiertnie), **Krystynie Wieczorek** i redakcji „**Kroniki Miasta Łodzi**”.

□ **Jakub Pawlak**, student z Łodzi, zdobył Grand Prix 33. Przeglądu Piosenki Aktorskiej we Wrocławiu.

□ **andel’s Hotel** został uznany za Hotel Roku 2012 w kategorii design w konkursie serwisu hrs.pl oraz magazynów „Newsweek” i „Forbes”.

WIELKI

pl. Dąbrowskiego, tel. 42 633 99 60
Kasy czynne: wt.-sob. 12-19, n. 15-19
 (w miejscach wystawiania przedstawień - tylko w dniu spektaklu, na dwie godz. przed jego rozpoczęciem)
 tel. 42 633 77 77 (na czas remontu w Domu Aktora, ul. Narutowicza 43)
Teatr jest przygotowany do przyjęcia osób niepełnosprawnych

**W ARCHIKATEDRZE
 PW. ŚW. ST. KOSTKI,
 ul. Piotrkowska 265**

- **Koncert muzyki Wojciecha Kilara w 80. rocznicę urodzin kompozytora**
3 V g. 20.30

**W TEATRZE IM. S. JARACZA,
 ul. Jaracza 27**

- **HISZPAŃSKIE FASCYNACJE**
reż. i choreogr. J. Niesobka
9, 10 V g. 18.30
- **Giacomo Puccini
MADAMA BUTTERFLY**
reż. J. Niesobka i W. Zawodziński
15 V g. 18.30
- **G. Veredon/F. von Suppé/M. Nyman
ZIEMIA OBIECANA**
choreogr. G. Veredon
spektakl trwa 130 min.
24 V g. 18.30

**W FILHARMONII ŁÓDZKIEJ,
 ul. Narutowicza 22/24**

- **VA, PENSIERO...**
Najpiękniejsze chóry operowe
reż. i kier. muz. W. Sutryk
26 V g. 19

MUZYCZNY

ul. Pólnocna 47/51
Kasa czynna: wt.-pt. 11-18.30,
 sob. 12-18.30, n. 15-18.30,
 w dniu spektaklu do 16.30
 tel. 42 678 35 11 w. 319
 i tel. kom. 502 396 544

- **Mitchell Leigh
CZŁOWIEK Z LA MANCHY**
reż. W. Zawodziński
5, 6 V g. 18.30
15 V g. 10
- **Leonard Bernstein
WONDERFUL TOWN**
reż. Z. Macias
spektakl trwa 180 min.
11, 12, 13 V g. 18.30
- **Wojciech Cejrowski bosu do... Łódź**
one man show
14 V g. 19

- **Franz Lehár
KRAINA UŚMIECHU**
reż. Z. Macias
spektakl trwa 160 min.
16, 17 V g. 18.30
- **Jerry Bock
SKRZYPEK NA DACHU**
reż. i choreogr. J. Szurmiej
spektakl trwa 210 min.
19, 20 V g. 18.30
- **Benefis Daniela Olbrychskiego**
21 V g. 19
- **Występ Grupy Rafała Kmity**
23 V g. 19
- **Maciej Maleńczuk & Psychodancing**
25 V g. 18 i 20.30
- **Dzień otwarty w Teatrze Muzycznym**
26 V g. 10-15
- **Johann Strauss
ZEMSTA NIETOPERZA**
reż. W. Adamczyk
spektakl trwa 180 min.
26, 27 V g. 18.30
- **DANCE STORY**
Rewia tańca towarzyskiego
29 V g. 20

**FILHARMONIA
 ŁÓDZKA im. A. Rubinsteina**

ul. Narutowicza 20/22
 tel. 42 664 79 10
 Kasa czynna: pn.-pt. 10-18,
 piątek z koncertem od g. 12 do przerwy,
 niedziela dwie godz. przed koncertem
 tel. 42 664 79 79

- **KONCERT MUZYKI WSPÓŁCZESNEJ
z cyklu „contem. ucha”**
Koncert monograficzny Marcina Stańczyka
8 V g. 19
- **KONCERT SYMFONICZNY
„Orkiestra na Broadwayu”**
wyst. **Leszek Możdżer** - fortepian
Orkiestra Symfoniczna FŁ
Michał Nesterowicz - dyrygent
w programie: G. Gershwin - „Błękitna rapso-
dia”, L. Bernstein, pieśni negro spirituals
11 V g. 19
- **ODKRYWCY MUZYKI
warsztaty i koncert dla dzieci**
12 V g. 11 i 12.30
- **KONCERT MUZYKI KAMERALNEJ**
wyst. zespół „Mellow Five”
w programie: utwory Adama Manijaka oraz
standardy jazzowe i muzyka filmowa
15 V g. 19
- **SZKOŁA SŁUCHANIA**
18 V g. 18
- **KONCERT SYMFONICZNY
„Z wizytą w wiecznym mieście”**

- wyst. Krzysztof Firlus - kontrabas
Orkiestra Symfoniczna FŁ
F. La Vecchia - dyrygent
w programie: G. Bizet, S. Kusewicz,
O. Respighi
18 V g. 19
- **THE MET: LIVE IN HD
Jules Massenet - „Manon”**
wyst. Anna Netrebko, P. Beczala, P. Szot,
D. Pittsinger
19 V g. 18
- **FILHARMONIA NOCĄ**
w ramach Nocy Muzeów zwiedzanie
budynku i Silent Disco
19 V g. 21-01
- **KONCERT MUZYKI DAWNEJ
„Vermischer Geschmack”**
wyst. zespół Umbraculum
w programie: J. Ch. Schultze,
G. Ph. Telemann, S. L. Weiss,
J. J. Quantz, J. S. Bach
22 V g. 19
- **„Ada - pamiętać wypada”
Koncert Ani Rusowicz**
24 V g. 19
- **KONCERT FAMILIJNY
z cyklu
„Filharmonia: o co tyle hałasu?!”
„Muzyka jest opowieścią”**
wyst. Orkiestra Symfoniczna FŁ
G. Wierus - dyrygent
w programie: E. Grieg - Peer Gynt (wybór)
25 V g. 18.30

ARLEKIN

ul. Wólczańska 5
 tel. 42 632 58 99
Kasa czynna:
 wt.-n. godzinę przed spektaklem
BOW tel. 42 632 58 99

- **WYPRAWA NA SZKLANĄ GÓRĘ**
reż. C. Sieńko
6 V g. 12
7, 8, 9, 10 V g. 9 i 11
11 V g. 9
- **O ŻABCE CO NIE ZOSTAŁA
KRÓLEWNA**
scen. i reż. W. Wolański
13, 20 V g. 12
14, 15, 16, 17 V g. 9 i 11
18 V g. 9
- **PSTRYK
na podst. sztuki P. Dorina**
reż. K. Kawalec
20 V g. 10
- **NIEWIELKI NIEMAŁY KRÓL**
reż. B. Nauka
26 V g. 18 - premiera
27 V g. 16
28, 29, 30, 31 V g. 9 i 11

JARACZA

ul. Kilińskiego 45
tel. 42 662 33 00
Duża, Mała i Kameralna Scena
ul. Jaracza 27
Kasa czynna: pn.-n 12-19
tel. 42 632 66 18

DUŻA SCENA

- **Hanoch Levin**
KASKADA
reż. A. Olsten
2, 3 V g. 19
- **APOKALIPSA**
scen. i reż. A. Duda-Gracz
spektakl trwa 140 min.
5, 6 V g. 19
- **Mikołaj Gogol**
REWIZOR
reż. M. Fiedor
spektakl trwa 135 min.
10, 11, 12 V g. 19
- **William Szekspir**
RYSZARD III
reż. G. Wiśniewski
17 V g. 19
18 V g. 10 i 19
- **Sarah Ruhl**
POSPRZĄTANE
reż. M. Grzegorzek
spektakl trwa ok. 180 min.
20, 22, 23 V g. 19
- **Kaj Munk**
SŁOWO
reż. M. Grzegorzek
spektakl trwa 120 min.
30, 31 V g. 19

MAŁA SCENA

- **Shelagh Stephenson**
PAMIĘĆ WODY
reż. B. Tosza
spektakl trwa 140 min.
2, 3 V g. 19
- **Eric Bogosian**
SEKS, PROCHY I ROCK & ROLL
reż. J. Orłowski
spektakl trwa 80 min.
5, 6 V g. 19
- **Juli Zeh**
INSTYNYKT GRY
reż. W. Zawodziński
spektakl studentów PWSFTViT w Łodzi
11, 12, 13 V g. 19
- **Eric Bogosian**
OBUDŹ SIĘ I POCZUJ SMAK KAWY
reż. J. Orłowski
spektakl trwa 85 min.
19, 20 V g. 19
- **Eric Bogosian**
CZOŁEM WBIJAJĄC GWOŹDZIE
W PODŁOGĘ

reż. J. Orłowski
spektakl trwa 80 min.
22, 23 V g. 19

- **Mark Ravenhill**
POLAROIDY
reż. A. Majczak
spektakl trwa 130 min.
26, 27, 29 V g. 19
- **Amanita Muskaria**
PODRÓŻ DO BUENOS AIRES
reż. M. Półtoranos
spektakl trwa 75 min.
30, 31 V g. 19

SCENA KAMERALNA

- **Lew Tołstoj**
PRZYPADEK IWANA ILJICZA
reż. J. Orłowski
spektakl trwa 70 min.
8, 9 V g. 19
- **Anthony Neilson**
ZSZYWANIE
reż. M. Bogajewska
spektakl trwa 75 min.
11, 12, 13 V g. 19
- **Marius von Mayenburg**
BRZYDAL
reż. G. Wiśniewski
spektakl trwa 80 min.
15, 16, 17 V g. 19
- **Tennessee Williams**
KOTKA NA ROZPALONYM
BLASZANYM DACHU
reż. M. Bogajewska
spektakl trwa 120 min.
24, 25 V g. 19
- **Biljana Srbijanović**
BARBELO, O PSACH I DZIECIACH
reż. A. Augustynowicz
spektakl trwa 100 min.
26, 27 V g. 19

SCENY REGIONALNE

- Radomsko**
Miejski Dom Kultury
ul. Brzeźnicka 5
- **Tennessee Williams**
KOTKA NA ROZPALONYM
BLASZANYM DACHU
reż. M. Bogajewska
spektakl trwa 120 min.
20 V g. 19

Sieradz

- MDK**
ul. Dominikańska 19
- **Tennessee Williams**
KOTKA NA ROZPALONYM
BLASZANYM DACHU
reż. M. Bogajewska
spektakl trwa 120 min.
22 V g. 19

NOWY IM. K. DEJMKA

ul. Więckowskiego 15
ul. Zachodnia 93, tel. 42 633 44 94
Kasa czynna: wt.-sob. 12-19,
niedziela godzinę przed spektaklem
tel. 42 633 44 94 wew. 317
lub 42 636 05 92

DUŻA SALA

- **Ewa Drozdowska**
KRZESIWO
na podst. baśni H. Ch. Andersena
reż. K. Deszcz
10, 11 V g. 10
- **Marek Rębacz**
DIABLI MNIE BIORĄ
reż. M. Rębacz
spektakl trwa 160 min.
11, 12, 13 V g. 19
- **Molier**
SZKOŁA ŻON
przedstawienie gościnne Teatru Polskiego
w Warszawie
20 V g. 14.30 i 19
- **Astrid Lindgren**
PIPPI LANGSTRUMPF
adaptacja i insc. Z. Jaskuła
spektakl trwa 120 min.
23, 30, 31 V g. 10
- **William Szekspir**
WIECZÓR TRZECH KRÓLI
reż. K. Raduszyńska
15, 16 V g. 11 - spektakle przedpremierowe
17 V g. 19 - premiera
24, 25 V g. 19
- **Pam Valentine**
PRZYJAZNE DUSZE
reż. P. Pitera
spektakl trwa 110 min.
27 V g. 16 i 19

MAŁA SALA

- **Eric-Emmanuel Schmitt**
MAŁE ZBRODNIENIE MAŁŻEŃSKIE
reż. K. Deszcz
spektakl trwa 105 min.
4, 5, 6 V g. 19.15
- **Dario Fo**
KTO NIE MA, NIE PŁACI
reż. P. Bikont
10, 12 V g. 19.15
- **I FIGENIA**
na podst. „Ifigenii w Aulidzie” Eurypidesa
reż. T. Bazan
15 V g. 19.15
- **Michał Walczak**
PIASKOWNICA
reż. A. Biernacki
spektakl trwa 60 min.
22 V g. 19.15
23 V g. 10
- **Rainer Werner Fassbinder**

**KROPLE WODY NA ROZPALONE
KAMIENIE**

reż. J. Porcari
26, 27 V g. 19.15

- **Antoni Czechow
TRZY SIOSTRY**
przedstawienie dyplomowe studentów
IV roku Wydz. Aktorskiego PWSFTVIT
reż. W. Filsztyński
spektakl trwa 240 min.
30 V g. 18
31 V g. 10

PICCOLO

ul. Tuwima 34
tel. 42 630 05 94, 603 690 866
Kasa czynna: godzinę przed spektaklem
www.teatrpiccolo.pl

- **Warsztaty artystyczne dla młodzieży**
5, 12, 19 V g. 11-14
26 V g. 10.30-13
- **WIELKA DRAKA W PROSIACZKOWIE**
6 V g. 12.30
7, 8 V g. 10
- **URODZINY BABY JAGI**
10, 11, 14, 16, 17 V g. 10
13 V g. 12.30
- **SKARB KAPITANA HAKA**
22, 23, 24, 30, 31 V g. 10
- **ZAKOCHANY MIŚ**
27 V g. 12.30
28, 29 V g. 10

PINOKIO

ul. Kopernika 16, tel. 42 636 59 88
Kasa czynna: pn.-pt. godzinę przed spektaklem, n. 10-13
tel. 42 636 13 41
Teatr jest przygotowany do przyjęcia osób niepełnosprawnych

- **POKOLOROWANKI**
reż. H. Mierzejewska-Mikosza
4 V g. 10
18 V g. 10 i 11.30
20 V g. 12
28 V g. 11.30
- **F. L. Baum
CZARNOKSIĘŻNIK OZ**
reż. M. Przyłęcki
6 V g. 12
7, 8, 9 V g. 10
- **Adolf Weltschek
KOT W BUTACH**
reż. P. Seweryński
10, 11, 14 V g. 10
13 V g. 12
- **Jan Brzechwa**

JASŃ I MAŁGOSIA

reż. L. Chojnacki
15, 16, 17 V g. 10

- **HISTORIA WYSTĘPNEJ WYOBRAŹNI**
z inspiracji twórczością B. Schulza
reż. K. Dworakowski
18 V g. 18
- **Julian Tuwim
TUWIMKI**
reż. zespołowa
25, 28, 29 V g. 10
27 V g. 12
- **NAJMNIEJSZY BAL ŚWIATA**
spektakl Teatru Baj Pomorski
30 V g. 10, 16.30
- **ŚPIJ**
spektakl Teatru Baj w Warszawie
31 V g. 10, 11.30

POWSZECHNY

ul. Legionów 21, tel. 42 633 25 39
Kasa czynna: wt.-pt. 9-19,
sob. i n. 13-19
BOW: tel. 42 633 50 36

- **Ray Cooney
MAYDAY 2**
reż. M. Sławiński
2, 4, 5, 6 V g. 19
8, 9 V g. 10
9 V g. 19 - spektakl dla emerytów
- **Jerzy Pilch
MARSZ POLONIA**
reż. J. Głomb
spektakl trwa 100 min.
11, 12, 13 V g. 19
- **Juliusz Machulski
NEXT-EX**
reż. J. Celeda
spektakl trwa 100 min.
16, 17, 22 V g. 10
18, 19, 20 V g. 19
- **Marc Camoletti
WEEKEND NA WSI**
reż. J. Staniek, J. J. Polorński
spektakl trwa 120 min.
23, 24 V g. 10
- **TEATR CZYTANY**
24 V g. 13 - premiera
- **Francis Veber
KOLACJA DLA GŁUPCA**
reż. P. Aigner
25, 26, 27 V g. 19
spektakl trwa 120 min.
- **Paul Pörtner
SZALONE NOŻYCYKI**
reż. M. Sławiński
spektakl trwa 120 min.
29 V g. 19
30, 31 V g. 10 i 19

STUDYJNY PWSFTVIT

ul. Kopernika 8, tel. 42 636 41 66,
42 637 26 67, www.filmschool.lodz.pl
Bilety: można zamówić telefonicznie lub kupić
na godzinę przed spektaklem

W Teatrze Nowym im. K. Dejmka

ul. Zachodnia 93

- **Antoni Czechow
TRZY SIOSTRY**
reż. W. Filsztyński
spektakl trwa 240 min.
30 V g. 18
31 V g. 10

*Do zamknięcia numeru teatr nie dostarczył
pełnego repertuaru.*

LOGOS

przy kościele pw. Niep. Pocz. NMP
ul. M. Skłodowskiej-Curie 22
Dyrektor teatru: ks. W. Sondka
Karty wstępu w kancelarii
w g. 8.30-9.30, 16.30-18.30
tel. 42 637 65 45

*Msza św. dla twórców kultury
w każdą niedzielę o g. 11.
Po mszy św. spotkanie przy herbacie
w sali kominkowej.*

- **MEDYTACJE O SAKRAMENCIE
MAŁŻEŃSTWA PRZECHODZĄCE
CHWILAMI W DRAMAT
na podst. „Przed sklepem jubilera”
K. Wojtyły**
adapt. i reż. M. Kasprzyk
7, 8 V g. 20
- **SALOME**
wg O. Wilde'a
reż. B. Kierc
29, 30 V g. 20

MAŁY W MANUFABRYCZCE

ul. Drewnowska 58, tel. 42 633 24 24
Dyrektor teatru: M. Piławski
więcej informacji na stronie:
www.teatr-maly.pl

Majówka z Teatrem Małym i lodami

- **Jan Jakub Należyty
TRZY RAZY ŁÓŻKO**
reż. M. Piławski
spektakl trwa 65 min.
1, 2, 3 V g. 19.15 - lody z polewą truskawkową
- **Marcin Szczygielski
WYDMUSZKA**
reż. M. Piławski
spektakl trwa 95 min.
5, 6 V g. 19.15 - lody z ajerkoniakiem

- „Dał Ci Bóg koniec wojny w prezencie”
piosenki Bułata Okudźawy
9, 12 V
- Jacek Chmielnik
ROMANCA
reż. M. Wiercichowski
11 V g. 19.15
- „Chwyć mnie za rękę”
koncert Kamila Wasickiego
13 V g. 19.15
- Antoni Czechow
ROMANS Z CZECHOWEM
reż. M. Piławski
18, 19 V g. 19.15
- Sławomir Mrożek
EMIGRACI
reż. K. Rościszewski
spektakl trwa 100 min.
20 V g. 18.15
21 V g. 10.15
- Ron Clark & Sam Bobrick
MORDERSTWO W HOTELU
reż. M. Piławski
spektakl trwa 120 min.
25, 26 V g. 19.15

SZWALNIA

Centrum Kultury Niezależnej
Teatr Szwalnia, ul. A. Struga 90
tel. 607 417 674
www.teatrszwalnia.pl
Dyrektor artystyczny: M. Brzozowski

- NOVECENTO
wg A. Baricco
monodram Mateusza Olszewskiego
3 V g. 19
- Łódzkie Spotkania
Teatrów Amatorskich
warsztat dla instruktorów
i reżyserów teatralnych
5, 12, 19 V g. 11-15
- KLEPSYDRA
projekt solowy Moniki Wachowicz
reż. M. Herich
spektakl trwa 40 min.
9 V g. 19
- JESTEM CZECZENEM
spektakl studentów II roku PWSFTViT
w Łodzi
reż. M. Brzozowski

spektakl trwa 80 min.
10, 11 V g. 19 - premiera

- UPADEK
monodram Mateusza Olszewskiego
16 V g. 18
- Warsztat aktorski
prowadzenie: Marcin Brzozowski
18, 25 V g. 19
- PRZYPADEK PIESTRZENIEWICZA
Wieczór iluzji
20 V g. 19
- Jean-Paul Sartre
PRZY DRZWIACH ZAMKNIĘTYCH
reż. E. Mirowska
spektakl trwa 60 min.
25, 27 V g. 19
- POGRAJKA
warsztat i koncert tradycyjnej muzyki
ludowej
26 V g. 20

STUDIO TEATRALNE SŁUP

ul. Gorkiego 16, tel. 42 673 35 99
Dyrektor artystyczny:
Marcel Szytenchelm

AGENCJA TURYSTYCZNA

WILEJKA

Łódź, ul. Piotrkowska 20, tel. 42 630 68 00, 42 630 60 70

e-mail: wilejka@wilejka.pl
http://www.wilejka.pl

Majówka na wschodzie i weekend na Boże Ciało:

- WILEŃSKIE ŚCIEŻKI (Wilno – Troki) 3-6 maja i 7-5 czerwca
- NIE TYLKO WE LWOWIE (Lwów – Żółkiew – Olesko – Podhorce) 1-4 maja i 7-10 czerwca
- SZLAKIEM BOHATERÓW TRYLOGII 1-6 maja i 5-10 czerwca
- SZLAKIEM MICKIEWICZA 6-10 czerwca
- WYCIECZKA DO PETERSBURGA „BIAŁE NOCE” 7-16 czerwca, 23 czerwca-2 lipca, 7-16 lipca
(Kowno – Ryga – Talin – Helsinki – Petersburg – Novgorod – Daugavpils – Wilno)
- W KRYMSKIM RAJU – wycieczka objazdowa na Krym 22 maja - 2 czerwca, 3-14 lipca, 4-19 września

WYPRAWY

„Przygoda nad Bajkałem” lipiec/sierpień 2012; Gruzja i Armenia czerwiec/lipiec 2012

WYCIECZKI NA BIAŁORUŚ I DO KRAJÓW NADBAŁTYCKICH

WIZY do Rosji i na Białoruś

TANIE LINIE AUTOKAROWE do Wilna, Druskiennik, Rygi, Petersburga

ARCHEOLOGICZNE I ETNOGRAFICZNE

pl. Wolności 14, tel. 42 632 84 40

Czynne: wt. 10-17, śr., pt., sob., n. 9-16
czw. 11-18

Bilety: 8 zł i 5 zł (we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Pieniądz na ziemiach polskich” - wystawa numizmatyczna
- „Przeszłość wydobyta z ziemi” - wystawa archeologiczna
- „Szare jak ziemia, barwne jak pamięć” - wystawa etnograficzna

Wystawa czasowa:

- „Wyróżnieni strojem. Huculscyżyzna - tradycja i współczesność” otwarcie 17 V g. 13

Inne wydarzenia:

- Noc Muzeów (19 V g. 18-22) w programie m. in. koncerty, pokaz mody, pokaz sztucznych ogni

BAJKI SE-MA-FOR

ul. Targowa 1/3 bud. 24

(wejście od ul. Tuwima 54)

tel. 42 681 54 74, 502 496 350

www.se-ma-for.com

Czynne: pn. 10-16 (dla grup zorganizowanych), wt.-pt. 10-16, czw. 12-18, sob. i n. 10-16

Bilety: 10 zł i 7 zł ; warsztaty plastyczne 10 zł

Stale ekspozycje:

- oryginalne lalki Misia Uszatka • scenografie z realizowanych produkcji i sprzęt filmowy
- nagrody - m.in. statuetki Oscara

Inne wydarzenia:

- warsztaty plastyczne, filmowe, muzyczne i teatralne (informacje i zapisy: tel. 42 682 26 01 lub 502 496 350)
- konkursy • kino - prezentacje najnowszych filmów animowanych dla dzieci
- kino dla dorosłych

FABRYKI

ul. Drewnowska 58 (Manufaktura)

tel. 42 664 92 93

www.muzeumfabryki.pl

Czynne: wt.-pt. 9-19, sob. i n. 11-19,

Bilety: 4 zł i 3 zł, rodzinny 10 zł

Wystawy stałe:

- „Historia zakładów produkcji tkanin bawełnianych Izraela Poznańskiego” • „Zabytkowe krosna z fabryki Izraela Poznańskiego”
- „Ludzie i ich fabryka. Codzienna praca i życie pracowników powojennych zakładów Poltex” • stoisko z pamiątkami i książkami

Inne wydarzenia:

- Warsztaty artystyczno-ekologiczne dla rodzin (zapisy: tel. 500 072 856) 19 V g. 11

• Noc Muzeów

w programie m.in. piknik „Stółka fabryczna”, pokazy filmów dokumentalnych, demonstracje pracy maszyn włókienniczych 19/20 V

GEOLOGICZNE

ul. Kopcińskiego 31

tel. 42 635 45 93

Czynne: pn.-pt. 9-16

Bilety: 5 zł i 3 zł
(w czwartki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Świat minerałów” • „Kamień budowlany i ozdobny w architekturze”
- „Kryształy w przyrodzie i technice”
- „Przyroda Łodzi i regionu łódzkiego”

HISTORII FARMACJI

pl. Wolności 2, tel. 42 632 17 15

Czynne: pn.-pt. 9-16

w pozostałe dni po uzgodnieniu tel.

Bilety: 6 zł i 3 zł
grupowy (pow. 10 osób) - 20 zł

Wystawa stała:

- Odtworzone wnętrze apteki z przełomu XIX i XX wieku

Wystawa czasowa:

- „100-lecie I Zjazdu Aptekarzy Królestwa Polskiego w Łodzi 1912-2012” (od 18 V)

Inne wydarzenia:

- Noc Muzeów (19/20 V g. 18-01)

HISTORII MEDYCYN

Uniwersytetu Medycznego

ul. Żeligowskiego 7/9, tel. 42 639 32 70

Czynne: pn., śr., pt. 9-13, wt., czw. 12-16
(wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Historia wojskowej służby zdrowia”
- „Marian Garlicki. Pierwszy rektor WAM”

KSIĄŻKI ARTYSTYCZNEJ

ul. Tymienieckiego 24

tel. 502 62 64 66

Czynne: po wcześniejszym kontakcie telefonicznym

Prowadzą: J. i P. Tryznó

Stała ekspozycja:

Kolekcja starych maszyn i matryc drukarskich. Artystyczne książki autorstwa Jadwigi i Pawła Tryznów

Wystawy czasowe:

- Inge Hondebrink „Łódź - portret wielokrotny” (w ramach Fotofestiwalu) 10-20 V
- Jakub Kaja „Obecność” - wystawa plakatów (w ramach akcji „Zecernia na płocie”) 19 V - 20 V

- Noc Muzeów (19/20 V)

KINEMATOGRAFII

pl. Zwycięstwa 1, tel. 42 674 09 57

Czynne: wt. 10-17, śr., pt. 9-16,
czw. 11-19, sob., n. 11-18

Bilety: 8 zł i 5 zł
(we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Cud ożywionej fotografii. Zabytki techniki filmowej” • „Rówieśnik kinematografu. Magia seansów w fotoplastikonie” • „Scheiblerowie. Dzieje rodu”

Wystawy czasowe:

- „Jerzy Hoffman. Kino z historią w tle” - wystawa monograficzna (do 31 VIII)
- Anka Leśniak „Zarejestrowane” - instalacja wideo (do 6 V) - w ramach 4. Festiwalu *Sztuka i Dokumentacja*
- „Rysunki Andrzeja Wajdy” - wystawa odbitek graficznych oryginalnych prac autora 8 V - 30 VI
- Leszek Żebrowski „Sztuka plakatu” 9 V - 9 VI
- Bart Pogoda „Sudan. Portret kobiet” - fotografie (w ramach Fotofestiwalu) 11-27 V
- „Czy D” - zbiorowa wystawa fotografii w technice 3D w fotoplastikonie (w ramach Fotofestiwalu) 11-27 V
- Noc Muzeów (19/20 V g. 18-01) w programie m. in. projekcje w kinie Kinematograf

KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ MPK-ŁÓDŹ

ul. Wierzbowa 51, tel. 42 672 12 07

Czynne: pn.-czw. 10-18,
sob. 12 i 26 V g. 10-14

Bilety: 2,40 zł i 1,20 zł

Wystawa stała:

- Zabytkowe wagony tramwajowe, tablice pamiątkowe, rozkłady jazdy, katalog biletów okresowych, akcesoria konduktorskie i inne

Wystawa czasowa:

- Wystawa modeli tramwajów miejskich i podmiejskich autorstwa Wiktora Jarzyny (do 31 VIII)

MIASTA ŁODZI

ul. Ogrodowa 15, tel. 42 654 03 23

tel. 42 254 90 15

Czynne: pn. 10-14, wt., czw. 10-16, śr. 14-18,
sob. i n. 11-18

Bilety: 9 zł i 5 zł ; (w niedziele wstęp wolny)
Bilety łączne (do muzeum i galerii):
15 zł i 8 zł

Wystawy stałe:

- „Z dziejów Łodzi (historia, kultura, codzienność)” • „Triada łódzka - trzy wielkie społeczności: Polacy, Niemcy, Żydzi”

Panteon Wielkich Łodzian:

- Jan Karski • Władysław Reymont
 - Julian Tuwim • Artur Rubinstein
 - Jerzy Kosiński • Karl Dedecius
 - Marek Edelman i Alina Margolis
 - Aleksander Tansman
- (gabinet czasowo nieczynny)

Galeria Mistrzów Polskich:

- Bilety:** 10 zł i 5 zł
- Dzieła z kolekcji Krzysztofa Musiała
 - „Odbicie w lustrze. Autoportrety artystów polskich w grafice i rysunku XVIII - XX w.” (do 10 V) - w *Aneksie Jednego Mistrza*
 - „Bolesław Biegas (1877-1954) - mistrz auto-kreacji” (od 23 V) - wystawa malarstwa i rzeźby w *Aneksie Jednego Mistrza*

Wystawy czasowe:

- „Uwikłane w pleć. Wystawa fotografii z kolekcji Joanny i Krzysztofa Madelskich” (12 V - 28 VI) - w ramach 11. *Międzynarodowego Festiwalu Fotografii w Łodzi - Fotofestiwal 2012*
- „Bursztynowy brzeg Rosji” - wystawa przygotowana przez Kaliningradzkie Obwodowe Muzeum Bursztynu (17 V - 30 VI)

Inne wydarzenia:

- Noc Muzeów (19/20 V g. 18-01)

Oddział Kultur i Tradycji Wyznaniowych pl. Wolności 2, II piętro, tel. 42 250 51 31

Czynne: wt. śr. pt. 10-16, czw. 11-19, n. 10-14

Bilety: 4 zł i 2 zł

(w czwartek wstęp wolny dla indywidualnych zwiedzających)

Wystawa stała:

- „Łódź katolicka”

Wystawa czasowa:

- „Łódź wielu wyznań i kultur” - wystawa fotografii *

Inne Wydarzenia:

- Noc Muzeów (19/20 V g. 18-01)

MUZEUM KANAŁU „DĘTKA”

pl. Wolności 2, tel. 42 250 90 11

Czynne: czw.-pt. 11-19, sob.-n. 12-20, pn.-śr. nieczynne

Bilety: 5 i 3 zł do kupienia w kamienicy przy pl. Wolności 2

- Noc Muzeów (19/20 V g. 18-01)

MUZEUM SPORTU I TURYSTYKI

ul. ks. Skorupki 21

tel. 42 636 83 58

Czynny: pn., śr., pt. 9-15, czw. 11-19

Bilety: 4 zł i 2 zł

Wystawa stała:

- „Z dziejów łódzkiego sportu i turystyki”

Wystawy czasowe:

- Projekt wystawienniczy „Łódź w górach - góry w Łodzi” (do 8 VI):

- „20 lat karawany do marzeń Wandy Rutkiewicz”
- „30 lat Studenckiego Koła Przewodników Beskidzkich w Łodzi”

OSWIATY ZIEMI ŁÓDZKIEJ

ul. Wółczańska 202

Wydział Zbiorów Specjalnych PBW

tel. 42 678 55 46

Czynne: pn.-pt. 10-14

Wystawa stała:

- „Oświata łódzka końca XIX i początków XX w.”

Wystawa czasowa:

- „Dawne cenzurki szkolne” (do 31 X)

PAPIERU I DRUKU PŁ

ul. Wółczańska 223, tel. 42 631 28 58

Czynne: wt.-pt. 9-16

Prowadzi: R. Uljański

Wystawy stałe:

- „Historia druku”
- „Historia papieru”

Dom Papiernika (na terenie skansenu przy Centralnym Muzeum Włókiennictwa)
czynny: sob., n. 11-16

Wystawa czasowa:

- Marta Gołąb „Wycinanka żydowska” (19 V - 13 VI)

PRZYRODNICZE UL

Park Sienkiewicza, tel. 42 665 54 90

Czynne: wt.-pt. 10-17, sob.-n. 10-13.30

Bilety: 5 zł i 3 zł

(w czwartki wstęp wolny)

Wystawa stała:

- „Sieć życia - zróżnicowanie form w królestwie zwierząt”

Wystawa czasowa:

- „Antarktyda - wyprawy naukowe Uniwersytetu Łódzkiego” *

MUZEUM SZTUKI

ms

GMACH GŁÓWNY

ul. Więckowskiego 36

tel. 42 633 97 90

nieczynne do końca 2013 r.

ms²

ul. Ogrodowa 19

Czynne: wt. 10-18, śr.-n. 12-20

Kawiarnia: pn. 11-19, wt.-n. 11-21

Księgarnia: pn. 11-19, wt.-n. 11-20

Bilety: 8 zł i 5 zł (wystawy: stała i czasowa)
 4 zł i 3 zł (wystawy czasowe)
 (w czwartki wstęp wolny)

Wystawa stała:

- „Kolekcja sztuki XX i XXI wieku”

Wystawa czasowa:

- Noc Muzeów
 19/20 V g. 18-01
- „Dźwięki elektrycznego ciała. Eksperymenty w sztuce i muzyce w Europie Wschodniej 1957-1984”
 (25 V - 26 VIII)

Pałac Herbsta

ul. Przędzalniana 72, tel. 42 674 96 98

Galeria Sztuki Dawnej:

Prezentacja dzieł z kolekcji sztuki polskiej i europejskiej.

Czynna: wt.-n. 12-19

Bilety: 8 i 5 zł

TRADYCJI NIEPODLEGŁOŚCIOWYCH

ul. Gdańska 13

tel. 42 632 71 12

Czynne: pn., wt., śr. 9-17, czw. 11-18, sob. n. 9.30-16 - *wstęp wolny*, dla grup zorganizowanych - 30 zł (z przewodnikiem)

Wystawy stałe:

- „Więzienie przy Długiej (Gdańskiej) w Łodzi 1885-1953”
 - „Drogi do Niepodległej 1791-1921”
- Wystawy czasowe:**
- „Najnowsze zabytki w kolekcji Muzeum Tradycji Niepodległościowych” *
 - „Pocztówka orężem w walce o niepodległość. Obudzić ducha w narodzie” (do 20 V)

ODDZIAŁ MARTYROLOGII RADOGOSZCZ

ul. Zgierska 147, tel. 42 655 36 66

Czynne: wt., śr., pt. 9-17, czw. 9-18, sob. 10-16, n. 11-17

wstęp wolny,

dla grup zorganizowanych (z przewodnikiem) - 30 zł

Wystawy stałe:

- „Radogoszcz 1939-1945” • „Łódź i Ziemia Łódzka w latach wojny i okupacji 1939-1945”

Wystawy czasowe:

- „Malarstwo jeńców wojennych” *
- „Kobiety w Polskich Siłach Zbrojnych” *

ODDZIAŁ STACJA RADEGAST

al. Pamięci Ofiar Litzmannstadt Ghetto 12
 tel. 42 291 36 27

Czynne: pn. wt. 9-17, śr., czw. 10-18, sob., n. 10-16

wstęp wolny

Wystawy stałe:

- Listy transportowe • Kufer rodziny Schwarzwów - austriackich Żydów
- „I skrzypce przestały grać...” - wystawa dla upamiętnienia Romów, którzy zginęli w obozie w Łodzi i w Chełmnie nad Nerem - w budynku dawnej kuźni przy ul. Wojska Polskiego 84

po wcześniejszym telefonicznym umówieniu

Wystawa czasowa:

- „Żydzi zachodnioeuropejscy. W 70. rocznicę deportacji” (do połowy roku)

WŁÓKIENICTWA

ul. Piotrkowska 282

tel. 42 683 26 84

Czynne: wt., śr., pt. 9-17, czw. 11-19, sob., n. 11-16

Bilety: 10 zł i 6 zł

Wystawy stałe:

- Narzędzia i maszyny włókiennicze
- „Dawne zakłady Ludwika Geyera 1828-2002”
- Rekonstrukcja tkalni z przełomu XIX/XX w.
- „Z modą przez XX wiek”
- „Tylko tkanina?” - współczesna tkanina artystyczna (do 11 XI 2012)

Wystawy czasowe:

- „Prezentacja kolekcji zabytkowych włazów” (do 7 V)
- „Futurotextiles. Zaskakujące tekstylia, design i nowoczesne technologie” (do 20 V)
- „10 lat Otwartej Wystawy” (do 3 VI)
- „Harnam od podszewki. Kostiumy ludowe Zespołu Pieśni i Tańca Harnam” (26 IV - 26 VIII)
- „Pasiak - polski styl wzornictwa ludowego” (do 4 XI)
- „Z nici Ariadny” - 4. edycja Ogólnopolskiej Wystawy Rękodzieła Artystycznego (10 V - 2 IX)

SKANSEN ŁÓDZKIEJ ARCHITEKTURY DREWNIANEJ:

Czynny: w dniach i godz. pracy muzeum Zwiedzanie (bez przewodnika) bezpłatne

- rekonstrukcja wnętrz mieszkańców robotniczych z lat 20. i 30. XX w. oraz Izba warsztatowa w Domu Tkacza

W Domu Papiernika wystawy Muzeum Papieru i Druku PŁ:

- „Przekorna Trupa Stasia Straszydło”
- „Drukarnie łódzkie do roku 1918. Zarys dziejów”

• WOJEWÓDZTWO •

BEŁCHATÓW

MUZEUM REGIONALNE

ul. Rodziny Hellwigów 11

tel. 44 633 11 33

Czynne: wt.-pt. 10-17, n. 11-18

Bilety: 3 zł i 1,50 zł

(w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Wnętrza dworskie z przeł. XIX i XX w.”
- „Historia miasta i regionu” • Salon Tradycji Niepodległościowych • „Pradzieje regionu” • „Z dziejów Bełchatowa - trzy religie”

Wystawy czasowe:

- „Sztuka ludowa Podlasia” - wystawa ze zbiorów Muzeum Podlaskiego w Białymstoku (do 6 V)
- „Biżuteria Gotów” - wystawa ze zbiorów Muzeum Archeologicznego w Poznaniu (do 6 V)

BRZEZINY

MUZEUM REGIONALNE

ul. Piłsudskiego 49, tel. 46 874 33 82

Czynne: pn.-pt. 9-16

Bilety: 5 zł (indywidualne) i 4 zł (grupowe)

(we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Dawne Brzeziny” • „Sławni ludzie związani z Brzezinami” • „Warsztat krawiectwa nakładczego z przełomu XIX/XX w.” • „Maszyny i urządzenia krawieckie”

GŁÓWNO

MUZEUM REGIONALNE

ul. Łowicka 74, tel. 42 719 16 75

Czynne: pn., wt., śr., pt. 8-14,

czw. 13-19

Bilety: 2 zł i 1 zł

Wystawy stałe:

- „Historia Główna. Izba Ludowa”
- „Głowno w latach międzywojennych”

KROŚNIEWICE

MUZEUM IM. JERZEGO

DUNIN-BORKOWSKIEGO

pl. Wolności 1, tel. 24 252 33 47

Czynne: wt.-pt. 9-16, sob. i nd. 9-17,

w dni poświęcone nieczynne

Bilety: 5 zł i 3 zł

Wystawy stałe:

- Pokój kolekcjonera • Sala gen. Władysława Sikorskiego • Sala portretowa • Salonik Biedermeyera • Dawna stajnia i wozownia
- „Współcześni kolekcjonerzy polscy”

KUTNO

MUZEUM REGIONALNE

pl. Piłsudskiego 20

tel. 24 254 79 64

Czynne: pn.-n. 10-16, w soboty nieczynne

Bilety: 5 zł i 2,5 zł

(w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Rzeźba po kutnowsku” • „Kutno w czasie i w przestrzeni” • „Bitwa nad Bzurą”

Wystawy czasowe:

- Jan Kanty Pawluśkiewicz „Eteryczny realizm” - malarstwo (7 V - 3 VI)
- „150 lat kolei w Kutnie” (15 V - 15 VI)

MUZEUM BITWY NAD BZURĄ

Park Wiosny Ludów

tel. 24 253 31 41

Czynne: wt.-n. 10-16

Bilety: 5 zł i 2,5 zł

(w niedziele wstęp wolny)

Wystawa stała:

- „Bitwa nad Bzurą”

LIPCE REYMONTOWSKIE

MUZEUM IM. W. S. REYMONTA

ul. Wiatraczna 10

tel. 46 831 61 12

Czynne: wt.-pt. 9-16, sob. 10-16, n. 11-17

Bilety: 3 zł i 2 zł

(w soboty wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Tradycje lipieckie” • „Wnętrza manufaktury włókienniczej” • „Z dziejów manufaktury rodziny Winkłów w Lipcach 1889-1974” • „Chłopi W. S. Reymonta w rzeźbie Ewy Soski”

ŁĘCZYCA

MUZEUM W ŁĘCZYZY

ul. Zamkowa 1, tel. 24 721 24 49

Czynne: śr.-pt. 10-16, sob., n. i święta 10-15”

w dni poświęcone nieczynne

Bilety: 7 zł i 3,5 zł

(w czwartki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Pradzieje regionu łęczyckiego” • „Zamek królewski w Łęczycy XIV-XX w.” • „Wyposażenie dworów podłęczyckich XVII-XX w.” • „Rzemiosło i sztuka ludowa regionu łęczyckiego” • „Diabeł Boruta w ludowych rzeźbach i legendach”

ŁÓWICZ

MUZEUM W ŁÓWICZU

Stary Rynek 5/7

tel. 46 837 39 28

Czynne: wt.-n. 10-16

Bilety: 9 zł i 5 zł

Skansen przy muzeum: czynny jak muzeum

Bilety: 5 zł i 3 zł; 2 zł spacerowy

Skansen w Maurzycach: czynny codziennie

w g. 9-16 (1-30 IV)

Bilety: 8 zł i 5 zł, 3 zł spacerowy

Wystawy stałe:

- „Sztuka baroku w Polsce” • „Etnografia Księstwa Łowickiego”

▀ NIEBORÓW

MUZEUM W NIEBOROWIE I ARKADII Pałac Radziwiłłów, Manufaktura majoliki artystycznej, Park w Arkadii-Nieborowie
tel. 46 838 56 35

Czynne: pn.-n. 10-18 (1 V - 30 VI)

park od g.10 do zmierzchu przez cały rok

Bilety: 18 zł i 7 zł pałac i park w Nieborowie (sam park 7 zł i 5 zł), Arkadia: 7 zł i 5 zł

▀ OPOCZNO

MUZEUM REGIONALNE

pl. Zamkowy 1, tel. 44 755 23 19

Czynne: pn., śr.-pt. 7.30-15,

wt. 7.30-16, sob. 10-16

Bilety: 3 zł i 2 zł

Wystawy stałe:

- „Początki Opoczna” • „Opoczyńska rzeźba ludowa” • „Rekonstrukcja wnętrza chaty opoczyńskiej” • „Opoczyński strój ludowy” • „I i II wojna światowa na ziemi opoczyńskiej”

Wystawa czasowa:

- „Życie po japońsku. Japońskie przedmioty użytkowe, stroje i broń” - ze zbiorów Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi (do 20 VI)
- Noc Muzeów 19/20 V

▀ OPORÓW

MUZEUM W OPOROWIE

tel. 24 285 91 22

Czynne: pn.-pt. 10-16, sob. i n. 10-17

Bilety: 8 zł i 5 zł

Wystawa stała:

- „Wnętrze dworskie”

▀ OŻARÓW

MUZEUM WNĘTRZ DWORSKICH

Oddział Muzeum Ziemi Wieluńskiej Mokrosko, tel. 43 841 17 24

Czynne: wt.-pt. 9-15.30,

sob.-n. 12-15.30, w dni poświęczone nieczynne

Bilety: 3,50 zł i 2,50 zł

(w niedziele wstęp wolny)

Wystawa stała:

- „Wnętrze dworskie XVIII-XIX wieku”

▀ PABIANICE

MUZEUM MIASTA PABIANIC

Stary Rynek 1/2

tel. 42 215 39 82

Czynne:

wt., czw. 10-15, śr., pt. 10-18,

sob. 10-14, pierwsza niedz. m-ca 10-14

Bilety: 3 zł i 1,5 zł, 6 zł - rodzinny

(w piątek wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- Spotkanie z archeologią • „Kowalstwo - ginący zawód” • „Henryk Debich - dyrygent, kompozytor, muzyk, pabianiczanie” • „Symbol miasta. Oblicza dworu” • Alkierz Jana Szulca • „Św. Maksymilian Maria Kolbe, franciszkanin, założyciel Rycerstwa Niepokalanej i Niepokalanowa, patron Pabianic” • „Pozdrowienia z Pabianic. Miasto na starej pocztówce” • „Historyczne wnętrza dworu” - meble i malarstwo • „W chłopskiej zagrodzie. Kultura materialna w tradycyjnej społeczności wiejskiej okolic Pabianic” • „Fauna Polski”

Wystawy czasowe:

- „Rafał Nagiecki - grafika, fotografia” (do 7 V)
- „Olimpijka z Pabianic” *
- „Michał Szmidt - hiperizm retrospekcja - malarstwo, poezja” otwarcie 19 V g. 18

Inne wydarzenia:

- Koncert z cyklu „Muzyka w zacnym dworze” 23 V g. 18

▀ PIOTRÓW TRYBUNALSKI

MUZEUM OKRĘGOWE

pl. Zamkowy 4

tel. 44 646 52 72

Czynne: wt., pt. 10-17, śr., czw., n. 10-15

sob. 10-16, w dni poświęczone nieczynne

Bilety: 2 zł i 1 zł

Wystawy stałe:

- „Pradzieje ziemi piotrkowskiej” • „Historia miasta Piotrkowa Trybunalskiego” • „Broń biała i palna” • „Wnętra renesansowe i barokowe z XVI, XVII w.” • „Wnętra reprezentacyjne z XVI-XIX w.” • „Kolekcja numizmatów polskich z XX w.” • „Kolekcja portretu polskiego z XVII i XIX w.” • „Z naszej wsi...” - wystroj i wyposażenie izby wiejskiej

Wystawa czasowa:

- „Najciekawsze numizmaty w zbiorach piotrkowskich kolekcjonerów” (do 10 V)

Inne wydarzenia:

- I Piotrkowska Giełda Staroci (6 V g. 7-15)

▀ PRZEDBÓRZ

MUZEUM LUDOWE

ZIEMI PRZEDBORSKIEJ

ul. Kielecka 9, tel. 44 781 50 80

Czynne: wt.-pt. i n. 10-13

Bilety: 3,5 zł i 1,5 zł

Wystawa stała:

- „Dawna wieś ziemi przedborskiej”

▀ RADOMSKO

MUZEUM REGIONALNE

ul. Narutowicza 1, tel. 44 683 56 51

Czynne: pn.-pt. 10-16, n. 10-18,

1, 2, 3 V 10-18

Bilety: 4 zł i 2 zł

(w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Pradzieje ziemi radomszczańskiej” • „Zbiory sztuki w radomszczańskim muzeum” • „Życie wsi radomszczańskiej na przełomie XIX i XX w.” • „Z dziejów Radomska”

Wystawa czasowa:

- „Z Torunia do gwiazd. Opowieść o Mikołaju Koperniku” - wystawa ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu (do 31 V)
- „Samotnik z Radomska” - fotografie Edmunda Osterłoffa z kolekcji Muzeum Narodowego we Wrocławiu (do 6 V)
- Stanisław Imieninski „Noworadomsk - miasto moich dziadków” - malarstwo (od 19 V)
- Noc Muzeów (19/20 V)

▀ RAWA MAZOWIECKA

MUZEUM ZIEMI RAWSKIEJ

ul. Łowicka 26, tel. 46 814 45 69

Czynne: pn.-pt. 10-15, sob. 10-14

Bilety: 3 zł i 2 zł

(w soboty wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Tradycyjna izba chłopska rejonu rawskiego”
- „Salonik babuni z przełomu XIX i XX wieku”

Wystawy czasowe:

- „Wyniki badań archeologicznych prowadzonych w ramach budowy obwodnicy miasta Rawy Mazowieckiej w rejonie Zamku Książąt Mazowieckich” (od 11 V)
 - „Legenda o diable Borucie” - rozstrzygnięcie konkursu plastycznego i wystawa pokonkursowa (druga połowa maja)
- Inne wydarzenia:**
- Kiermasz staroci i wikliny (20 V g. 9-17 - teren wokół Baszty Książąt Mazowieckich)

▀ SIERADZ

MUZEUM OKRĘGOWE

ul. Dominikańska 2

tel. 43 827 16 39

Czynne:

wt. 10-18, śr.-pt. 10-16, sob., nd. 10-15,

w dni poświęczone nieczynne

Bilety: 4,5 zł i 2,5 zł

(we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Historia Sieradza i jego okolic” • „Kultura wsi sieradzkiej z przełomu XIX i XX w.” • „Regionaliści sieradzcy z XIX i XX w.” • „Życie ludzi w pradziejach”

Wystawy czasowe:

- „50 lat od premiery filmu *Krzyżacy*” (do 6 V - ul. Rynek 1)

- „Nowe oblicza sieradzkiej rzeźby ludowej” (od 19 V)
- „Liście wczoraj i dziś” - wystawa ze zbiorów Muzeum Ziemi PAN w Warszawie i zbiorów prywatnych Ewy Rudowskiej (od 19 V)
- Noc Muzeów (19/20 V)

SKIERNIEWICE

IZBA HISTORII SKIERNIEWIC

ul. św. Floriana 4
tel. 46 833 44 71

Czynne: wt., pt. 10-17, śr.-czw. 8-16, sob., n. 10-13, w dni poświęczone nieczynne (w wszystkie dni wstęp wolny)

Wystawa stała:

- „Historia miasta od 1359 r.”

Wystawa czasowa:

- „Moja przygoda w Muzeum” - wystawa pokonkursowa XXXIV Międzynarodowego Konkursu Plastycznego Dla Dzieci i Młodzieży (od 25 V)

Inne wydarzenia:

- „Spacer po Skierniewicach” - cykl wędrówek po mieście (6 V g. 11)
- Spotkanie z Henrykiem Wrożyńskim, aktorem, reżyserem i poetą (11 V g. 17)
- Koncert szwedzkiego duetu DRAM (Erik Ask-Upmark/Anna Rynefors) w ramach XIX Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Odnalezioniej (18 V g. 18)

SULEJÓW-PODKLASZTORZE

KAPITULARZ PRZY KOŚCIELE

PW. ŚW. TOMASZA

ul. Opacka 13, tel. 44 61 62 584

Czynne: pn.-sob. 9-17 (przerwa 13-13.45), niedz. 13-17

(w wszystkie dni wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Historia Opactwa Cystersów” • „Stary Sulejów w oparciu o badania archeologiczne”

TOMASZÓW MAZOWIECKI

MUZEUM W TOMASZOWIE MAZ.

ul. POW 11/15

tel. 44 724 48 48

Czynne: wt.-n. 10-15.45, w dni poświęczone nieczynne

Bilety: 3 zł i 2 zł, 6 zł (rodzinny)

(w soboty wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Życie, tradycje i zwyczaje doroczne zachowane w kulturze ludowej regionu rawsko-opoczyńskiego” • „Fauna środkowego dorzecza Pilicy” • „Od osady górniczo-hutniczej do wielkiego ośrodka przemysłu włókienniczego” • „Tomaszowianie w powstaniach narodowych i wojnach światowych” • „Obrządek pogrzebowy w środkowym dorzeczu Pilicy od drugiego tysiąclecia p.n.e do III w. n.e.”

Wystawy czasowe:

- „Monidło. Jarosław Luteracki” (do 20 V)
- „Liga Morska i Rzeczna w Tomaszowie Mazowieckim” (od 10 V)
- „Zwierzęta Czarnej Afryki” (od 25 V)

Inne wydarzenia:

- Noc Muzeów (19/20 V)

TUBADZIN

MUZEUM WALEWSKICH - ODDZIAŁ

MUZEUM OKRĘGOWEGO W SIERADZU 98-285 Wróblew, tel. 43 821 37 26

Czynne: wt.-pt. 9-15, n. 10-15

Bilety: 5 zł i 3 zł

(we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Wnętrza dworskie z przelomu XIX i XX w.” • „Galeria portretów rodu Walewskich XVII-XIX w.” • w parku: „Oficyna dworska z II poł. XIX w.”

WARTA

MUZEUM MIASTA I RZEKI WARTY

ul. 20 stycznia 26

tel. 43 829 41 78

Czynne: pn.-pt. 9-15, sob. 10-13;

w sob. i niedz. na zgłoszenia

Bilety: 2 zł i 1,50 zł

(w środy wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Historia Warty i okolic” • „Wnętrze pokoju mieszczańskiego z przelomu XIX i XX wieku” • „Galeria sławnych ludzi urodzonych w Warcie lub związanych z miastem”

WIELUŃ

MUZEUM ZIEMI WIELUŃSKIEJ

ul. Narutowicza 13

tel. 43 843 43 34

Czynne:

wt., pt. 9-16, śr., czw. 9-15.30, sob. 9-14, n. 11-16, w dni poświęczone nieczynne

Bilety: 3,5 zł i 2,5 zł

(w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Pradzieje ziemi wieluńskiej”
- „Życie codzienne wsi wieluńskiej na pocz. XX w.”
- „Tragedia Wieluń - 1 września 1939 r.”

Wystawy czasowe:

- „Z biegiem Warty - Kamion 2011” - wystawa poplenerowa (do 6 V)
- „Dzieje i blask bursztynu” (do 30 IX)
- „Tajemnice Czarnego Łądu” (od 20 V)

WOLBÓRZ

POŻARNICZE CENTRUM HISTORYCZNO-EDUKACYJNE ZIEMI ŁÓDZKIEJ

ul. Modrzewskiego 15

tel. 44 616 43 80, 669 555 215

Czynne: wt. 10-14, śr., pt. 11-13, n. 10-12 i 16-18, w święta nieczynne

Bilety: 3 zł i 2 zł (we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- Sprzęt strażacki • Stare dokumenty • Zabytkowe wozy • Zbiory sztuki ludowej • Ekspozycje archiwalne i regionalne z XI i XII w.

ZDUŃSKA WOLA

MUZEUM HISTORII MIASTA

ul. S. Prawdzic Złotnickiego 7

tel. 43 823 48 43

Czynne: (1 IV - 30 IX)

pn., wt., śr. 8-16, czw. 8-17, pt. 8-18, sob. 10-13, niedz. 15-18

święta po wcześniejszym zgłoszeniu

Bilety: 6 zł i 4 zł

Wystawy stałe:

- „Rodowód miejski przemysłowej Zduńskiej Woli” • „Salon mieszczański z przelomu XIX i XX w.” • „Sylwetki niepospolitych zduńskowolan” • „W dawnej zduńskowolskiej aptece” • „Izba tkacka” • „Gmina żydowska w Zduńskiej Woli - obecność i zagłada”

Inne wydarzenia:

- Noc Muzeów (19/20 V g. 18-24)

MUZEUM – DOM URODZIN

ŚW. MAKSYMILIANA MARII KOLBEGO

ul. M.M. Kolbego 9

tel. 43 824 78 29

Czynne: śr.-n. 10-12 oraz 14.30-16.30

Wstęp wolny

ZGIERZ

MUZEUM MIASTA ZGIERZA

pl. Dąbrowskiego 21

tel. 42 716 37 92

Czynne: wt., śr., pt. 10-15.30, czw. 10-18, n. 10-16

Bilety: 4 zł i 2 zł

(w niedziele wstęp wolny)

Wystawa stała:

- „Kruszówka - wnętrza mieszczańskie z przelomu XIX i XX w.” • „Dzieje Zgierza” • „Dziecięcy świat, zabawki z dawnych lat”

Wystawy czasowe:

- „Zbrodnie niemieckie na ziemi łódzkiej w czasie II wojny światowej” (do 13 V)
- „Władysław Rząd - malarstwo, grafika, rysunek, rzeźba” (od 17 V)
- „Góry moje - Piotr Tolłoczko” - fotografie (od 19 V)

* Informacja o terminach w placówce

MIEJSKA GALERIA SZTUKI

BAŁUCKA

Stary Rynek 2, tel. 42 657 58 52

Czynna: wt.-pt. 12-17, sob.-n. 12-16

- „Impresje z Toskanii” - projekt studentów Pł (do 27 V)

GALERIA 113

ul. Piotrkowska 113, tel. 42 632 24 16

Czynna: pn.-pt. 11-18, sob. 11-17

- „Między intelektualnością a zmysłowością”: Zbigniew Dudek, Mariusz Łukawski, Marek Wagner (do 27 V)

OSRODEK PROPAGANDY SZTUKI

Park im. H. Sienkiewicza
tel. 42 674 10 59

Czynny: wt., śr., pt. 11-18, czw. 11-19, sob.-n. 11-17

- „Obraz malarstwa” - Małgorzata Borek, Dariusz Fiet, Aleksandra Gieraga, Wojciech Leder, Robert Rabięga (do 20 V)
- Noc Muzeów (19/20 V g. 18-01)
- „Europejski plakat na przełomie XX i XXI w.” (31 V - 26 VIII)

ADI ART

ul. Piotrkowska 60, tel. 42 630 31 58

Czynna: pn.-pt. 11-18

Prowadzi: **M. Soldon** i **M. Królkowska**

- Wystawa po plenerze w Budach Lucieńskich otwarcie 5 V g. 19

AMCOR

ul. Aleksandrowska 55, tel. 42 61 38 138

Czynna: *po uprzednim kontakcie telefonicznym*

Prowadzi: **W. Warzywoda**

- Dariusz Kaca - grafika (maj - czerwiec)

ASP

ul. Wojska Polskiego 121, tel. 42 254 75 98

Czynna: pn.-pt. 9-15

Galeria **KOBRO**

- Wystawa pokonkursowa 28. Konkursu im. W. Strzemińskiego - Sztuki Piękne (do 6 V)
- Wystawa pedagogów Wydziału Grafiki i Malarstwa ASP w Łodzi (10-22 V)
- Wystawa plakatów Romana Cieślęwicz 25 V - 10 VI

Galeria **ODNOWA**

- Kacper Ziółkowski - malarstwo (do 3 V)
 - Magdalena Kacperska - malarstwo (10-24 V)
- Studencka Galeria Wydziału Sztuk Wizualnych - **WOLNA PRZESTRZEŃ**

- Wojciech Kaleta - malarstwo (do 10 V)
- Wystawa „Dziedzictwo” (11-31 V)

ATLAS SZTUKI

ul. Piotrkowska 116, tel. 42 632 77 50

Czynna: wt.-pt. 11-20, sob., n. 11-17

Prowadzi: **J. Michalak**

- Joseph Beuys - prace wideo ze zbiorów Joseph Beuys Medien-Archiv w Berlinie (11 V - 24 VI)

EUROPEJSKIE CENTRUM KULTURY LOGOS

ul. M. Skłodowskiej-Curie 22

tel. 42 637 65 45

Czynna: pn.-sob. 16-18,

niedziela po mszach św.

Prowadzi: **ks. W. Sondka**

- Zbigniew Józwiak „Madonny” - linoryt otwarcie 6 V g. 12

FF - FORUM FOTOGRAFII

Łódzki Dom Kultury

ul. Traugutta 18, tel. 42 633 71 15

Czynna: wt.-sob. 14 -18

Bilety: 1 zł (w środy wstęp wolny)

Prowadzi: **M. Świątczak**

- Keymo „Lunatyzmy” - wystawa fotografii (w ramach Fotofestiwalu) otwarcie 12 V g. 18.30 (do 23 VI)

FORUM przy ŚFK

ul. Roosevelta 17, tel. 42 636 68 38

Czynna: pn.-pt. 10 -18

- Marta Strzoda - fotografie (w ramach Fotofestiwalu)

otwarcie 8 V g. 20

FOTOGRAFII ŁTF

ul. Piotrkowska 102, tel. 42 633 09 82

Czynna: pn.-pt. 10-18, sob. 10-14

• Eugeniusz Haneman „Déjà vu”

otwarcie 8 V g. 18.30 (do 28 V)

• „Kobiety fotografują” - (od 29 V)

GALERYJKA OLIMPIJKA Galeria fotografii

ul. Piotrkowska 132

tel. 42 639 97 65

Czynna: pn.-pt. 10-18, sob. 9-13

Prowadzi: **K. Kurowski**

- Liliana Adamczewska - „Struktury, faktury” (do 9 V)
- „6/9” - wystawa ŁTF (10 V - 12 VI)

IMAGINARIUM

Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18

tel. 42 633 71 15

Czynna: wt.-sob. 14-18

Bilety: 1 zł (w środy wstęp wolny)

Prowadzi: **M. Świątczak**

- Vladimir Birgus (w ramach Fotofestiwalu) otwarcie 12 V g. 19 (do 9 VI)

IN BLANCO

BOK „Lutnia”

ul. Łanowa 14, tel. 42 652 62 27

Czynna: pn.-pt. 9-18

Prowadzi: **A. Wierzbowska**

- Mariusz Federowicz, Marcin Kujanek „Shanghai Street” - fotografie otwarcie 11 V g. 18.30 (do 6 VI)

KREDENS

ul. Piotrkowska 17, klatka D, II piętro
tel. 884 324 330

Czynna: pn.-wt. 13-18, śr. 10-19,

czw.-pt. 10-18

Prowadzi: **M. Konka**

- Maja Koman „7” - malarstwo i fotografia otwarcie 19 V g. 18 (do 30 V)
- 19 V g. 21 - koncert Mai Koman

ŁÓDŹ ART CENTER

ul. Tymienieckiego 3, tel. 42 684 20 95

Czynne: pn.-pt. 10 -16

Dyrektor: **K. Candrowicz**

Dyrektor artystyczny: **J. Głowacki**

- 11. Międzynarodowy Festiwal Fotografii (10-20 V)

Willa Grohmana, ul. Tylna 9/11

Czynne: 10 V 14-21 (wystawy od g. 18)

14-20 V 10.30-20 (wystawy od g. 11)

MANHATTAN

ul. Wigury 15, tel. 42 636 33 44

Czynna: pn.-pt. 11-18

Prowadzi: **K. Potocka**

- Konrad Smoleński „The End of Radio” - instalacja (do 12 V)
- Izabella Gustowska „Hybrydy czasoprzestrzeni” - instalacja multimedialna otwarcie 18 V g. 19 (do 8 VI)
- Noc Muzeów (19/20 V g. 19-01)

MŁODZIEŻOWA GALERIA DEBIUTÓW

przy CZP nr 1, ul. Zawiszy Czarnego 39

tel. 42 655 06 00

Czynna: pn.-pt. 9-20, sob. 10-14

Prowadzi: **P. Gmośński**

- Matylda Borczyńska „Nie-obecność” - fotografie (do 20 V)

NOWA

Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18

tel. 42 633 98 00 w. 208 i 288

Czynna: wt.-sob. 14-18

Bilety: 1 zł (w środy wstęp wolny)

Prowadzi: M. Świątczak

- Kaja Szechowsko - obiekty (do 5 V)
- „Ja, ty, my” - wystawa studentów Uniwersytetu Śląskiego w Opawie w Czechach (w ramach Fotofestiwalu)
- otwarcie 12 V g. 18 (do 23 VI)

OPUS

ul. Łąkowa 29, tel. 42 634 55 28

Czynna: pn.-pt. 9-17

Prowadzi: B. Dzieciol

- Maja Piotrowska - grafika (do 5 V)
- Karolina Halatek (w ramach Fotofestiwalu) 10 V - 10 VI
- otwarcie 14 V g. 19

PROMOCJI MŁODYCH

BOK „Rondo”, ul. Limanowskiego 366

tel. 42 651 50 30 w. 16

Czynna: pn.-pt. 9-16

Prowadzi: B. Jarmoliński

- „Oblicza Łodzi” - pokonkursowa wystawa fotografii (do 11 V)
- 22. Wystawa Rysunku i Malarstwa „Mój Teatr” (od 19 V)

RYNEK SZTUKI

ul. Wschodnia 69, tel. 42 630 47 79

Czynny: pn.-pt. 10-18, sob. 10-15

Prezes: W. Niewiarowski

- XIV Aukcja Promocyjna 19 V g. 12

WIDZEWSKA EKSLIBRISU

przy WDK „502”

ul. Gorkiego 16, tel. 42 673 35 99

Czynna: pn.-sob. 11-19

Prowadzi: M. Z. Wojalski

- „Juliusz Szczęsny Batura. Eklibrisy z lat 2007-2012” (do 4 VI)

ZIELONA 13

Klasztor OO. Dominikanów

ul. Zielona 13 (wejście od ul. Wólczańskiej)

Czynna: pn.-pt. 18-19.30

Prowadzi: o. T. Zamorski

- „Królowa śniegu - roztopy” - wystawa Aleksandry Adamczuk i Pauliny Nawrot*

ZPAP „NA PIĘTRZE”

ul. Piotrkowska 86, tel. 42 632 73 56

Czynna: pn., śr., pt. 11-15, wt., czw. 11-18

Prowadzą: G. Kalinowski

i M. Kapuścińska-Borkiewicz

- Adam Foltarż „Ziemio obiecana” - wystawa prac (do 7 V)
- Wystawa prac artystów warszawskich (23 V - 5 VI)

Ż

BOK „Na Żubardziej”

ul. Żubardzka 3, tel. 42 651 67 47

Czynna: pn.-pt. 9-15

Prowadzi: U. Issaieff

- „Moja ulubiona postać bajkowa” - wystawa pokonkursowa (do 7 V)
- „Jak to się robi” - wystawa prac studentów Wyższej Szkoły Sztuki i Projektowania w Łodzi (12-31 V)

137

przy Klubie Nauczyciela, ul. Piotrkowska

137/139, tel. 42 636 25 98

Czynna: pn.-pt., n. 10-20

• Ryszard Porębski „Dawno temu w Łodzi”

otwarcie 11 V g. 18 (do 31 V)

526

przy POS, ul. Krzemieniecka 2a

tel. 42 688 13 47

Czynna: pn.-pt., n. 10-19

- Jakub Wiejacki - rysunek i malarstwo (do 9 V)
- Jan Grobliński - fotografie otwarcie 11 V g. 18

• WOJEWÓDZTWO

BANK&DM

Bank Spółdzielczy, I piętro

Główno, ul. Młynarska 5/13,

tel. 502 171 636

Czynna: pn.-pt. 9-17

Prowadzi: D. Młynarczyk

- „Kobieta !!!” - wystawa zbiorowa (do 20 V)
- Wystawa prac przekazanych na VI Aukcję Twórczości Plastycznej Dzieci Niepełnosprawnych i Artystów Profesjonalnych (25 V - 15 VI)

KONSTANTYNÓW ŁÓDZKI

OGRÓD SZTUKI - Galeria Miejskiego

Ośrodka Kultury, ul. Jana Pawła II 9

tel. 42 211 62 89

Czynna: pn. 8-12, wt., czw. 10-18, śr. 12-18, pt. 8-16

Prowadzi: W. Przybyło-Cieślik

- IV Otwarty Plener Malarstwa Artystów Województwa Łódzkiego „Pejzaż malowany ziemi łódzkiej” (do 25 V)

ŁASK

POD KORABIEM, ul. 9 Maja 6

tel. 43 675 35 27

Czynna: pn.-pt. 8-18, sob. 9-14

Prowadzi: B. Trocka-Dąbrowa

- Edward Warowny „Holandia” - fotografie (27 IV - 31 V)

PIOTRKÓW TRYBUNALSKI

OŚRODEK DZIAŁAŃ ARTYSTYCZNYCH

ul. Dąbrowskiego 5 i ul. Sieradzka 8

tel. 44 733 93 88

Czynny: pn.-pt. 10-18, sob. 12-18, n. 14-18

Prowadzi: P. Gajda

- XIV Międzynarodowy Festiwal Sztuki INTERAKCJE (7-11 V)
- Anne Seagrave „Jestem” i Andrzej Dudek-Dürer „Kolo życia i śmierci” - wystawy w ramach festiwalu (od 7 V) - ul. Sieradzka 8
- Warsztaty „Graffiti sztuka miasta” - odsłona projektu realizowanego przez ŁDK (18 V)
- Młodzieżowa Majówka Artystyczna (18-31 V)
- Henryk Trojan - malarstwo (od 24 V) - ul. Sieradzka 8

SIERADZ

BWA, ul. Kościuszki 3

tel. 43 822 48 45

Czynna: wt.-pt. 10-18, sob.-n. 14-18

Prowadzi: M. Szymlet-Piotrowska

- Dominik Basnyk - malarstwo (do 12 V)
- Krzysztof Nowak - malarstwo otwarcie 18 V g. 18 (do 9 VI)

SKIERNIEWICE

BWA, ul. Reymonta 33

tel. 46 833 00 05

Czynna: wt.-pt. 11-17, sob.-n. 11-14,

Prowadzi: B. Walusiak

- Ewa Kubel-Zielińska „PORTFOLIO” - malarstwo (do 6 V)
- Barbara Guzik-Olszyńska, Agata Olszyńska „Wyobrażenia” - malarstwo, obiekty (11-27 V)

ZGIERZ

MOK, ul. Mielczarskiego 1

tel. 42 716 26 18

Czynna: pn.-pt. 10-18

- „Złota Paleta” - pokonkursowa wystawa prac dzieci (15-31 V)

STACJA NOWA GDYNIA

STACJA NOWA GDYNIA

Centrum Rekreacji Rodzinnej

ul. Sosnowa 1, tel. 42 714 21 21

Czynna: codziennie 7-23

Prowadzi: Z. E. Ślęzak

- Agnieszka Kołodziejczak „Kobiec-pejzaż” - malarstwo (do 1 VI)

* informacja o terminie w placówce

AKADEMIA MUZYCZNA im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

ul. Gdańska 32

tel. 42 662 16 00, 42 662 16 45

- SAXFEST 2012
w programie: koncerty i przesłuchania
II Międzynarodowego Konkursu
Saksofonowego
28 IV - 4 V
- KONCERT CHÓRALNY
w ramach 60. Sesji Musica Moderna
wyk. Chór Kameralny „Vivid Singers”
w programie: utwory M. Zielińskiego,
P. Łukaszewskiego, K. Grzeszczaka,
J. Świdra
6 V g. 19.15 - *Kościół oo. Bernardynów,
Łęczycza, ul. Poznańska 18A*
- WIECZÓR MUZYCZNY
wyk. Kamil Zawadzki - skrzypce
Hanna Holeksa - fortepian
w programie: utwory H. Wieniawskiego
i M. Ravela
7 V g. 18.15
- FORUM PERKUSJI
Koncert „Kobiety w świecie perkusji”
9 V g. 17
- SPOTKANIA Z MUZYKĄ
Wieczór operowy w wyk. studentów
Wydziału Wokalno-Aktorskiego
9 V g. 19 - *sala Towarzystwa Śpiewaczego
„Lutnia”, Zgierz, ul. Łęczycza 2a*
- WIOSNA Z FORTEPIANEM
wyk. studenci klasy fortepianu
14 V g. 18.15
- ORGANY, KLAWESYN I MUZYKA DAWNA
wyk. Magdalena Pilch - flet traverso
Ewa Rzeżeczka - klawesyn
16 V g. 18.15
- III Ogólnopolski Akademicki
Konkurs Kontrabasowy
21-23 V
- WIOSNA Z FORTEPIANEM
wyk. Wojciech Wołoszyn - fortepian
21 V g. 18.15
- KONCERT GITAROWY
wyst. studenci klas gitary i harfy AM
22 V g. 19
- WIECZÓR MUZYCZNY
wyk. Agnieszka Makówka - mezzosopran
Miroslaw Kłys - klarnet
Piotr Saciuk - fortepian
w programie: utwory M. Karłowicza
i J. Brahmsa
28 V g. 18.15

AKADEMICKI OŚRODEK INICJATYW ARTYSTYCZNYCH

ul. Zachodnia 54/56, tel. 42 633 26 41

- POLSKI FESTIWAL KONTAKT
IMPROWIZACJI
4-6 V
- PREZENTACJE SZTUKI
WSPÓŁCZESNEJ:
Twórczość Istvána Szabó
8 V g. 19
Twórczość Jerzego Skolimowskiego
29 V g. 19
- MUZYCZNE WSPOMNIENIE O...
Bulat Okudźawa
- recital Michała Wieczorka
9 V g. 19
- GALERIA FOYER
otwarcie wystawy malarstwa Jolanty Ekiert
15 V g. 18
- Spektakl Teatru Chorea „Bachantki”
16, 17 V g. 19
- Spektakl „Honeymoon” Maszy Boguckiej
19 V g. 19
- Noc Muzeów
19 V g. 21
- MUZYCZNE PODRÓŻE
Wieczór francuski „La vie en rose”
- recital Michała Wieczorka
21 V g. 19
- STUDIUM MUZYKI WSPÓŁCZESNEJ
Bogusław Schaeffer
22 V g. 19
- SPOTKANIA LITERACKIE
Spotkanie z Ryszardem Klimczakiem
24 V g. 18
- PODRÓŻE BEZ PRZEWODNIKA
Bangladesz
24 V g. 19
- Wiosenny koncert Sceny Piosenki AOIA
30 V g. 19

BAŁUCKI OŚRODEK KULTURY

Ośrodek Kultury „RONDO”

ul. Limanowskiego 166, tel. 42 653 36 45

- KLUB PODRÓŻNIKÓW I ODKRYWCÓW
„Roztocze wschodnie”
11 V g. 18
„Chiny Pld.-Wsch. - szlaki pielgrzymkowe
średniowiecza”
25 V g. 18
- ŚWIERSZCZYKOWE WIERSZYKI
Konkurs recytatorski dla dzieci
17 V g. 10
- POEZJA W RONDZIE
Wieczór poetycki Urszuli Dziekiej
19 V g. 18

Ośrodek Kultury „LUTNIA”

ul. Łanowa 14, tel. 42 652 62 27

- SPOTKANIA NIEZWYKŁE
„W pułapce Gestapo i NKWD.

Historia mojego życia” Michała Zammela
- spotkanie z Władysławem Zammelem
8 V g. 15.30

- ŚWIERSZCZYKOWE WIERSZYKI
Konkurs recytatorski dla dzieci
14 V g. 10
- DZIATWA 2012
33. Ogólnopolski Przegląd Teatrów
Dziecięcych i Młodzieżowych
23-26 V

Ośrodek Kultury „NA ŻUBARDZKIEJ”

ul. Żubardzka 3, tel. 42 651 67 47

- ŚWIERSZCZYKOWE WIERSZYKI
Konkurs recytatorski dla dzieci
15 V g. 10
- DZIATWA 2012
33. Ogólnopolski Przegląd Teatrów
Dziecięcych i Młodzieżowych
23-26 V

CENTRUM KULTURY MŁODYCH

ul. Lokatorska 13, tel. 42 684 24 02

- „Piramida Dobrej Woli”
impreza plenerowa propagująca twórczość
osób niepełnosprawnych
7 V g. 10-14 - *w Pasażu Schillera*
- Dyskusyjny Klub Filmowy
8, 15, 22, 29 V g. 17
- MINI PLAYBACK SHOW
Final Przeglądu Piosenki Dziecięcej
8 V g. 10
- MUZYCZNE OPOWIEŚCI ZE ŚWIATA
Przegląd Teatrzyków Przedszkolnych
10 V g. 10
- FILMY Z ŁODZI
XI Przegląd twórczości adeptów sztuki
filmowej
14-15 V
- SPOTKANIE ODDZIAŁU KARPACKIEGO
PTT: „Sycylia - dwa spojrzenia, z wody
i łądu”
otwarcie wystawy fotograficznej Aleksandry
Lesz i Ireny Wagner
17 V g. 18

FABRYKA SZTUKI

ul. Tymienieckiego 3, tel. 42 646 88 65

- Finalista Grand Prix Fotofestiwal 2012
prezentacja wystawy pokonkursowej
10 V g. 20 (do 22 VI)
- POGRAJKA ŁÓDZKA: Wywijasy
- promocja kultury ludowej
26 i 27 V

- MINISTERSTWO KREACJI
„Od pomysłu do realizacji. Między
komiksem a animacją” - spotkanie
warsztatowe z Krzysztofem Ostrowskim
31 V g. 18

GRUPA LITERACKA „CENTAURO”

Ośrodek Kultury „Górna”, ul. Siedlecka 1
tel. 42 684 66 47

- Prezentacja wierszy Moniki Brzozowskiej
7 V g. 17.15
- Spotkania poetyckie Kamili Czerwińskiej,
Magdaleny Cybulskiej
i Szymona Domagały-Jakucia
7 V g. 18.15
- Spotkanie z pisarzem Jackiem Głębskim
oraz wieczór poetycki Joanny Czajkowskiej
14 V g. 18
- Spotkanie autorskie Elżbiety Szaniawskiej
21 V g. 18.15
- Turniej Jednego Wiersza
21 V g. 19.15
- Spotkanie poetyckie Zdzisława Jaskuły
i Andrzeja Strąka
28 V g. 18
- „Nowe wiersze” - spotkanie poetyckie
Andrzeja Arczewskiego
28 V g. 19.30

Spotkania poza placówką:

- Spotkanie autorskie poety
Antoniego Dubieca
9 V g. 18 - *Klub Nauczyciela*,
ul. Piotrkowska 137
- Spotkanie autorskie Bogumili Jęcek, autorki
tomu poezji „Czarne koronki”
11 V g. 17.30 - *MBP Łódź-Górna*,
ul. Przybyszewskiego 46/48
- Spotkanie autorskie Ryszarda Klimczaka
16 V g. 17.15 - *MBP Łódź-Śródmieście*,
ul. Struga 14
- Spotkania autorskie
Alicji Mazan-Mazurkiewicz
i Henryka Zaslawskiego
22 V g. 17.17 - *MBP Łódź-Śródmieście*,
ul. Narutowicza 91
- Spotkanie autorskie grupy „Centauro” - *Klub*
„Rademenes”, ul. Piotrkowska 83

KLUB NAUCZYCIELA

ul. Piotrkowska 137, tel. 42 636 25 98

- „Absurdustra - próba Norwida”
Koncert Natalii Sikory
25 V g. 18
- SALON LIRYCZNY
„Łalka w niebie metafory, czyli o łalce
teatralnej, filmowej i domowej”
27 V g. 17

KOŚCIÓŁ EWANGELICKO-AUGSBURSKI PW. ŚW. MATEUSZA

ul. Piotrkowska 283

- NIEDZIELA Z MUZYKĄ
U ŚW. MATEUSZA
Recital organowy Karola Hilla
6 V g. 17

OŚRODEK KULTURY GÓRNA

ul. Siedlecka 1, tel. 42 684 66 47

XXIII WIOSNA ARTYSTYCZNA

- „Melodie naszej młodości”
- piosenki o miłości
9 V g. 17
- Koncert zespołu „Triada” z AM w Łodzi
11 V g. 17
- Otwarcie wystawy prac studentów ASP
w Łodzi oraz koncert
w wyk. Jana Przepałkowskiego
„Suita Hiszpańska” I. Albeniza
11 V g. 19
- Happening Wielokulturowej Akcji
Artystycznej „Mixer Kultury”
16 V g. 17 - *Kuferek Reymonta*,
ul. Piotrkowska 137/139
- „Dla Ciebie Mamo” - koncert Zespołu Tańca
i Piosenki „Akcent”
24 V g. 17

filia „Energetyk”

al. Politechniki 17

- Występ Kabaretu „Ostry Niezbyt Gardla”
11 V g. 18
- Występ Zespołu Tańca i Piosenki „Akcent”
17 V g. 17
- Finał Wielokulturowej Akcji Artystycznej
„Mixer Kultury”
18 V g. 19.15
- „Dwa brzegi” - koncert Lecha Dyblika
i Aleksieja Sieminiuszczewa
18 V g. 20
- „Koncert dla Mamy” - występ zespołów
ośrodka
26 V g. 10.30

PAŁAC MŁODZIEŻY im. Juliana Tuwima

ul. Wyszynskiego 86, tel. 42 686 34 45

- Finał XX Jubileuszowego Ogólnopolskiego
Harcerskiego Konkursu Recytatorskiego
„Strofy o Ojczyźnie”
12 V
- STUDIO PIOSENKI PREZENTUJE
Recital Marty Gronowskiej
23 V g. 19.15

PARTNERSTWO NA RZECZ ALEKSANDROWA ŁÓDZKIEGO

tel. 609 190 211

Herbaciarnia Klimaty

Aleksandrów Ł., ul. Warszawska 88

- Otwarcie wystawy masek Anny Baczyńskiej
„Twarz maski”
7 V g. 18 (do 26 V)
- Koncert Elżbiety Adamiak
„Trwaj, chwilo trwaj...”
10 V g. 18
- Otwarcie wystawy malarstwa
Adama Wirskiego „iN Side Colours”
28 V g. 18

Biblioteka Publiczna im. Jana Machulskiego, Aleksandrów Ł.,

pl. Kościuszki 12

BIBLIOTEKA CIĄGLE W GRZE - TYDZIEŃ
BIBLIOTEK 2012

- Kiermasz książek
8-15 V
- Kalambury książkowe
9 V g. 11 - dzieci i młodzież
g. 18 - dorośli
- Spotkanie z Krzysztofem Sowińskim,
autorem książki „Esplanada” oraz otwarcie
wystawy reprodukcji ekslibrisów
11 V g. 18
- „Biblioteka od podszewki”
- spotkanie z czytelnikami
18 V g. 11 - młodzież
g. 18 - dorośli
- Warsztaty literacko-plastyczne
dla młodzieży
23 V g. 14
- Klub Podróżnika:
„Parki Narodowe USA cz. I”
25 V g. 18

Klubokawiarnia, Aleksandrów Ł., ul. Ogrodowa 1

- „Anioły życia” - otwarcie wystawy prac
uczestników warsztatów terapii zajęciowej
Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób
z Upośledzeniem Umysłowym
18 V g. 14
- Warsztaty plastyczne dla dzieci
26 V g. 11

Sala Zabaw Alexland, Aleksandrów Ł., ul. Piłsudskiego 2/4

- „Bocian i żabka” - spektakl dla dzieci
Teatru Art-re z Krakowa
29 V g. 17.30

POLESKI OŚRODEK SZTUKI

ul. Krzemieniecka 2a

tel. 42 688 13 47

• X Festiwal Literary

PROPE MERCATUM

Prezentacja najnowszego tomu wierszy Wisławy Szymborskiej z udziałem Ryszarda Krynickiego i Michała Rusinka
10 V g. 18

Spotkanie z Lechem Majewskim

14 V g. 20

Spotkanie z Tomaszem Różyckim, promocja książki „Bestiarium”

17 V g. 18

• Spotkanie z Ewą Woydytło, autorką książki „Bo jesteś człowiekiem”
23 V g. 18

• Spotkanie z piosenką autorską
25 V g. 18

• WIECZÓR ROMSKI

w programie: koncerty, wystawy prac plastycznych

30 V g. 17

► ŚRÓDMIEJSKIE FORUM KULTURY - DOM LITERATURY

ul. Roosevelta 17

tel. 42 636 68 38, 42 636 06 19

• Turniej Recytatorski „Zwierciadło Rzeczywistości 2012” Polska/Europa/Świat (eliminacje dzielnicowe)
7 V g. 11

• PULS LITERATURY NA ŚWIECIE

Spotkanie z Renatą Jabłońską, autorką książki „Zabawy białych plam”
8 V g. 18

Spotkanie z Jonathanem Carrollem, promocja powieści „Kobieta, która wyszła za chmurę”
9 V g. 18

Spotkanie z Kasprem Jancisem oraz koncert estońskiej grupy The Criminal Elephant
10 V g. 18

SCENA FORUM

„Pieśń o chmurze” - spektakl muzyczny z tekstami B. Brechta w wyk. Studia Piosenki Forum

16 V g. 19

Spotkanie z Maciejem Świerkockim,

tłumaczem książki Roberta Gravesa

„Król Jezus”

24 V g. 18

SCENA FORUM

„Aria dla Algernona” wg D. Keyesa
monodram w wykonaniu Tomasza Boruszcza

25 V g. 19

• MUZYCZNA SCENA FORUM

Koncert Krzysztofa Napiórkowskiego
11 V g. 19.30

• KAWIARNIA LITERACKO-MUZYCZNA

Spotkanie z Krzysztofem Beśko, autorem kryminału „Trzeci brzeg Styksu”
17 V g. 18

• MUZYCZNA SCENA FORUM

„Tu, gdzie mnie nie ma” - recital Adama Wrzesińskiego
22 V g. 19

• MOJE ŚWIATA WIDZENIE

rozstrzygnięcie X OKP dla Młodych Twórców im. Z. Dominiaka
26 V g. 17

• PRZYGARNIJ KSIĄŻKĘ

Akcja antykwariatu „Pasja Czytania”
29 V g. 11

• SERYJNI POECI

Marcin Baran, Krzysztof Koehler, Bartosz Sadulski
31 V g. 18

• WARSZTATY

Warsztaty literackie

11, 25 V g. 18

Warsztaty literackie dla licealistów

18 V g. 16

Warsztaty poetyckie

23 V g. 17

WIDZEWSKIE DOMY KULTURY

► Dom Kultury ARIADNA

ul. Niciarniana 1/3, tel. 42 678 47 41

• „Czy to Ty czy może Ja?”

spektakl w wykonaniu Teatru Króla

9 V g. 9

• Gala Finałowa

III Festiwalu Piosenki

Dziecięcej im. Doroty Gellner

18 V g. 10

• „Etnopiryna” - wieczór z tańcem etnicznym
19 V g. 18

• Koncert Zespołu Pieśni i Tańca „Anilana” w Nowosolnej
27 V g. 16

► Dom Kultury „502”

ul. Gorkiego 16

tel. 42 673 35 99, 42 673 32 90

• WIOSNA KSIĄŻKOMANIAKÓW

Spotkanie z Barbarą Ciwoniuk

7 V g. 11

Spotkanie z Tomaszem Trojanowskim

14 V g. 11

Maraton czytania

23 V g. 10.30

Spotkanie z Agnieszką Frączyk

29 V g. 11

• Finał IX Lalkowych Spotkań Teatralnych

10 V g. 12

• Koncert z okazji Dnia Matki

23 V g. 17

► WYTWÓRNI

ul. Łąkowa 29, tel. 42 639 55 01

• Raz Dwa Trzy - największe przeboje!
17 V g. 20

• Stardust

gość: The Ceez

18 V g. 20

• Queen Symfonicznie

- Alla Vienna&Vivid Singers

24 V g. 20

• Domisie w Teatrze

spektakl Teatru Palladium dla dzieci

27 V g. 16

ŁÓDZKI DOM KULTURY

oferuje sale na konferencje, kursy, szkolenia, zjazdy

- dwie sale na 250 osób
- dwie sale do 120 osób
- siedem mniejszych sal od 20 do 60 osób.

Wszystkie sale wyposażone w nowoczesny sprzęt multimedialny, większe są klimatyzowane i nagłośnione.

Naszym atutem jest lokalizacja w centrum miasta, sąsiedztwo czterech hoteli a także konkurencyjne ceny, usługi cateringowe i miła obsługa.

ZAPRASZAMY: Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18, 90-113 Łódź

tel./fax 42 633-58-29 lub 42 633-98-00 w. 245, 246;

e-mail: administracja@ldk.lodz.pl; www.ldk.lodz.pl

ŁÓDZKI
DOM
KULTURY

90-113 Łódź, ul. Traugutta 18
tel. 42 633-98-00, www.ldk.lodz.pl

OŚRODEK LITERACKO-WYDAWNICZY:

10 V – Dzień Zwycięstwa Poezji:

- godz. 18, s. 221
Premiera książek poetyckich Wydawnictwa Kwadratura: „Wiosennych porządków” **Grzegorza Ryczywolskiego** i „Przecieków z góry” **Krzysztofa Kleszcza**
- godz. 20, Kino Studyjne ŁDK
Spięty z zespołem – koncert. Bilety – 20 zł

26 V – 6 VI

- ☐ **Poetyckie Gry Uliczne**

OŚRODEK REGIONALNY:

19 V, kościół pw. św. Mateusza w Łodzi

- ☐ Otwarcie wystawy fotografii pt. „**Kamienie pamięci, kamienie niepamięci. Cmentarze ewangelickie województwa łódzkiego**” (do 30 V)

OŚRODEK INICJATYW ARTYSTYCZNYCH:

7 V, godz. 17, Kino Studyjne ŁDK

- ☐ Z cyklu **Arcydzieła baletu światowego**
– prezentacja „**Don Kichota**” Ludwiga Minkusa (Metropolitan Opera). Wstęp – 6 zł

7 V, godz. 17, s. 308

- ☐ Łódzki Kaktus Klub: **Rodzaj Conophytum**
– prelekcja Piotra Dzieduszyńskiego

7, 14, 21, 28 V, godz. 19, s. 308

- ☐ Akademia Mądrego Życia:
 - **Zaufanie** oraz warsztaty
– **Komunikacja interpersonalna** (7 V)
 - **Lojalność i wierność** (14 V)
 - **Być zakochanym a kochać** (21 V)
 - **Życzliwość i współczucie** oraz warsztaty
– **Ustalenie osobistej hierarchii wartości** (28 V)

8 V, godz. 12-15 i 16-19, s. 221, 15 V, godz. 17, s. 221

- ☐ Spotkania w ramach projektu „**Jestem w kadrze**”
– warsztaty filmowe (8 V)

Zakończenie projektu: pokaz nakręconych etiud,
spotkanie z aktorem (15 V)

9 i 23 V, godz. 18, s. 408

- ☐ **Randka z historią sztuki** – wykłady dr. Artura Zaguły.
Wstęp – 5 zł
- **Pokolenie Arsenau** (9 V)
- **Sztuka „odwilży”. Krąg Galerii Krzywe Koło**
(23 V)

11, 18, 25 V, godz. 17, s. 313

- ☐ Klub Kosmobiologii:
 - **Współczesny system rozwoju holistycznego**
– wykład Romana Fierfasa (11 V)
 - **Jak być światłem w ciemności**
– spotkanie z Anną Burakowską (18 V)
 - **Wieczór dyskusyjno-filmowy** (25 V, s. 221)

14 V, godz. 17, Kino Studyjne

- ☐ Z cyklu **Arcydzieła opery światowej** – prezentacja „**Fausta**” Charlesa Gounoda (Opera Królewska Covent Garden). Wstęp – 6 zł

15 V, godz. 13, s. 313

- ☐ Klub Historyczny im. gen. Stefana Roweckiego „Grota”: **Przewrót majowy 1926 r.** – wykład Włodzimierza Sulei

18 V, godz. 19, s. 221

- ☐ Spotkanie z **Michałem Urbaniakiem** – muzykiem jazzowym i kompozytorem oraz **Andrzejem Makowieckim** – autorem książki „Ja Urbanator”.
Bilety – 10 zł

28 V, godz. 18, s. 221

- ☐ **5-lecie Klubu Podróżników**

29 V, godz. 18, s. 308

- ☐ Towarzystwo Genealogiczne Centralnej Polski: **Nazwiska Polaków. Jak opracować nazwisko w genealogii rodzinnej** – prelekcja Ewy Szczodroch

REGION KULTURY – MUZYKA:

25-26 V, Kino Studyjne ŁDK

- ☐ **XXVIII Łódzkie Spotkania z Piosenką Żeglarską KUBRYK 2012**

ŁÓDZKI
DOM
KULTURY

90-113 Łódź, ul. Traugutta 18
tel. 42 633-98-00, www.ldk.lodz.pl

OŚRODEK FILMOWY Łódzkiego Domu Kultury

► **BEZDYSKUSYJNY KLUB FILMOWY 3W – FILMY Z CATHERINE DENEUVE**
– Kino Kameralne, wtorki, godz. 17.30: ZAWIROWANIA SERCA (reż. Alain Cavalier)
– 8 IV; TRISTANA (reż. Luis Bunuel) – 15 IV; PIGALAK (reż. Robert Aldrich) – 22 V;
SAMOTNIK (reż. Jean-Paul Rappeneau) – 29 V.

► **Inne propozycje:** LARRY CROWNE – UŚMIECH LOSU (USA) – 7-10 V;
POZYCZONY NARZECZONY (USA) – 7-10 V; ZAPISKI Z TOSKANII (Włochy-
Francja-Iran) – 11-17 V; DZIEWCZYNA Z TATUAŻEM (Wielka Brytania-USA)
– 11-17 V; NIE TEN CZŁOWIEK (Polska) – 18-24 V; WSTYD (Wielka Brytania)
– 18-24 V; KRÓLEWNA ŚNIEŻKA (USA) – 25 V - 3VI; HANS KLOSS. STAWKA
WIĘKSZA NIŻ ŚMIERĆ (Polska) – 25-31 V.

Bliższe informacje – www.ldk.lodz.pl

★ ZAJĘCIA ★ KURSY ★ ZAJĘCIA ★ KURSY ★

ZAJĘCIA STAŁE:

- **Klub Plastyka Amatora** – pracownia:
środa, godz. 9-12, 13-16; czwartek, godz. 13-16
- **Klub Plastyka Amatora i Stowarzyszenie Plastyków Amatorów**
– konsultacje i wykłady prof. Ryszarda Hungera: czwartek, godz. 17-21
- **Klub Tańca Towarzyskiego** – zajęcia: poniedziałek, wtorek, czwartek,
godz. 17-20, środa, piątek, godz. 16-20

KURSY:

GIMNASTYKA ZDROWOTNA

- I grupa – wtorek, piątek, godz. 10.30-11.30
- II grupa – poniedziałek, wtorek, godz. 16.15-17.15
- III grupa – wtorek, piątek, godz. 16.15-17.15
- IV grupa – wtorek, czwartek, godz. 17.30-18.30

FITNESS – poniedziałek, środa, piątek, godz. 16.30-17.30

SZTUKA RUCHU (TAI-CHI)

- grupa zaawansowana – poniedziałek, godz. 18.30-20
- grupa początkująca – czwartek, godz. 18.30-20

JOGA

- grupa zaawansowana – wtorek, godz. 18-19.30
- grupa początkująca – piątek, godz. 11-12

SZKOŁA TAŃCA TOWARZYSKIEGO

- wtorek, czwartek, godz. 16.30-18, 18.15-19.45, 20-21.30

KLUB OLD BOY – środa, godz. 20-21.30

GITARA KLASYCZNA – sobota, godz. 14-15, 15-16, 16-17

GITARA OD A DO Z – poniedziałek, godz. 9-22 – zajęcia indywidualne

KURS DLA WOKALISTÓW AMATORÓW – wtorek, czwartek, godz. 10-17, środa 9-17 – zajęcia indywidualne

STUDIUM KULTURY WOKALNEJ

- wtorek, czwartek, godz. 15-22

KURS RYSUNKU I MALARSTWA – piątek, godz. 16-20, sobota, godz. 10-14

ZAJĘCIA MALARSKIE DLA DOROSŁYCH – środa, godz. 17-20

ZAJĘCIA WOKALNE – poniedziałek 12-18, sobota 12-14

MALARSKIE ABC dla gimnazjalistów – wtorek, godz. 16-19

Informacje: ŁDK, pok. 112, tel. 42 633 98 00, w. 204
oi@ldk.lodz.pl, imprezy@ldk.lodz.pl

PRENUMERATA „Kalejdoskopu”

RUCH – mieszkańcy Łodzi i województwa
mogą zamówić prenumeratę, dzwoniąc
(22 693 69 22-24)

lub wysyłając faks (22 597 46 74).

Należność opłacać po otrzymaniu
potwierdzenia z podanym numerem konta.
Mogą również zgłosić się osobiście do
Łódzkiego Regionu Sprzedaży „Ruch”
(ul. Dostawcza 17).

Podczas rozmowy z pracownikiem
RUCH-u ustalą najbliższy kiosk,
w którym będą mogli odbierać zamówiony
„Kalejdoskop”.

KOLPORTER – tylko instytucje mogą
zamawiać prenumeratę w oddziałach firmy
Kolporter S.A. na terenie całego kraju.

Informacje pod numerem infolinii
0-801-205-555 lub na stronie internetowej
<http://sa.kolporter.com.pl/>

Zamówienia na prenumeratę:
III kwartał do 5 czerwca (5 zł),
IV kwartał do 5 września (7,50 zł)

REGION KULTURY.pl
SERWIS INFORMACJI KULTURALNYCH WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO